

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
DOTYCZĄCA ZMIANY STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY CZAPLINEK**

opracowanie:

mgr inż. Katarzyna Misiólek

Poznań, lipiec 2016 r.

SPIS TREŚCI

1. WPROWADZENIE	4
1.1. Podstawy formalno-prawne opracowania	4
1.2. Cel i zakres merytoryczny opracowania	4
1.3. Wykorzystane materiały i metody pracy	5
2. INFORMACJE O ZAWARTOŚCI, GŁÓWNYCH CELACH PROJEKTOWANEJ ZMIANY STUDIUM ...	7
2.1. Cel opracowania projektu zmiany studium	7
2.2. Informacje zawarte w projekcie zmiany studium	7
3. INFORMACJE O POWIĄZANIACH PROJEKTU ZMIANY STUDIUM Z INNYMI DOKUMENTAMI ...	12
4. CHARAKTERYSTYKA STANU I FUNKCJONOWANIA ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO	13
4.1. Zasoby i walory środowiska przyrodniczego	13
4.1.1. Położenie obszarów objętych zmianą studium	13
4.1.2. Ukształtowanie terenu	15
4.1.3. Budowa geologiczna, surowce naturalne	15
4.1.4. Wody powierzchniowe	17
4.1.5. Wody podziemne	18
4.1.6. Gleby	20
4.1.7. Szata roślinna	20
4.1.8. Świat zwierzęcy	21
4.1.9. Klimat lokalny	22
4.1.10. Formy ochrony przyrody	22
4.1.11. Zabytki oraz inne kulturowe obszary chronione	29
4.2. Stan jakości środowiska	30
4.2.1. Stan higieny atmosfery	30
4.2.2. Stan jakości wód powierzchniowych i podziemnych	31
4.2.3. Klimat akustyczny	33
4.2.4. Elektromagnetyczne promieniowanie niejonizujące	34
4.2.5. Gospodarka odpadami	35
5. ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTU ZMIANY STUDIUM	35
6. ANALIZA I OCENA POTENCJALNYCH ZMIAN STANU ŚRODOWISKA W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTOWANEJ ZMIANY STUDIUM	35
7. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM, ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEJ ZMIANY STUDIUM ORAZ SPOSOBY, W JAKICH TE CELE I INNE PROBLEMY ŚRODOWISKA ZOSTAŁY UWZGLĘDNIONE PODCZAS OPRACOWYWANIA ZMIANY STUDIUM	36
8. PRZEWIDYWANE ODDZIAŁYWANIA USTAŁEŃ PROJEKTU ZMIANY STUDIUM NA ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE	38
8.1. Przewidywane znaczące oddziaływanie na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru	38
8.2. Przewidywane znaczące oddziaływanie na środowisko i poszczególne jego elementy, z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy	41
8.2.1. Oddziaływanie na powierzchnię ziemi	41
8.2.2. Oddziaływanie na krajobraz	42
8.2.3. Oddziaływanie na powietrze i klimat	43
8.2.4. Oddziaływanie na wody powierzchniowe i podziemne	43
8.2.5. Oddziaływanie na rośliny, zwierzęta i różnorodność biologiczną	44
8.2.6. Oddziaływanie na ludzi i klimat akustyczny	45

8.2.7. Oddziaływanie na zabytki i dobra materialne	46
8.2.8. Oddziaływanie na zasoby naturalne	46
8.2.9. Oddziaływanie na obszary chronione	46
9. ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO, MOGĄCYCH BYĆ REZULTATEM REALIZACJI PROJEKTOWANEJ ZMIANY STUDIUM.....	53
10. PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTOWANEJ ZMIANY STUDIUM ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA	54
11. INFORMACJE O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO	55
12. ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PROJEKCIE ZMIANY STUDIUM.....	55
13. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM	55

1. WPROWADZENIE

1.1. Podstawy formalno-prawne opracowania

Obowiązek sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko wynika z ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz. U. z 2016 r., poz. 353). Zgodnie z art. 46 pkt 1 studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy jest dokumentem wymagającym przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, tj. postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko skutków jego realizacji. Wynikiem tego postępowania i jednym z jego elementów jest dokument pod nazwą „Prognoza oddziaływania na środowisko”. Potrzeba sporządzenia prognozy do projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy wynika także z art. 51 ust. 1 wspomnianej ustawy.

1.2. Cel i zakres merytoryczny opracowania

Przedmiotem opracowania jest prognoza oddziaływania na środowisko dotycząca projektu zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Czaplinek, zwanego w dalszej części opracowania „zmianą Studium”.

Projekt sporządzany jest na podstawie:

- uchwały nr VII/50/15 Rady Miejskiej w Czaplinku z dnia 26 marca 2015 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Czaplinek”,
- uchwały nr VIII/61/15 Rady Miejskiej w Czaplinku z dnia 29 kwietnia 2015 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Czaplinek”.

Głównym celem niniejszej prognozy oddziaływania na środowisko jest identyfikacja i ocena najbardziej prawdopodobnych środowiskowych skutków realizacji ustaleń zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz wynikających z niego form zagospodarowania terenów. Prognoza określa wzajemne relacje pomiędzy przyjętymi w projekcie zmiany studium kierunkami rozwoju przestrzennego gminy, a uwarunkowaniami środowiska przyrodniczego, aspektami gospodarczymi i społecznymi, zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju. Wskazano również możliwości rozwiązań eliminujących lub ograniczających szkodliwe oddziaływanie na środowisko, mogących wynikać z realizacji ustaleń zmiany studium oraz sformułowano propozycje innych, niż w przedstawionym i opiniowanym projekcie, ustaleń sprzyjających ochronie środowiska.

W prognozie analizie i ocenie podlega projekt uchwały w sprawie zmiany studium (część tekstowa) wraz z rysunkiem, stanowiącym załącznik graficzny uchwały.

Szczegółowy zakres informacji wymaganych w prognozie wskazano w art. 51 ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko*. Zgodnie z art. 52 ust. 1 ww. ustawy prognoza oddziaływania na środowisko musi być opracowana stosownie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny, a informacje w niej zawarte, dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości informacji zawartych w studium.

Odpowiednio do wymogu art. 53 wyżej wskazanej ustawy zakres i stopień szczegółowości informacji zawartych w niniejszej prognozie został uzgodniony z właściwymi organami, wskazanymi w art. 57 i 58 ustawy, tj. Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Szczecinie oraz Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Szczecinie.

1.3. Wykorzystane materiały i metody pracy

Przy opracowaniu niniejszej prognozy wykorzystano następujące materiały:

Akty prawne:

- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 roku *Prawo ochrony środowiska* (Dz. U. z 2013 r., poz. 1232),
- Ustawa z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, o udziale społeczeństwa, w ochronie środowiska i ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz. U. z 2016 r., poz. 353),
- Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. *o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* (Dz. U. z 2015 r., poz. 199 ze zmianami),
- Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. *o ochronie przyrody* (Dz. U. z 2015 r., poz. 1651),
- Ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. *o ochronie gruntów rolnych i leśnych* (Dz. U. z 2015 r., poz. 909 ze zmianami),
- Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. *o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami* (Dz. U. z 2014 r., poz. 1446),
- Ustawa z dnia 13 września 1996 r. *o utrzymaniu czystości i porządku w gminach* (Dz. U. z 2016 r., poz. 250),
- Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. *o odpadach* (Dz. U. z 2013 r., poz. 21),
- Ustawa z dnia 4 lutego 1994 r. *Prawo geologiczne i górnicze* (Dz. U. z 2015 r. poz. 196 ze zmianami),
- Ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. *Prawo wodne* (Dz. U. z 2015 r. poz. 469),
- Ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. *o odnawialnych źródłach energii* (Dz. U. z 2015 r., poz. 478),
- Ustawa z dnia 7 czerwca 2001 r. *o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków* (Dz. U. z 2015 r., poz. 139),
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. *w sprawie wymaganego zakresu projektu Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego* (Dz. U. nr 118, poz. 1233),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. *w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku* (Dz. U. z 2014 r. poz. 112),
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. *w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko* (Dz. U. z 2016 r., poz. 71),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 r. *w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów* (Dz. U. z dnia 14 listopada 2003 r., nr 192, poz. 1883),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 22 października 2014 r. *w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych oraz środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych* (Dz. U. z 2014 r. poz. 1482),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 21 grudnia 2015 r. *w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu jednolitych części wód podziemnych* (Dz. U. z 2016 r., poz. 85),
- Rozporządzenie nr 4/2005 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 22 marca 2005 r. *w sprawie obszarów chronionego krajobrazu* (Dz. Urz. Woj. Zach. nr 25, poz. 479), zastąpione uchwałą nr XXXII/375/09 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 15 września 2009 r. (tekst jednolity Dz. Urz. Woj. Zach. z dnia 14 kwietnia 2014 r., poz. 1637),
- Uchwała nr VI/38/15 Rady Miejskiej w Czaplinku z dnia 26 lutego 2015 r. *w sprawie ustanowienia pomników przyrody na terenie miasta i gminy Czaplinek* (Dz. Urz. Woj. Zach. z dnia 1 kwietnia 2015 r., poz. 1155).

Dokumenty, inne dostępne opracowania:

- Uchwała nr VII/50/15 Rady Miejskiej w Czaplinku z dnia 26 marca 2015 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Czaplinek”,
- Uchwała nr VIII/61/15 Rady Miejskiej w Czaplinku z dnia 29 kwietnia 2015 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Czaplinek”,
- Opracowanie ekofizjograficzne dla potrzeb zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Obszar południowo-wschodniej części gminy Czaplinek, EPA Spółka z o.o., Gdynia, 2008 r.,
- Prognoza oddziaływania na środowisko dla potrzeb zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Obszar południowo-wschodniej części gminy Czaplinek, Integra Sp. z o.o. Poznań - Złocieniec, lipiec 2009 r.,
- Program ochrony środowiska dla Gminy Czaplinek na lata 2004-2007 z perspektywą na lata 2008-2011, 2005 r.,
- „Waloryzacja Przyrodnicza Województwa Zachodniopomorskiego”, Szczecin, luty 2005 r.,
- Informacja o stanie środowiska w powiecie drawskim w 2014, WIOŚ w Szczecinie, 2015 r.,
- Raport o stanie środowiska w województwie zachodniopomorskim w 2012 roku, WIOŚ w Szczecinie, 2013 r.,
- Ocena stanu jednolitych części wód za rok 2014, WIOŚ, Poznań,
- Ocena jakości wód powierzchniowych w województwie zachodniopomorskim w latach 2010-2012, WIOŚ w Szczecinie, 27 grudnia 2013 r.,
- Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (M.P. 2011 r. Nr 40 poz. 451),
- Gumiński R., 1951, Meteorologia i klimatologia dla rolników, Państwowe Wydawnictwo Rolnicze i Leśne. Warszawa,
- Kondracki J., 2002, Geografia Polski. Mezoneiony fizyczno-geograficzne. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa,
- Mapa hydrograficzna w skali 1:50 000,
- Mapa sozologiczna w skali 1:50 000,
- Mapa topograficzna w skali 1:10 000.

Inne źródła:

- <http://mapy.geoportal.gov.pl>,
- <http://czaplinek.e-mapa.net/>,
- <http://stat.gov.pl>,
- <http://www.gddkia.gov.pl/>,
- <http://www.zzdw.koszalin.pl>,
- <http://natura2000.gdos.gov.pl>,
- <http://www.wios.szczecin.pl>.
- <http://mjwp.gios.gov.pl/mapa/>,
- <http://www.poznan.rzgw.gov.pl>,
- <http://geoportal.pgi.gov.pl>,
- <http://www.zpkwz.pl>,
- <http://natura2000.eea.europa.eu>.

Niniejsza prognoza oddziaływania na środowisko pozwoli na ocenę czy określone kierunki zapisane w zmianie studium spełniają zasady zrównoważonego rozwoju w ramach obowiązującego systemu prawnego. Prognoza może też stanowić punkt wyjścia do przyszłych ocen oddziaływania pojedynczych przedsięwzięć.

Przeprowadzenie całego postępowania w sprawie oddziaływania na środowisko wymaga uwzględnienia takich aspektów jak:

- 1) dostosowanie do istoty dokumentu podlegającego prognozie;
- 2) ukierunkowanie na cele i priorytety środowiskowe;
- 3) identyfikowanie na ile proponowane działania przyczyniają się do zrównoważonego rozwoju w sensie ekologicznym;
- 4) stosowanie całościowego podejścia odnoszącego się do wszystkich typów i rodzajów proponowanych działań oraz rozwiązań mogących mieć znaczące oddziaływanie na środowisko i zdrowie ludzi;
- 5) integrowanie zagrożeń i efektów środowiskowych oraz zdrowotnych, ale o uwarunkowaniach środowiskowych;
- 6) przeprowadzenie procesu wykonania prognozy w granicach wyznaczonych treścią dokumentu, dostępnych informacji i środków.

Prognozę oddziaływania na środowisko sporządzono przy zastosowaniu metody opisowej, polegającej na charakterystyce istniejących zasobów środowiska oraz łączeniu w całość posiadanych informacji o dotychczasowych mechanizmach funkcjonowania środowiska i wskazaniu, jakie potencjalne skutki mogą wystąpić w środowisku w wyniku realizacji ustaleń zmiany studium.

Analizy i oceny stanu środowiska na terenie gminy dokonano w oparciu o wyniki monitoringu przeprowadzonego przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Szczecinie oraz kierując się syntezą dokumentów regionalnych i lokalnych odnoszących się bezpośrednio i pośrednio do ochrony środowiska, przyrody oraz zdrowia i życia ludzi. W przypadku braku wyników pomiarów jakości danego komponentu środowiska, przytoczono dane odnoszące się do terenu położonego najbliższego obszaru opracowania zmiany studium.

Posłużono się również metodą porównawczą, wykorzystując wiedzę o funkcjonowaniu środowiska jako całości. Skonfrontowano zaproponowane rozwiązania planistyczne z istniejącymi uwarunkowaniami przyrodniczymi. Prognozę oddziaływania na poszczególne komponenty środowiska przedstawiono za pomocą techniki listy identyfikacyjnej, w zakresie, jaki umożliwia obecny stan dostępnej informacji o środowisku oraz w dostosowaniu do stopnia szczegółowości ustaleń projektu zmiany studium.

Integralną część niniejszej prognozy stanowią załączniki graficzne nr 1 - 8.

2. INFORMACJE O ZAWARTOŚCI, GŁÓWNYCH CELACH PROJEKTOWANEJ ZMIANY STUDIUM

2.1. Cel opracowania projektu zmiany studium

Zgodnie z uchwałami o przystąpieniu do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Czaplinek, projekt dotyczy częściowej zmiany studium zarówno na terenach Gminy Czaplinek, jak i nieruchomości prywatnych. Zmiana obowiązującego dokumentu wynika z bieżącej sytuacji i potrzeb gminy, w szczególności z planowanych inwestycji, tj. wyznaczeniem nowych działek przeznaczonych pod zabudowę mieszkalną, z przejęciem działek od Agencji Nieruchomości Rolnych w celu pozyskania gruntów na cele sołeckie, m.in. w obrębie Niwka, czy w celu zapewnienia swobodnego dostępu do rzeki w Głębocku. Celem zmiany studium jest również wskazanie terenów eksploatacji powierzchniowej złóż oraz terenów specjalnych zamkniętych - kompleks wojskowy K-1098 Siemczyno wraz ze strefą ochronną rejonu wysadzania o promieniu 600 m.

2.2. Informacje zawarte w projekcie zmiany studium

Zakres zmiany studium określa art. 10 ust. 1 i 2 ustawy o *planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* oraz rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie *wymaganego zakresu projektu Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego*

(Dz. U. nr 118, poz. 1233). Wymienione przepisy obejmują otwarty katalog uwarunkowań i głównych zagadnień, które muszą być rozpatrzone i obowiązkowo zawarte w projekcie studium.

Zmiana studium składa się z części tekstowej i graficznej. Ustalenia dotyczące uwarunkowań i kierunków zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Czaplinek stanowić będą tekst jednolity studium zatwierdzonego uchwałą nr XXVII/194/2001 Rady Miejskiej w Czaplinku z dnia 28 września 2001 r. ze zmianami.

Kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów

Przedmiotowa zmiana studium dotyczy ośmiu terenów określonych na załączniku graficznym:

- 1) obszar objęty pierwszą zmianą - polega na powiększeniu istniejącego terenu eksploatacji powierzchniowej złóż (PE*) kosztem gruntów rolnych i łąk.
- 2) obszar objęty drugą zmianą - polega na wyznaczeniu terenów ekstensywnej zabudowy mieszkaniowej oraz terenów usług (M2,U*) - kosztem istniejącego terenu lasu i użytków rolnych.
- 3) obszar objęty trzecią zmianą - polega na wyznaczeniu terenu usług sportu i rekreacji (US*) kosztem ekstensywnej zabudowy rezydencjonalnej i rekreacji indywidualnej, wielofunkcyjnej zabudowy wiejskiej o różnej intensywności oraz potencjalnych terenów rozwoju funkcji zabudowy rezydencjonalnej, rekreacyjnej i turystycznej do określenia w mpzp.
- 4) obszar objęty czwartą zmianą - polega na wyznaczeniu terenu ekstensywnej zabudowy mieszkaniowej, terenu usług (M2,U*) kosztem niewielkiej części lasu oraz gruntu rolnego.
- 5) obszar objęty piątą zmianą - polega na wyznaczeniu z terenu zieleni, usług sportu i rekreacji (ZP,US*) - terenu zabudowy usług, terenu zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej (U, M1*);
- 6) obszar objęty szóstą zmianą - polega na wyznaczeniu terenu wielofunkcyjnej zabudowy wiejskiej o różnej intensywności oraz terenu sportu i rekreacji (MR,US*) kosztem terenu działalności gospodarczej.
- 7) obszar objęty siódmą zmianą - polega na wyznaczeniu terenu ekstensywnej zabudowy mieszkaniowej (M2*) - kosztem użytku rolnego - łąki.
- 8) obszar objęty ósmą zmianą - wskazuje granice istniejącego terenu zamkniętego wojskowego (Tz) oraz określa strefę ochronną rejonu wysadzania dla kompleksu wojskowego K-1098 Siemczyno.

Kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów, w tym tereny wyłączone spod zabudowy

Zasady ochrony środowiska przyrodniczego, jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu kulturowego i uzdrowisk określono w CZĘŚCI III pt. „Kierunki rozwoju” w pkt 2. „Kierunki ochrony wartości i zasobów środowiska”.

Nie wyznacza się w przedmiotowej zmianie obszarów podlegających ochronie.

W odniesieniu do obszarów zmiany studium obejmujących tereny zlokalizowane w bezpośrednim lub bliskim sąsiedztwie wód w obszarach objętych ochroną przyrody zasady lokalizacji w odległości mniejszej niż 100 m od brzegów regulują przepisy odrębne. Dla większości terenów objętych zmianą studium tj. (zmiany 3, 5 i 6) - projekt zmienia jedynie kierunki rozwoju dla przedmiotowych terenów, które zostały już wcześniej wyznaczone jako tereny możliwe do zainwestowania. Jedynie w przypadku terenu objętego drugą i siódmą zmianą, projekt zmiany studium zakłada zmianę sposobu obecnego zagospodarowania terenów rolno – leśnych, ustalając kierunek rozwoju na funkcje mieszkaniowo – usługowe i mieszkaniowe. Tereny te zlokalizowane są w bezpośrednim lub bliskim sąsiedztwie istniejących zbiorników wodnych. Lokalizacja projektowanej zabudowy na ww. terenach jest możliwa tylko w przypadku spełnienia warunku zachowania odległości min. 100 m od brzegów wód zgodnie z przepisami odrębnymi.

Dla obszarów objętych zmianą studium w obrębie Głębocek, w obrębie 03 Czaplinek, w obrębie Niwka, położonych w granicach obszaru chronionego krajobrazu „Pojezierze Drawskie” oraz w granicach Drawskiego Parku Krajobrazowego, w odległości mniejszej niż 100 m od zbiorników wodnych, przyjęto, iż istnieje możliwość skorzystania z odstąpienia od zakazu lokalizowania obiektów budowlanych w pasie

szerokości 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych. Obszary w obrębie Czaplinek oraz Niwka znajdują się w obszarach istniejącej zabudowy, gdzie możliwa jest jej kontynuacja, natomiast na obszarze w obrębie Głęboček planowana jest realizacja inwestycji celu publicznego. Zgodnie z obowiązującym studium tereny w obrębie Niwka i Głęboček są przeznaczone pod zainwestowanie, w związku z tym brak wprowadzenia przedmiotowej zmiany również skutkowałby realizacją zabudowy na tych obszarach, na zasadach określonych w tym dokumencie, uszczegółowionych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

W granicach działki w obrębie Głęboček projektuje się zmianę przeznaczenia terenu z terenów usług sportu i rekreacji oraz potencjalnych terenów rozwoju funkcji zabudowy rezydencjonalnej, usług turystyki i zabudowy letniskowej (1US, RTL) na teren usług sportu i rekreacji (US*). Wyklucza się zatem możliwość realizacji zabudowy mieszkaniowej. Omawiany obszar położony jest w sąsiedztwie rzeki Drawy, obecnie stanowiący teren rolniczy - odłogowane grunty rolne i łąki. Przedmiotowa zmiana funkcji przeznaczenia terenu umożliwi realizację inwestycji celu publicznego, związanego z usługami sportu i rekreacji, mającej na celu podniesienie jakości życia mieszkańców gminy.

Odnosząc się do terenu w obrębie 03 Czaplinek, jej obszar w sąsiedztwie jeziora Drawsko przeznacza się pod tereny zieleni i tereny usług sportu i rekreacji (ZP, US*), natomiast w dalszej odległości pod tereny usług i tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej (U, M1*), stanowiące kontynuację istniejącej zabudowy mieszkaniowej. Istniejące budynki zlokalizowane są w odległości ok. 38 m od linii brzegowej jeziora, zatem projektowana zabudowa nie będzie mogła być sytuowana w bliższej odległości niż wyznaczona przez funkcjonujące budynki.

Na obszarze objętym zmianą studium w obrębie Niwka nastąpi zmniejszenie granic terenu przeznaczonego w obowiązującym dokumencie pod teren działalności gospodarczej na rzecz terenu wielofunkcyjnej zabudowy wiejskiej o różnej intensywności w obrębie zwartych jednostek osadniczych i tereny usług sportu i rekreacji (MR,US*). Istniejąca zabudowa zlokalizowana jest w odległości ok. 45 m od linii brzegowej jeziora Pławno, w związku z tym projektowana zabudowa nie będzie mogła być sytuowana w bliższej odległości niż wyznaczona przez istniejące budynki.

Biorąc powyższe pod uwagę, stwierdza się, że ustalenia projektowanej zmiany studium respektują zapisy obowiązujących aktów prawnych ustalających ograniczenia w funkcjonowaniu w granicach Drawskiego Parku Krajobrazowego oraz obszaru chronionego krajobrazu „Pojezierze Drawskie”.

W przedmiotowej zmianie studium nie ustala się zasad ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu kulturowego i uzdrowisk innych niż wynikające z obowiązującego dokumentu studium. Aktualizuje się w ujednoliconej treści studium zapisy oraz akty prawne dotyczące zasad ochrony istniejących ustanowionych form ochrony przyrody.

Obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu kulturowego i uzdrowisk

Nie wyznacza się w przedmiotowej zmianie obszarów podlegających ochronie. Równocześnie nie ustala się zasad ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu kulturowego i uzdrowisk innych niż wynikające z obowiązującego dokumentu studium. Aktualizuje się w ujednoliconej treści studium zapisy oraz akty prawne dotyczące zasad ochrony istniejących ustanowionych form ochrony przyrody.

Obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej

Na terenach objętych zmianą studium występują stanowiska archeologiczne znajdujące się w Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków:

- Kołomąt, stan. 3 AZP 27-21/70,
- Kołomąt, stan. 4 AZP 27-21/71,
- Łąka, stan. 1 AZP 28-21/97,
- Łąka stan. 3 AZP 28-21/99,

– Czaplinek stan. 5 AZP 28-21/32.

Na rysunku zmiany studium oznaczono graficznie granice stref ochrony stanowisk archeologicznych dla ww. stanowisk na podstawie opracowania pt. „Waloryzacja wartości kulturowych gminy Czaplinek” (Redan sp. z o.o.). Stanowiska archeologiczne znajdujące się w obszarach objętych zmianą studium obejmuje projektowana strefa W III – tj. ograniczonej ochrony konserwatorskiej stanowisk archeologicznych. Zasięg wyznaczonej strefy należy traktować orientacyjnie, może okazać się bowiem podczas prac ziemnych, że obiekty archeologiczne zalegają także w sąsiedztwie wyznaczonych na podstawie obserwacji powierzchniowych zasięgów stanowisk. Przedstawione lokalizacje należy uwzględnić i uszczegółowić w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego.

W miejscowych planach należy określić ustalenia ochrony dla poszczególnych stref kierując się poniższymi wytycznymi.

Strefa W III - ograniczonej ochrony stanowisk archeologicznych, polegającej na prowadzeniu interwencyjnych badań archeologicznych w przypadku podejmowania prac ziemnych. Strefa W III obejmuje stanowiska ujęte w ewidencji ochrony konserwatorskiej.

Obowiązuje:

- współdziałanie w zakresie zamierzeń inwestycyjnych i innych związanych z pracami ziemnymi z odpowiednim organem ds. ochrony zabytków;
- przeprowadzenie archeologicznych badań ratunkowych na terenie objętym realizacją prac ziemnych na zasadach określonych przepisami odrębnymi dot. ochrony zabytków.

Kierunki rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej

Dążyć należy do kompletnego uzbrojenia terenów objętych zmianą studium. W przypadku braku możliwości podłączenia do sieci kanalizacji sanitarnej dopuszcza się realizację szczelnych zbiorników bezodpływowych. Teren objęty opracowaniem jest częściowo uzbrojony i wymaga rozbudowy w zakresie kanalizacji sanitarnej, sieci wodociągowej oraz infrastruktury drogowej. Przy realizacji inwestycji związanej z budową i rozbudową infrastruktury drogowej należy przeprowadzić inwentaryzację zieleni oraz przyjąć należy zasadę omijania istniejących drzew o ile zaistnieje taka możliwość.

Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym

Na obszarach objętych przedmiotową zmianą studium nie przewiduje się rozmieszczenia inwestycji o charakterze publicznym lokalnym.

Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa i ustaleniami programów, o których mowa w art. 48 ust.1

Nie występują w obszarze opracowania zmiany studium.

Obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych, w tym obszary wymagające scaleń i podziału nieruchomości, a także obszary rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m² oraz obszary przestrzeni publicznej

Na terenach objętych zmianą studium nie wyznacza się terenów, dla których jest obowiązkowe sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych, w tym obszarów wymagających scaleń i podziału nieruchomości, a także obszarów rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m² oraz obszarów przestrzeni publicznej.

Obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, w tym obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne

Gmina zamierza sukcesywnie sporządzać plany miejscowe dla wyznaczonych w zmianie studium terenów powierzchniowej eksploatacji udokumentowanych złóż.

Na terenach objętych zmianą studium występują grunty rolne klasy bonitacyjnej III oraz grunty leśne będące własnością prywatną oraz Skarbu Państwa. Grunty te podlegają ochronie na podstawie przepisów Ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz. U. z 2015 r. poz. 909, z późn. zm.). Zatem w celu zmiany przeznaczenia ww. gruntów na inne cele niż rolnicze i nieleśne należy opracować plan miejscowy.

Kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej

Tereny objęte zmianą studium w większości stanowią grunty rolne i leśne niezabudowane z określonym kierunkiem rozwoju na cele budowlane m. in. na funkcje zabudowy mieszkaniowej, usług komercyjnych oraz sportu i rekreacji. Dla przedmiotowych terenów konieczne będzie wyłączenie ich z użytkowania rolniczego w trybie określonym przez przepisy odrębne. Wyłączenia te wymagają opracowania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Dopuszcza się tymczasowe zagospodarowanie terenów nie zainwestowanych, pod obszary rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej. Dla terenu w Czaplinku z racji lokalizacji w granicach administracyjnych miasta nie zakłada się tymczasowego zagospodarowania pod obszar rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej.

Obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi i osuwania się mas ziemnych

Nie występują na terenach objętych zmianą studium.

Obiekty lub obszary, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny

W granicach obszarów objętych zmianą studium znajdują się dwa udokumentowane złoża torfu: „Łazice” i „Broczyno”, wskazane w studium do eksploatacji powierzchniowej. W przedmiotowej zmianie studium nie wskazuje się obiektów lub obszarów, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny.

Obszary pomników zagłady i stref ochronnych oraz obowiązujące na nich ograniczenia prowadzenia działalności gospodarczej, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 maja 1999 r. o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady (Dz. U. z 2015 r. poz. 2120)

Nie występują na terenach objętych zmianą studium.

Obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji lub rekultywacji

Tereny objęte zmianą studium nie wymagają rehabilitacji, przekształceń, rekultywacji lub remediacji. W trakcie i po zakończeniu eksploatacji powierzchniowej złoża „Łazice” oraz złoża „Broczyno” niezbędna będzie rekultywacja wyrobiska zgodnie z wymogami przepisów odrębnych. Nie wyznacza się w przedmiotowej zmianie studium obszarów zdegradowanych.

Granice terenów zamkniętych i ich stref ochronnych

W sąsiedztwie terenu, objętego pierwszą zmianą studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, występują tereny kolejowe o statusie terenów zamkniętych. Dla terenu objętego pierwszą zmianą wyznacza się w studium kierunek rozwoju pod powierzchnią eksploatację złóż (PE*), w związku z tym wyklucza się lokalizację zabudowy podlegającej ochronie akustycznej.

W obszarze objętym ósmą zmianą studium w granicach działek o nr 75/5 i 75/6 znajduje się teren zamknięty kompleksu wojskowego Siemczyno – 1098. W przedmiotowej zmianie wyznacza się strefę ochronną terenu zamkniętego - rejonu wysadzania o promieniu 600 m, zaznaczoną graficznie na

rysunku studium. W granicach obszaru wyznaczonej strefy obowiązują ograniczenia w zagospodarowywaniu i użytkowaniu terenu zgodnie z przepisami szczególnymi i odrębnymi. Prowadzenie polityki przestrzennej na tym obszarze nie należy do zadań własnych gminy. W sprawach ustalenia lokalizacji inwestycji celu publicznego oraz warunków zabudowy wydaje wojewoda.

Obszary problemowe, w zależności od uwarunkowań i potrzeb zagospodarowania występującego w gminie

Nie występują na terenach objętych zmianą studium.

3. INFORMACJE O POWIĄZANIACH PROJEKTU ZMIANY STUDIUM Z INNYMI DOKUMENTAMI

Zgodnie z art. 9 ust. 2 ustawy o *planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym*, przy sporządzaniu studium należy uwzględnić zasady określone w koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju, ustalenia strategii rozwoju i planu zagospodarowania przestrzennego województwa oraz strategii rozwoju gminy, o ile gmina dysponuje takim opracowaniem. Merytoryczna spójność studium z wymienionymi dokumentami pozwala na realizację zawartych w nich rozwiązań.

Przedmiotowa zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego w szczególności służyć będzie przede wszystkim pobudzaniu rozwoju gminy oraz ochronie interesów publicznych. Studium, uwzględniając na szczeblu lokalnym uwarunkowania, cele i kierunki polityki zagospodarowania przestrzennego, stanowi ważne ogniwo systemu planowania przestrzennego w sferze realizacji i polityki przestrzennej państwa.

Przy sporządzaniu zmiany studium uwzględniono treść dokumentów określających strategiczne, generalne cele rozwoju zagospodarowania przestrzeni, takich jak:

- Polityka Ekologiczna Państwa na lata 2009-2012 z perspektywą do roku 2016,
- Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030,
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Zachodniopomorskiego,
- Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2020,
- Program Ochrony Środowiska Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2012- 2015, z uwzględnieniem perspektywy na lata 2016-2019,
- Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2012-2017, z uwzględnieniem perspektywy na lata 2018-2023,
- Program ochrony środowiska dla Gminy Czaplinek na lata 2004-2007 z perspektywą na lata 2008-2011, 2005 r.

Zasadniczym celem wielokierunkowej polityki przestrzennej państwa oraz regionu jest harmonijny i zrównoważony rozwój całego terytorium. Ten sam cel uznaje się za podstawowy dla zagospodarowania przestrzennego województwa zachodniopomorskiego. Zakłada się, że człowiek i przyroda oraz funkcjonalne, przestrzenne, techniczne i społeczne struktury gminne tworzą jeden złożony, współzależny i współdziałający system. Funkcjonowanie tego systemu uzależnione jest od położenia przyrodniczo-osadniczego w regionie i powiązań systemów technicznych.

4. CHARAKTERYSTYKA STANU I FUNKCJONOWANIA ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

4.1. Zasoby i walory środowiska przyrodniczego

4.1.1. Położenie obszarów objętych zmianą studium

Administracyjnie gmina Czaplinek położona jest w województwie zachodniopomorskim, w powiecie drawskim. Sąsiaduje z gminami:

- Ostrowice, Wierzchowo i Złocieniec w powiecie drawskim,
- Barwice i Borne Sulinowo w powiecie szczecineckim,
- Połczyn-Zdrój w powiecie świdwińskim,
- Wałcz w powiecie wałeckim,
- Jastrowie w powiecie złotowskim, w województwie wielkopolskim.

Gmina Czaplinek zajmuje powierzchnię 365 km², co stanowi 1,6% obszaru województwa zachodniopomorskiego i 20,7% obszaru powiatu drawskiego. Pod względem wielkości znajduje się na 2 miejscu wśród 6 gmin powiatu drawskiego. Siedzibą organów gminy jest miejscowość Czaplinek. W jej skład wchodzi 29 sołectw: Broczyno, Byszkowo, Czarne Małe, Czarne Wielkie, Drahimek, Głębocek, Kluczewo, Kołomąt, Kuszewo, Łazice, Łąka, Łysinin, Machliny, Niwka, Nowe Drawsko, Ostroróg, Piaseczno, Pławno, Prosinko, Prosino, Psie Głowy, Rzepowo, Siemczyno, Sikory, Stare Drawsko, Stare Gonne, Trzciniec, Żeliszewo i Żerdno. Na jej terenie znajdują się 48 miejscowości, które zamieszkuje łącznie 12 028 mieszkańców (stan na 31.12.2014 r.)¹.

Do najważniejszych szlaków komunikacyjnych drogowych przechodzących przez teren gminy należą:

- droga krajowa nr 20 Drawsko Pomorskie – Szczecinek,
- drogi wojewódzkie nr 163 Kołobrzeg – Wałcz, nr 171 Czaplinek – Barwice i nr 177 Czaplinek – Mirosławiec.

Na terenie gminy znajduje się również sieć dróg powiatowych i gminnych.

Zgodnie z uchwałami o przystąpieniu do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Czaplinek zakres opracowania obejmuje wybrane obszary w obrębach: Łazice, Broczyno, Łysinin, Czarne Małe, Kołomąt, Głębocek, Czaplinek, Niwka, Sikory oraz Siemczyno. Obszary te obejmują:

- 1) działki w obrębach: Łazice, Broczyno, Łysinin i Czarne Małe, oznaczone graficznie na rysunku studium

Obszar obejmuje dwa tereny niezabudowane. Obszar zachodni stanowi w większości teren eksploatacji powierzchniowej złóż torfu. W jego północnym i zachodnim rejonie występują tereny pokryte roślinnością wysoką oraz niską. Kierunkiem rozwoju wskazanym jak dotąd dla północnego fragmentu był teren działalności gospodarczej. Wschodni obszar objęty zmianą jest częściowo wykorzystywany rolniczo, występują na nim również łąki. Omawiane obszary to w większości tereny podmokłe, przez które przepływa sieć cieków wodnych. Od strony północnej działka nr 173/3, obręb Łazice sąsiaduje z działką kolejową, która stanowi teren zamknięty.

- 2) działki w obrębie Kołomąt, oznaczone graficznie na rysunku studium

Obszar położony jest w północno-wschodniej części gminy Czaplinek. Przedmiotowe tereny nie są zabudowane. Południowa część pokryta jest lasem. W sąsiedztwie, oprócz terenów leśnych występuje zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna wraz z zabudową towarzyszącą. Przez wskazany teren przebiega linia elektroenergetyczna średniego napięcia. Dostęp komunikacyjny do obszaru zapewniony jest od zachodu poprzez drogę wojewódzką nr 171, stanowiącą drogę klasy głównej.

¹ <http://stat.gov.pl>

- 3) działkę w obrębie Głębocek, oznaczoną graficznie na rysunku studium
Obszar zlokalizowany jest w zachodnim rejonie gminy. Wskazany teren jest niezabudowany, częściowo pokryty roślinnością drzewiastą. Od zachodu graniczy z rzeką Drawą. W południowo-wschodnim i południowo-zachodnim sąsiedztwie znajduje się zabudowa - głównie o funkcji mieszkaniowej jednorodzinnej. Zgodnie z dotychczasowymi założeniami studium, obszar był przeznaczony na rozwój usług sportu i rekreacji - w części północnej oraz na rozwój ekstensywnej zabudowy rezydencjonalnej i rekreacji indywidualnej bądź wielofunkcyjnej zabudowy wiejskiej o różnej intensywności - w części południowej.
- 4) działkę w obrębie Kołomąt, oznaczoną graficznie na rysunku studium
Obszar położony jest w północno-wschodniej części gminy Czaplinek. Wskazany teren jest niezabudowany. Jego północna część pokryta jest lasem, a pozostały obszar stanowi grunt rolny. Na południe od przedmiotowego terenu zlokalizowany jest budynek mieszkalny jednorodzinny. Od wschodu przebiega droga krajowa nr 20 - klasy głównej ruchu przyspieszonego.
- 5) działkę w obrębie Czaplinek, oznaczoną graficznie na rysunku studium
Obszar zlokalizowany jest w centralnej części gminy, w granicach administracyjnych miasta Czaplinek. Teren jest obecnie niezabudowany, pokryty lasem. Dotąd przyjętym dla niego docelowym przeznaczeniem w studium były tereny zieleni oraz tereny usług sportu i rekreacji. Przedmiotowy obszar położony jest w bezpośrednim sąsiedztwie jeziora Drawsko. Na południowy zachód od terenu zlokalizowany jest zespół obiektów i urządzeń oczyszczalni ścieków, a w południowym sąsiedztwie występuje zabudowa o funkcji mieszkaniowej jednorodzinnej i gospodarczej.
- 6) działkę w obrębie obręb Niwka, oznaczoną graficznie na rysunku studium
Obszar znajduje się w centralno-zachodnim rejonie gminy Czaplinek. Na przedmiotowym obszarze nie występuje zabudowa kubaturowa. Teren pokryty jest roślinnością niską. W pobliżu obszaru objętego zmianą znajduje się jezioro Pławno. W zachodnim sąsiedztwie występują budynki mieszkaniowe jednorodzinne i wielorodzinne wraz z zabudową towarzyszącą. Na północ od terenu zlokalizowany jest kompleks budynków zakładu rolnego, a na wschód - budynek gospodarczy. Dotychczas obowiązujące zapisy studium przewidywały dla przeważającej części omawianego obszaru rozwój działalności gospodarczej, a w północno-zachodnim jego fragmencie - rozwój terenów wielofunkcyjnej zabudowy wiejskiej o różnym stopniu intensywności.
- 7) działkę w obrębie obręb Sikory, oznaczoną graficznie na rysunku studium
Obszar zlokalizowany jest w północnej części gminy Czaplinek. Wskazany teren stanowi niezabudowany grunt rolny. W jego sąsiedztwie również występują tereny użytkowane rolniczo. Obszar objęty jest strefą „K” ochrony krajobrazu kulturowego.
- 8) działki w obrębach Głębocek i Siemczyno, oznaczone graficznie na rysunku studium
Działki o nr 75/5 i 75/6 w obrębie Głębocek zgodnie z Decyzją MON Nr 42/MON z dnia 4.03.2016 r.. stanowią w całości tereny zamknięte będące w użytkowaniu Sił Zbrojnych. Przedmiotowy teren stanowi kompleks wojskowy K-1098 Siemczyno, zlokalizowany na terenie gminy Czaplinek w garnizonie Złocień. Tereny objęte zmianą nie są zabudowane. W obecnie obowiązującym studium przyjęto kierunek zagospodarowania dla przedmiotowych działek: lasy i tereny rolne, gdyż tereny te stanowią w większości lasy ochronne oraz są użytkowane rolniczo, znaczną część powierzchni zajmują łąki, pastwiska oraz wody.

4.1.2. Ukształtowanie terenu

Według regionalizacji fizyczno-geograficznej J. Kondrackiego (2002) gmina Czaplinek znajduje się w podprowincji Pojezierza Południowobałtyckie. W skład podprowincji na północy wchodzi makroregion Pojezierze Zachodniopomorskie z mezoregionem Pojezierze Drawskie a na południu makroregion Pojezierze Południowopomorskie z mezoregionami Pojezierze Szczecińskie oraz Równina Walecka.

Krajobraz danego obszaru jest ściśle uzależniony, m.in. od rzeźby terenu, występowania naturalnych i sztucznych obiektów kulminacyjnych, kompleksów pól, lasów, wód płynących i stojących, mórz, obecności obszarów zabudowanych, jak i pojedynczych obiektów budowlanych, linii komunikacyjnych, energetycznych, a także nasilenia ich występowania i wzajemnego przenikania się i uzupełniania.

Dominującym typem krajobrazu na obszarze całej gminy Czaplinek jest krajobraz młodoglacjalny, pagórkowaty pojezierny, poprzecinany dolinami i równinami akumulacyjnymi (den dolinnych). Dominują tu formy plejstoceńskie - moreny denne. Natomiast z holocenu pochodzą formy subarealne, kształtujące dna dolin i niższe terasy rzeczne.

Decydującą rolę w kształtowaniu współczesnej rzeźby terenu oraz przypowierzchniowej budowy geologicznej gminy Czaplinek odegrał lądolód ostatniego zlodowacenia północnego. Z zasięgiem lądolodu związane są wszystkie formy terenu występujące na obszarze gminy. Wzgórza czołowo morenowe zbudowane są z piasków ze żwirem, żwirów i glin. Poszczególne wzniesienia osiągają wysokość kilkunastu metrów. Ze strefą moren czołowych związane jest występowanie piasków i żwirów polodowcowych. Osady glacialne w południowo-wschodniej części gminy reprezentuje rozległy pokład gliny zwałowej o kilkumetrowej miąższości, w wielu miejscach erozyjnie zniszczony działalnością wód roztopowych topniejącego lądolodu.

Pierwotna rzeźba glacialna została zmodyfikowana w holocenie, głównie poprzez procesy denudacyjne, fluwialne oraz osadzanie się utworów biogenicznych w dolinach rzecznych, rynnach subglacialnych i zagłębieniach wytopiskowych. Dominującą formą rzeźby terenu jest równina sandrowa. Stanowi ona 68,8% powierzchni omawianego obszaru. W strefie kontaktu z wysoczyzną morenową powierzchnia sandru jest niemal równie pagórkowata jak powierzchnia terenu w strefie morenowej (obszar między Czaplinkiem a Broczynem). Jest to wynik silnego zdeformowania sandru licznymi wytopiskami. W miarę oddalania się od strefy morenowej powierzchnia sandru staje się coraz bardziej równinna, a liczba wytopisk się zmniejsza.

Równina Walecka obejmuje sandr w dorzeczu prawych dopływów Gwdy. W jej zasięgu, na terenie gminy Czaplinek, położona jest wieś Dobrzyca. Równina jest prawie w całości zalesiona i pozbawiona większych miejscowości.

Pojezierze Szczecińskie stanowi wysoczyznę morenową położoną na zewnątrz moren czołowych fazy pomorskiej. Na obszar gminy Czaplinek wciną się ostrym klinem na południowym wschodzie.

4.1.3. Budowa geologiczna, surowce naturalne

Rozpatrywany obszar należy do geostrukturalnej jednostki zwanej wałem pomorskim, wchodzącym w skład antyklinorium środkowo-polskiego. Obejmuje on swoim zasięgiem blok Czaplinka. Jest to blok tektoniczny składający się z szeregu form synklinalnych i antyklinalnych ciągnących się równolegle do osi wału pomorskiego.

Powierzchnię mezozoiczną tworzą mułowce, margle, wapienie i piaskowce jury. Zalega ona na rzędnej około 80-90 m p.p.m. Zalegające powyżej utwory kenozoiczne osiągają miąższości w przedziale od 150 do 200 metrów. Spąg trzeciorzędu tworzą kwarcowo-glaukonitowe piaski oligoceńskie, nad którymi zalegają także mułowce, ilowce, mułki i ły brunatne z warstwami węgla brunatnych. Miąższości oligocenu mieszczą się w przedziale od kilku do kilkudziesięciu metrów.

Utwory miocenu o miąższości od kilkudziesięciu do ponad 100 metrów to kwarcowe piaski drobnoziarniste, mułki i ły z warstwami węgla brunatnych oraz ły z wkładkami węgla brunatnych. W części zachodniej w stropie miocenu dominują piaski kwarcowe, natomiast w części wschodniej

przeważają ropy i mułki. Powierzchnia utworów trzeciorzędowych wykazuje nachylenie w kierunku południowo-zachodnim. Utwory trzeciorzędowe są pozbawione zwartej pokrywy ropy plioceńskich.

Utwory trzeciorzędowe przykrywają utwory czwartorzędowe, składające się z kilku warstw glin zwałowych, rozdzielonych osadami wodnolodowcowymi. Miąższość utworów czwartorzędowych przekracza często 100 m (Miłkowo – 150 m). Najstarszymi, nawierconymi tu utworami czwartorzędowymi są, liczące około 90 m miąższości, osady zlodowacenia środkowopolskiego. Osady zlodowacenia północnopolskiego reprezentowane są przez fazy: leszczyńską, poznańską i pomorską. W okolicy Broczyna i Miłkowa, na powierzchni terenu występują gliny zwałowe fazy poznańskiej o miąższości dochodzącej do 20 m, a ponadto, w okolicy Miłkowa również mułki, piaski i żwiry kemów tej fazy. Wodnolodowcowe osady fazy pomorskiej występują powszechnie. Tworzą one rozległe sandry powstałe i przemodelowane w czasie kolejnych regresji lądolodu. Sandry zbudowane są z piasków różnoziarnistych, często drobnoziarnistych z przewarstwieniami żwirów, a ich miąższość waha się od 1,0 m do 46,0 m. Również gliny zwałowe fazy pomorskiej występują tu powszechnie, tworząc wysoczyznę pagórkowatą i falistą. Miąższość glin jest różna, średnio dochodzi do 10 m. Południowowschodni zasięg tych osadów znajduje się na linii od Broczyna do Siłnowa.

Utwory holocenu zajmują niewielki odsetek ogólnej powierzchni terenu. Występują one w obniżeniach dolinnych Dobrzycy oraz wypełniają obniżenia rynien jeziornych. Są to torfy, namuły, piaski i żwiry rzeczne oraz mułki, piaski, gytie i kredy jeziorne.²

W środkowej części gminy w rejonie Czaplinka i na zachód występują liczne kemy, które zbudowane są głównie z piasków, ropy i mułków. Kemy osiągają wysokość około kilkunastu metrów w stosunku do otaczającej powierzchni. Rozległe płyty osadów wodnolodowcowych rozciągają się w południowej części gminy od Siemczyna przez Pławno, Broczyno po Ostroróg oraz na północ od jeziora Drawsko w rejonie miejscowości Kluczewo i Prosino. Pod koniec fazy pomorskiej w dolinach rzecznych akumulowały piaski i żwiry rzeczne. Piaski rzeczne osadzały się również w obrębie obniżień wytopiskowych i mis pojeziernych. Osady holocenne reprezentowane są głównie przez mułki, gytie wapienną i kredę jeziorną, w stropie, których występuje torf.

Jedne z większych wystąpień torfu na terenie gminy znajdują się w okolicach miejscowości Łazice i Czarne Małe. Zgodnie z danymi Państwowego Instytutu Geologicznego w rejonie tym zlokalizowane są następujące udokumentowane czwartorzędowe złoża torfu:

- „Łazice” - złożo eksploatowane w sposób odkrywkowy, systemem wgłębnym, na podstawie koncesji Marszałka Województwa Zachodniopomorskiego nr WOŚ.III.7422.26.2015.WP, ważnej do 30.09.2016 r., powierzchnia zagospodarowanego złoża wynosi 54,84 ha, występuje tam torf wysoki typu mszarnego, o popielności średniej 9,6%, charakteryzujący się średnią miąższością 1,1 m (maksymalnie 3,1 m), poniżej złoża torfu, na powierzchni 60 ha, zalega gytia węglanowa o średniej miąższości 1,3 m, zakłada się leśny kierunek rekultywacji wyrobiska,
- „Broczyno” - położone na działce o nr ewid. 7/6, obręb Broczyno, złożo jest szczegółowo rozpoznane, jego powierzchnia wynosi 14,47 ha, miąższość wynosi średnio 2,57 m, a maksymalnie 4,4 m; obecnie złożo nie jest eksploatowane, zakłada się wodny kierunek rekultywacji wyrobiska,
- „Łysinin” - powierzchnia udokumentowanego złoża wynosi 7,40 ha, średnia miąższość złoża wynosi 3,04 m, natomiast maksymalna - 4,7 m, obecnie jego eksploatacja jest zaniechana, zakłada się wodny kierunek rekultywacji wyrobiska,
- „Łysinin - pole B” - jego powierzchnia wynosi 1,94 ha, średnia miąższość złoża wynosi 2,8 m, natomiast maksymalna - 3,3 m; eksploatacja prowadzona była od 01.10.2008 r. do 30.06.2010 r., obecnie jego eksploatacja jest zaniechana; wykonano rekultywację wyrobiska w kierunku wodnym na powierzchni 1,84 ha,

² Opracowanie ekofizjograficzne dla potrzeb zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy. Obszar południowo-wschodniej części gminy Czaplinka, 2008 r.

- „Łysin - pole C” - powierzchnia udokumentowanego złoża wynosi 1,88 ha; jego średnia miąższość wynosi 2,8 m, natomiast maksymalna - 3,5 m; decyzją z dnia 5 lipca 2011 r., znak OS.652.5.2011.AK, Starosta Drawski udzielił koncesji na wydobywanie kopaliny metodą odkrywkową z części złoża; obecnie nie jest ono eksploatowane, a o zaniechaniu eksploatacji zdecydowały względy bezpieczeństwa i trudności z pozyskaniem maszyn budowlanych będących w dyspozycji użytkownika; nie przewiduje się wznowienia eksploatacji w przyszłości; wykonano rekultywację wyrobiska w kierunku wodnym.³

Na działkach w obrębach Łazice, Broczyno, Łysin oraz Czarne Małe, oznaczonych graficznie na rysunku studium, występują rzędne terenu o wartości ok. 140,0 m n.p.m. Generalny spadek terenu występuje w kierunku zachodnim. Na działce o nr ewid. 173/3, obręb Łazice znajduje udokumentowane czwartorzędowe złożo torfu „Łazice”. Złoże jest obecnie eksploatowane. W podłożu omawianego obszaru znajdują się grunty organiczne o zmiennej przepuszczalności, gliny i pyły o słabej przepuszczalności oraz grunty antropogeniczne o zróżnicowanej przepuszczalności. W sąsiedztwie przedmiotowych działek znajduje się udokumentowane czwartorzędowe złożo torfu „Łysin”.

Działki w obrębie Kołomąt, oznaczone graficznie na rysunku studium, położone są na wysokości ok. 146,5 m n.p.m. Generalny spadek terenu występuje w kierunku południowo-wschodnim. W podłożu znajdują się gliny i pyły o słabej przepuszczalności.

Działka w obrębie Głęboczek, oznaczona graficznie na rysunku studium, położona jest na wysokości ok. 126,3 m n.p.m. Generalny spadek terenu występuje w kierunku zachodnim. W podłożu znajdują się grunty antropogeniczne o zróżnicowanej przepuszczalności oraz piaski i skały lite silnie uszczelnione o średniej przepuszczalności.

Na działce w obrębie Kołomąt, oznaczonej graficznie na rysunku studium, występują rzędne terenu od 165,0 do 177,5 m n.p.m. Generalny spadek terenu występuje w kierunku zachodnim. W podłożu znajdują się gliny i pyły o słabej przepuszczalności.

W granicach działki w obrębie 03 Czaplinek, oznaczonej graficznie na rysunku studium, występują rzędne terenu od 128,8 do 137,5 m n.p.m. Generalny spadek terenu występuje w kierunku północno-wschodnim. W podłożu znajdują się piaski i skały lite silnie uszczelnione o średniej przepuszczalności oraz gliny i pyły o słabej przepuszczalności.

Działka w obrębie Niwka, oznaczona graficznie na rysunku studium, położona jest na wysokości od 141,3 do 146,3 m n.p.m. Generalny spadek terenu występuje w kierunku południowo-wschodnim. W podłożu znajdują się grunty antropogeniczne o zróżnicowanej przepuszczalności oraz piaski i skały lite silnie uszczelnione o średniej przepuszczalności.

Na obszarze działki w obrębie Sikory, oznaczonej graficznie na rysunku studium, występują rzędne terenu od 138,8 do 151,3 m n.p.m. Generalny spadek terenu występuje w kierunku południowo-zachodnim. W podłożu znajdują się gliny i pyły o słabej przepuszczalności.

Działki w obrębach Głęboczek i Siemczyno, oznaczone graficznie na rysunku studium, położone są na wysokości od 123,1 do 146,1 m n.p.m. Generalny spadek terenu występuje w kierunku południowo-wschodnim. W podłożu znajdują się piaski i skały lite silnie uszczelnione o średniej przepuszczalności oraz rumosze i żwiry o łatwej przepuszczalności.

4.1.4. Wody powierzchniowe

Gmina Czaplinek zasadniczo odwadniana jest przez zlewnię Drawy, z której wody, za pośrednictwem Noteci, Warty i Odry odprowadzane są do Bałtyku. Niewielki obszar gminy (zlewnia jeziora Komorze) odwadniany jest, przez Pilawkę i dalej - przez Gwdę, do Noteci. Północno-wschodnia część gminy leży w zlewni Dębicy, odprowadzającej wody do Parsęty i do Morza Bałtyckiego.

³ <http://geoportal.pgi.gov.pl>

Gmina Czaplinek charakteryzuje się wysoką jeziornością. Występują tu wszystkie typy zbiorników wodnych. Obok małych, znajdują się tu duże i bardzo duże jeziora, płytkie i głębokie, jeziora z wyspami i bez nich, z bardzo rozbudowaną linią brzegową, jak i z brzegami prostymi. Ich występowanie jest uwarunkowane morfogenezą glacialną, związaną z najmłodszym zlodowaceniem. W związku z pochodzeniem i procesem powstawania jezior, na obszarze gminy wyróżnia się kilka ich typów genetycznych: rynnowe, wytopiskowe, moreny dennej i czołowej. Ogółem na terenie gminy znajduje się 47 jezior, w tym 22 o powierzchni przekraczającej 10 ha. Zajmują one łączną powierzchnię 3 294,6 ha. Stanowi to około 9% powierzchni gminy.⁴

Działki w obrębach Łazice, Broczyno, Łysin oraz Czarne Małe, oznaczone graficznie na rysunku studium, położone są w zasięgu jednolitej części wód powierzchniowych (JCWP) rzecznych Dobrzyca do Świerczyńca - kod PLRW60001818866871. Tereny te są podmokłe okresowo, poprzecinane licznymi rowami. W sąsiedztwie przedmiotowych działek przepływa rzeka Dobrzyca.

Działki w obrębie Kołomąt, oznaczone graficznie na rysunku studium, położone są w zasięgu jednolitej części wód powierzchniowych (JCWP) rzecznych Drawa do wypływu z Jez. Krosino - kod PLRW6000251888513.

Działka w obrębie Głębocek, oznaczona graficznie na rysunku studium, zlokalizowana jest w zasięgu jednolitej części wód powierzchniowych (JCWP) rzecznych Drawa do wypływu z Jez. Krosino - kod PLRW6000251888513. Wzdłuż zachodniej granicy działki przepływa rzeka Drawa.

Działka w obrębie Kołomąt, oznaczona graficznie na rysunku studium, położona jest w zasięgu jednolitej części wód powierzchniowych (JCWP) rzecznych Drawa do wypływu z Jez. Krosino - kod PLRW6000251888513.

Działka w obrębie 03 Czaplinek, oznaczona graficznie na rysunku studium, znajduje się w obrębie jednolitej części wód powierzchniowych (JCWP) rzecznych Drawa do wypływu z Jez. Krosino - kod PLRW6000251888513.

Działka w obrębie Niwka, oznaczona graficznie na rysunku studium, położona jest w zasięgu jednolitej części wód powierzchniowych (JCWP) rzecznych Drawa do wypływu z Jez. Krosino - kod PLRW6000251888513. W sąsiedztwie przedmiotowego obszaru znajduje się jezioro Pławno.

Działka w obrębie Sikory, oznaczona graficznie na rysunku studium, usytuowana jest w zasięgu jednolitej części wód powierzchniowych (JCWP) rzecznych Pilawa do Zbiornika Nadarzyckiego - kod PLRW6000251886669. W sąsiedztwie przedmiotowej działki znajduje się jezioro.

Działki w obrębach Głębocek i Siemczyno, oznaczone graficznie na rysunku studium, położone są w zasięgu jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) rzecznych: Drawa do wypływu z Jez. Krosino - kod PLRW6000251888513 oraz Dopływ z jez. Wilczkowo - kod PLRW60001818885169. Tereny te są podmokłe okresowo, poprzecinane licznymi rowami. Na przedmiotowym obszarze występują trzy oczka wodne, natomiast w sąsiedztwie znajdują się jeziora: Krosino, Wilczkowo i Wielkie Okole.

4.1.5. Wody podziemne

Obszar gminy Czaplinek położony jest w zasięgu jednolitych części wód podziemnych (JCWPd) nr 25 i 26 (do końca 2015 roku - JCWPd nr 27 i 28).

Na system wód podziemnych na obszarze JCWPd nr 25 składają się trzy poziomy czwartorzędowe:

- przypowierzchniowy, ciągły o zwierciadle swobodnym, zbudowany z utworów piaszczystych o miąższości: 10–80 m i głębokości występowania od 0,2 do 30,0 m;
- międzyglinowy o charakterze regionalnym, piaszczysto-żwirowy o miąższości: 3–54 m i głębokości występowania od 15 do 50 m;
- podglinowy o zwierciadle napiętym, piaszczysty o miąższości: 10–40 m i głębokości występowania od 50 do 130 m, występujący lokalnie;

⁴ Program ochrony środowiska dla Gminy Czaplinek na lata 2004-2007 z perspektywą na lata 2008-2011, 2005 r.

oraz poziom neogeński (mioceński), wykształcony w piaszczystych utworach o miąższości 10–40 m i głębokości występowania od 40 do 120 m, przy czym poziom ten udokumentowany na razie został jedynie w południowej części omawianej JCWPd. Ze względu na zmienną miąższość oraz nieciągły charakter glin zwałowych rozdzielających wymienione poziomy wodonośne, pozostają one w więzi hydraulicznej. Poziom międzyglinowy i podglinowy na znacznym obszarze łączy się z poziomem mioceńskim tworząc jeden czwartorzędowo-neogeński poziom wodonośnym. Z kolei poziom przypowierzchniowy pozostaje w bezpośrednim kontakcie z poziomem międzyglinowym. Poziom przypowierzchniowy zasilany jest bezpośrednio przez infiltracje wód opadowych a głębsze poziomy przez okna hydrauliczne i przesiekanie wód z poziomów nadległych i w przypadku poziomu podglinowego, ze względu na układ ciśnień piezometrycznych, również z poziomu mioceńskiego. Bazą drenażową wszystkich wymienionych poziomów są doliny rzeczne Drawy i Noteci, a w przypadku poziomów płytszych również jeziora znajdujące się na omawianym terenie.

Na obszarze JCWPd 26 wody podziemne występują w utworach czwartorzędowych, neogeńsko - paleogeńskich oraz jurajskich (jedynie w rejonie Doliny Gwdy w okolicach Piły oraz Krajenki). W czwartorzędowym piętrze wodonośnym wody występują w utworach piaszczystych i żwirowych powstałych wskutek akumulacji rzecznej i wodnolodowcowej. Użytkowymi poziomami wodonośnymi są tutaj: poziom wód gruntowych związany głównie z pradoliną i dolinami rzek, poziom międzyglinowy górny i dolny (wydzielono tu też poziom podmorenowy, jednak nie ma on większego znaczenia użytkowego ze względu na bardzo ograniczone występowanie). Poziom mioceński. Występuje w stropowej części osadów neogeńskich pod glinami zwałowymi plejstocenu. Miejscami, gdy zalega bezpośrednio pod utworami nawodnionymi najstarszych zlodowaceń, tworzy z nimi jeden poziom o znacznej miąższości (nawet do 60 m) zwany poziomem plejstoceńsko - mioceńskim. Mioceńska warstwa wodonośna charakteryzuje się znacznym rozprzestrzenieniem regionalnym. Budują ją głównie piaski pylaste i drobno - i średnioziarniste, niekiedy piaski ze żwirem o miąższości od 16 do ponad 20 m, miejscami głównie w północnej części JCWPd - 40 m. W zależności od morfologii stropu neogenu poziom mioceński zalega na głębokości od 50 do 150 m. Zwierciadło wody ma charakter naporowy, warstwa ta jest bardzo dobrze izolowana od powierzchni terenu, jej zasilanie odbywa się poprzez infiltrację wód opadowych i przesączanie z nadległych poziomów wodonośnych przez utwory słabo przepuszczalne.⁵

Działki w obrębach Łazice, Broczyno, Łysin oraz Czarne Małe, oznaczone graficznie na rysunku studium, położone są w zasięgu jednolitej części wód podziemnych (JCWPd) nr 26. Głębokość występowania I poziomu wód podziemnych od powierzchni terenu wynosi ok. 1,0 m.

Działki w obrębie Kołomąt, oznaczone graficznie na rysunku studium, położone są w zasięgu jednolitej części wód podziemnych (JCWPd) nr 25. Głębokość występowania I poziomu wód podziemnych od powierzchni terenu wynosi od 1,0 do 2,0 m.

Działka w obrębie Głęboczek, oznaczona graficznie na rysunku studium, zlokalizowana jest w zasięgu jednolitej części wód podziemnych (JCWPd) nr 25. Głębokość występowania I poziomu wód podziemnych od powierzchni terenu wynosi ok. 1,0 m.

Działka w obrębie Kołomąt, oznaczona graficznie na rysunku studium, położona jest w zasięgu jednolitej części wód podziemnych (JCWPd) nr 25. Głębokość występowania I poziomu wód podziemnych od powierzchni terenu wynosi powyżej 20,0 m.

Działka w obrębie 03 Czaplinek, oznaczona graficznie na rysunku studium, znajduje się w obrębie jednolitej części wód podziemnych (JCWPd) nr 25. Głębokość występowania I poziomu wód podziemnych od powierzchni terenu wynosi poniżej 1,0 m.

Działka w obrębie Niwka, oznaczona graficznie na rysunku studium, położona jest w zasięgu jednolitej części wód podziemnych (JCWPd) nr 25. Głębokość występowania I poziomu wód podziemnych od powierzchni terenu wynosi poniżej 1,0 m. Działka położona jest na gruntach podatnych na infiltrację zanieczyszczeń do wód podziemnych oraz częściowo na obszarze zdrenowanym.

^{5, 6} <http://mjwp.gios.gov.pl>

Działka w obrębie Sikory, oznaczona graficznie na rysunku studium, usytuowana jest w zasięgu jednolitej części wód podziemnych (JCWPd) nr 26. Głębokość występowania I poziomu wód podziemnych od powierzchni terenu wynosi od 1,0 do 2,0 m. W sąsiedztwie przebiega dział wodny IV rzędu.

Działki w obrębach Głębocek i Siemczyno, oznaczone graficznie na rysunku studium, położone są w zasięgu jednolitej części wód podziemnych (JCWPd) nr 25. Głębokość występowania I poziomu wód podziemnych od powierzchni terenu wynosi ok. 1,0 m. Działki częściowo znajdują się na gruntach podatne na infiltrację zanieczyszczeń do wód podziemnych.

Gmina Czaplinek leży na pograniczu głównego zbiornika wód podziemnych (GZWP) nr 125 - Zbiornik międzymorenowy Wałcz - Piła, gromadzącego wodę w czwartorzędowych utworach porowych. Szacunkowe zasoby dyspozycyjne tej struktury wodonośnej wynoszą około 169 tys.m³/d.⁶ Wszystkie obszary objęte zmianą studium położone są poza zasięgiem GZWP.

4.1.6. Gleby

Gleby na terenie gminy powstały głównie z osadów pozostawionych przez lodowiec i jego wody roztopowe. Gleby gminy Czaplinek mają niewielką wartość produkcyjną. Przeważają gleby bielcowe wytworzone z piasków luźnych i słabo gliniastych, a także z glin zwałowych oraz piasków naglinowych i niałowych. Są to gleby „wiekowo młode, które nie przeszły jednolitego procesu glebotwórczego i wykazują ścisłą zależność jakościową od skał podłoża.

Południowa część gminy, zwłaszcza tereny leżące na południe od Czaplinka, zajmują rozległe obszary zandrowe powstałe ze żwirów i piasków naniesionych przez wody spływające z topniejącego lodowca. Tereny te o wyjątkowo słabo urodzajnych glebach nie są opłacalne w użytkowaniu rolnym. Charakterystycznymi typami gleb w północnej części gminy są: gleby brunatne, bielcowe i pseudobielcowe, powstałe na glinach zwałowych, piaskach słabo gliniastych i gliniastych.

Słaba jakość gleb bielcowych determinuje ich rolnicze wykorzystanie. Bielice piaskowe rozwinięte z piasków gliniastych zaliczane do IV i V klasy bonitacyjnej, nadają się pod uprawę ziemniaków i żyta. Natomiast gleby bielcowe nagliniaste i glinowe zaliczane są do III lub IV klasy bonitacyjnej. Nadają się one pod uprawę żyta, owsa i ziemniaków. Po zastosowaniu odpowiednich zabiegów agrotechnicznych można uprawiać na ich także pozostałe zboża, okopowe i rośliny pastewne.

Mady wyścielają dolinę Drawy oraz pas wokół jeziora Drawsko. Są to gleby związane z osadami wodnymi powstającymi podczas okresowych wezbrań Drawy czy zmian poziomu wód wymienionych zbiorników. Odznaczają się warstwowym ułożeniem namułów, iłów, piasków odkładanych w czasie każdego wylewu. Gleby brunatne, wytworzone z glin zwałowych i piasków naglinowych występują marginalnie na południe oraz północ od jeziora Drawsko w okolicy Kluczewa. Cechą charakterystyczną tych gleb jest powleczenie ich cząstek cienką warstewką związków żelaza, co nadaje im rdzawobrunatne zabarwienie. Gleby te posiadają zazwyczaj nieco wyższą wartość użytkową niż gleby bielcowe.⁷

4.1.7. Szata roślinna

Gmina Czaplinek, na Pomorzu Zachodnim, należy do rejonów o szacie roślinnej stosunkowo dobrze rozpoznanej pod względem geobotanicznym, z uwagi na liczne opracowania, jakie zostały wykonane dla Drawskiego Parku Krajobrazowego, który stanowi dużą część badanego terenu.

Roślinność gminy Czaplinek jest typowa dla obszarów Działu Pomorskiego. Cechy naturalnej roślinności (w dużej mierze dzisiaj już tylko potencjalnej) zasadniczo wynikają z usytuowania gminy

⁷ Program ochrony środowiska dla Gminy Czaplinek na lata 2004-2007 z perspektywą na lata 2008-2011, 2005 r.

w dwóch krainach geobotanicznych, a mianowicie Pojezierzy Środkowopomorskich oraz Sandrowych Przedpoli Pojezierzy Środkowopomorskich. Te dwie regionalne jednostki mają różne charakterystyki fizjograficzne - geologię, geomorfologię, sieć hydrograficzną i gleby, a każda z nich jest ponadto obszarem mocno biotopowo zróżnicowanym. W wyniku inwentaryzacji przeprowadzonej w 2002 roku na obszarze gminy stwierdzono 722 gatunków flory naczyniowej. Na liście przeważają taksony częste (11 do 50 stanowisk) i pospolite (> 50 stanowisk). Wśród zanotowanych było 76 bardzo rzadkich, mających w gminie do 3 stanowisk, co stanowi 10,5 % flory ogólnej. Do rzadko notowanych - co najwyżej 10 razy, zaliczono natomiast 12 gatunków (około 2 % całości). Łącznie zanotowano 53 gatunki prawnie chronione - 38 ściśle, 15 częściowo. Liczne były gatunki zagrożone wymarciem na Pomorzu Zachodnim (52 gatunki).

Duże zróżnicowanie siedliskowe obszaru gminy Czaplinek ma wyraz w bogactwie flory naczyniowej. Reprezentowane są wszystkie typy roślin, od psammofitów, rozwijających się na skrajnie jałowych i suchych glebach oligotroficznym, po taksony wybitnie przywiązane do siedlisk przeżyźnionych i mokrych, jak terofity namulne.⁸

Działki w obrębach Łazice, Broczyno, Łysin oraz Czarne Małe, oznaczone graficznie na rysunku studium, częściowo stanowią teren zadrzewiony, na którym dominującymi gatunkami są olsza czarna (*Alnus glutinosa*), brzoza brodawkowata (*Betula pendula*) i sosna zwyczajna (*Pinus sylvestris*), a częściowo stanowią pola uprawne, o szacie roślinnej występującej okresowo, w której dominującymi gatunkami są rośliny uprawne.

Działki w obrębie Kołomąt, oznaczone graficznie na rysunku studium, częściowo stanowią teren zadrzewiony, w którym dominującym gatunkiem jest sosna zwyczajna (*Pinus sylvestris*), a częściowo stanowią pola uprawne, o szacie roślinnej występującej okresowo, w której dominującymi gatunkami są rośliny uprawne.

Działka w obrębie Głębocek, oznaczona graficznie na rysunku studium, jest częściowo zadrzewiona - gatunkiem dominującym jest brzoza (*Betula pendula*), a częściowo porośnięta roślinnością trawiastą.

Działka w obrębie Kołomąt, oznaczona graficznie na rysunku studium, porośnięta jest roślinnością trawiastą oraz pojedynczymi drzewami, w tym okazem lipy drobnolistej (*Tilia cordata*), będącej pomnikiem przyrody.

Działka w obrębie 03 Czaplinek, oznaczona graficznie na rysunku studium, jest zadrzewiona - gatunkiem dominującym jest świerk pospolity (*Picea abies*).

Działka w obrębie Niwka, oznaczona graficznie na rysunku studium, porośnięta jest roślinnością trawiastą.

Działka w obrębie Sikory, oznaczona graficznie na rysunku studium, stanowi pola uprawne, o szacie roślinnej występującej okresowo, w której dominującymi gatunkami są rośliny uprawne.

Na działkach w obrębach Głębocek i Siemczyno, oznaczonych graficznie na rysunku studium, występują tereny leśne, należące do typu siedliskowego bór mieszany świeży (BMśw), należące do lasów ochronnych. Dominującymi gatunkami są sosna zwyczajna (*Pinus sylvestris*) i brzoza brodawkowata (*Betula pendula*).

4.1.8. Świat zwierzęcy

W obrębie gminy Czaplinek istnieją wybitne warunki dla bytowania wszystkich nizinnych gatunków płazów. Dotyczy to przede wszystkim małych śródpolnych i śródleśnych zbiorników wodnych, na ogół bezimiennych o powierzchni kilku – kilkunastu arów, maksymalnie do 1 ha, leżących w zagłębieniach wyniesień morenowych. Stwierdzona w tej gminie liczba stanowisk kumaka, grzebiuszki, ropuch zielonych i szarych, rzekotek jest, pod względem zagęszczenia na 1 km², jedną z wyższych w województwie zachodniopomorskim.

Wody tej gminy są potencjalnym ważnym siedliskiem dla ryb. Jak podkreślają badacze tej gromady jest to obszar szczególnie obfitujący w tej części kraju w gatunki ryb o różnym spektrum występowania

⁸ Program ochrony środowiska dla Gminy Czaplinek na lata 2004-2007 z perspektywą na lata 2008-2011, 2005 r.

i warunkach życia. Rzadka awifauna jest głównie związana z większymi zbiornikami wodnymi. Spośród ssaków zarejestrowano tu obecność wydry, bobra, borsuka, oraz bliżej nieoznaczonych nietoperzy. Drzewostany położone w gminie Czaplinek, są miejscem bytowania zwierzyny łownej oraz kilkudziesięciu innych gatunków chronionych prawnie. Są także miejscem rozrodu gatunków z czerwonych list i ksiąg, a także określanych jako chronione strefowo.⁹

Działka w obrębie Sikory, oznaczona graficznie na rysunku studium, częściowo znajduje się nad oczkiem wodnym, przy którym stwierdzono chronione gatunki płazów.

Na działkach w obrębach Głębozek i Siemczyno, oznaczonych graficznie na rysunku studium, zidentyfikowane zostały stanowiska chronionych gatunków ptaków, takich jak: żuraw zwyczajny (*Grus grus*), Lelek zwyczajny (*Caprimulgus europaeus*) oraz stanowiska kumaka nizinnego (*Bombina bombina*).

4.1.9. Klimat lokalny

Gmina Czaplinek leży w strefie charakteryzującej się cechami przejściowymi pomiędzy klimatem oceanicznym a kontynentalnym. Pogodę kształtują głównie masy powietrza polarno-morskiego i polarno-kontynentalnego a w minimalnym stopniu powietrze arktyczne i zwrotnikowe.

Według regionalizacji klimatycznej R. Gumińskiego analizowany rejon zalicza się do dzielnicy klimatycznej IV zwanej Pomorską. Pogoda korzystna pod względem biometeorologicznym (dni z pogodą ciepłą, komfortową i chłodną bez stanów parności i opadów codziennych) panuje przez większą część roku (średnia wieloletnia 283,6 dni). Najwięcej dni o optymalnych warunkach pojawia się w czerwcu, najmniej - w lutym. Pogoda niekorzystna (całodzienne opady i zamglenia) występuje ok. 46 dni w roku, najrzadziej w czerwcu (średnio 1,5 dnia), najwięcej w listopadzie, grudniu i marcu - średnio 5 dni w miesiącu. Okres wegetacyjny trwa 208-215 dni, ze średnią temperaturą powyżej 50C i zaczyna się w pierwszej dekadzie kwietnia, a kończy wraz z końcem października.

Dość duża wysokość względna terenu wpływa na obniżenie wartości temperatur. Średnia temperatura okresu maj-lipiec wynosi 14,4°C. Temperatura roczna waha się w granicach 7,0-7,3°C. Liczba dni gorących w roku (o temperaturze maksymalnej >25°C) wynosi od 18 do 22. Średnia roczna wielkość opadów wynosi ok. 600 mm. Średni opad w miesiącach wegetacyjnych wynosi 554 mm. Przewaga średnich sum opadów w okresie wrzesień-październik nad analogicznymi wielkościami opadów notowanych w maju-czerwcu wskazuje na „suche” wiosny i „wilgotne” jesienie.

Przeważają wiatry zachodnie, dominujące w okresie lata i jesieni. Zimą najczęściej występują wiatry południowozachodnie. W marcu dominują suche i mroźne wiatry z kierunków wschodnich i północno-wschodnich.¹⁰

4.1.10. Formy ochrony przyrody

Działki w obrębach Łazice, Broczyno, Łysin oraz Czarne Małe, oznaczone graficznie na rysunku studium, położone są poza obszarami chronionymi. Teren dz. nr 173/3, obręb Łazice położony jest w bezpośrednim sąsiedztwie obszaru specjalnej ochrony ptaków „Ostoja Drawska” PLB320019 oraz otuliny Drawskiego Parku Krajobrazowego. Natomiast na południe od działek położonych w obrębach Broczyno, Łysin i Czarne Małe, zgodnie z „Waloryzacją Przyrodniczą Województwa Zachodniopomorskiego”, znajduje się proponowany użytek ekologiczny „Gytiowisko przy Broczynie”, gdzie zlokalizowano chronione gatunki zwierząt.

Działki w obrębie Kołomąt, oznaczone graficznie na rysunku studium, położone są w granicach: obszaru specjalnej ochrony ptaków „Ostoja Drawska” PLB320019, obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty „Jeziora Czaplineckie” PLH320039, Drawskiego Parku Krajobrazowego oraz obszaru chronionego

^{9, 10} Program ochrony środowiska dla Gminy Czaplinek na lata 2004-2007 z perspektywą na lata 2008-2011, 2005 r.

krajobrazu „Pojezierze Drawskie”. Zgodnie z „Waloryzacją przyrodniczą Województwa Zachodniopomorskiego” teren znajduje się również w granicach proponowanego zespołu przyrodniczo-krajobrazowego „Jezioro Dołgie Wielkie” oraz w bezpośrednim sąsiedztwie proponowanego użytku ekologicznego „Osokowe Jeziorko” – zbiornik ten jest siedliskiem przyrodniczym 3150 – starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion*, *Potamion*.

Działka w obrębie Głębocek, oznaczona graficznie na rysunku studium, zlokalizowana jest w granicach: obszaru specjalnej ochrony ptaków „Ostoja Drawska” PLB320019, obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty „Jeziora Czaplineckie” PLH320039, Drawskiego Parku Krajobrazowego oraz obszaru chronionego krajobrazu „Pojezierze Drawskie”. Teren ten zgodnie z „Waloryzacją Przyrodniczą Województwa Zachodniopomorskiego” znajduje się w granicach proponowanego zespołu przyrodniczo-krajobrazowego „Rzeka – Drawa”.

Działka w obrębie Kołomąt, oznaczona graficznie na rysunku studium, położona jest w granicach: obszaru specjalnej ochrony ptaków „Ostoja Drawska” PLB320019, obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty „Jeziora Czaplineckie” PLH320039 oraz Drawskiego Parku Krajobrazowego. Na omawianej działce znajduje się pomnik przyrody - lipa drobnolistna (*Tilia cordata*) o obwodzie 560 cm - uznany na podstawie rozporządzenia nr 12/95 Wojewody Koszalińskiego z dnia 28 grudnia 1995 r. (Dz. Urz. Woj. Koszalińskiego nr 2 z dnia 12 stycznia 1996 r., poz. 7, załącznik nr 1, orzeczenie nr 43). W bezpośrednim sąsiedztwie przedmiotowego terenu sklasyfikowano siedlisko przyrodnicze 9160 – grąd subatlantycki (*Stellario-Carpinetum*).

Działka w obrębie 03 Czaplinek, oznaczona graficznie na rysunku studium znajduje się w granicach: obszaru specjalnej ochrony ptaków „Ostoja Drawska” PLB320019, obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty „Jeziora Czaplineckie” PLH320039, Drawskiego Parku Krajobrazowego oraz obszaru chronionego krajobrazu „Pojezierze Drawskie”. Teren ten zgodnie z „Waloryzacją Przyrodniczą Województwa Zachodniopomorskiego” znajduje się w granicach proponowanego zespołu przyrodniczo-krajobrazowego „Jezioro Drawsko”.

Działka w obrębie Niwka, oznaczona graficznie na rysunku studium, położona jest w granicach: obszaru specjalnej ochrony ptaków „Ostoja Drawska” PLB320019, obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty „Jeziora Czaplineckie” PLH320039, Drawskiego Parku Krajobrazowego oraz obszaru chronionego krajobrazu „Pojezierze Drawskie”. Działka położona jest w sąsiedztwie rezerwatu przyrody „Brzozowe Bagno koło Czaplinka”. Zgodnie z „Waloryzacją Przyrodniczą Województwa Zachodniopomorskiego” teren ten znajduje się w granicach proponowanego zespołu przyrodniczo-krajobrazowego „Pojezierze Kaleńskie”.

Działka w obrębie Sikory, oznaczona graficznie na rysunku studium, usytuowana jest w granicach: obszaru specjalnej ochrony ptaków „Ostoja Drawska” PLB320019, obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty „Jeziora Czaplineckie” PLH320039, Drawskiego Parku Krajobrazowego oraz obszaru chronionego krajobrazu „Pojezierze Drawskie”. Teren zgodnie z „Waloryzacją Przyrodniczą Województwa Zachodniopomorskiego” znajduje się w granicach proponowanego zespołu przyrodniczo-krajobrazowego „Jezioro Komorze”.

Działki w obrębach Głębocek i Siemczyno, oznaczone graficznie na rysunku studium, położone są w granicach: obszaru specjalnej ochrony ptaków „Ostoja Drawska” PLB320019, obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty „Jeziora Czaplineckie” PLH320039, Drawskiego Parku Krajobrazowego oraz obszaru chronionego krajobrazu „Pojezierze Drawskie”. Na przedmiotowych działkach zidentyfikowane zostały siedliska przyrodnicze oraz gatunki zwierząt będące przedmiotami ochrony obszarze Natura 2000 „Jeziora Czaplineckie” - siedlisko o kodzie 3150 - starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion*, *Potamion* oraz siedlisko o kodzie 7140 - torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z *Scheuchzeria* – *Caricetea*). Na omawianym terenie zgodnie z „Waloryzacją Przyrodniczą Województwa Zachodniopomorskiego” znajduje się proponowany rezerwat przyrody „Siemczyńskie Bagno”.

Drawski Park Krajobrazowy

Został powołany uchwałą nr XVI/49/79 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Koszalinie z dnia 24 kwietnia 1979 r., w celu ochrony najcenniejszego pod względem przyrodniczym, kulturowym, historycznym i krajobrazowym fragmentu Pojezierza Drawskiego. Powierzchnia Parku przekracza 41 tys. ha, zaś otulina zajmuje ponad 22 tys. ha. Położony jest on na obszarze sześciu gmin, pomiędzy miejscowościami: Polczyn Zdrój, Łubowo, Czaplinek i Złocieniec. Obowiązującym aktem prawa dla przedmiotowego terenu jest uchwała nr XXXVII/499/14 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 24 czerwca 2014 r. w sprawie Drawskiego Parku Krajobrazowego (Dz. U. Woj. Zach. z 2014 r., poz. 2919).

Najbardziej istotnym elementem wpływającym na krajobraz Parku jest ukształtowanie terenu, będące wynikiem działalności lodowca, głównie zlodowacenia bałtyckiego. W jego północnej części występują wały moreny czołowej, często poprzecinane licznymi jarami, zaś południowa część odznacza się łagodniejszą konfiguracją i obfituje w jeziora. Na walory przyrodnicze Parku składają się ponadto: występowanie wielu jezior, licznych rzek, małych potoków, źródeł, mokradeł, torfowisk i lasów, bogactwo ekosystemów w niewielkim stopniu przekształconych przez człowieka oraz występowanie wielu rzadko spotkanych gatunków roślin i zwierząt.

Obszar położony jest w przeważającej części w zlewni rzeki Drawy. Niewielki obszar zlewni jeziora Komorze poprzez Piławkę posiada odpływ do rzeki Gwdy, będącej dopływem Noteci. Północna i północno-wschodnia część Parku leży w zlewni rzeki Dębicy, odprowadzającej wody poprzez Parsętę do Morza Bałtyckiego. Górne biegi rzek, mających swe źródła w rejonie wzniesień morenowych, mają często charakter górskich potoków.

Wielką atrakcją Parku są jeziora. W jego granicach zlokalizowanych jest ich 47, zaś w otulinie 30. Największym spośród nich i drugim co do głębokości w Polsce, jest jezioro Drawsko (powierzchnia 1871 ha, maksymalna głębokość 79,7 m). Do większych jezior Parku należą także: Siecino, Komorze, Wilczkowo, Żerdno i Krosino. Najbardziej cennymi pod względem przyrodniczym są jeziora lobeliowe, charakteryzujące się występowaniem reliktowej roślinności i bardzo czystymi wodami. Należą do nich: Czarnówek, Kapka i Łęka.

Park odznacza się także bogactwem szaty roślinnej i świata zwierzęcego. W jego florze spotyka się gatunki charakterystyczne dla roślinności atlantyckiej, arktycznej, borealnej, górskiej i południowej. Stwierdzono występowanie ponad 40 gatunków objętych ochroną prawną, m. in.: wawrzynka wilczelyko, rosiczki okrągłolistnej, pośredniej i długolistnej, storczyka plamistego, krwistego, szerokolistnego i Traunsteinera, paprotki zwyczajnej, wiciokrzewu pomorskiego, lilii złotogłów i kopytnika pospolitego. Duże zróżnicowanie biotopów Parku stwarza dogodne warunki dla wielu gatunków zwierząt. W jeziorach i rzekach występuje przeszło 30 gatunków ryb. Obszary wodne i przywodne sprzyjają bytowaniu i gnieźdzeniu się wielu gatunków ptaków, szczególnie wodno-błotnych. Spotyka się tu często: łabędzie, perkozy, kaczki, żurawie, czaple i kormorany. Rozległe kompleksy leśne są ostoją dla ptaków drapieżnych, m. in. bielika, kani rudej i orlika krzykliwego. Spośród ssaków, na terenie Parku licznie występuje bóbr.

Na przedmiotowym terenie znajduje się około 300 pomników przyrody. Są to najczęściej, odznaczające się sędziwym wiekiem i pięknym pokrojem: dęby, buki, lipy, klony i graby. Największy z nich to buk o obwodzie ok. 9 m znajdujący się na wyspie Bielawie położonej na jeziorze Drawsko. Pomniki przyrody nieożywionej to najczęściej głazy pozostawione przez cofający się lodowiec. Największy, zlokalizowany w otulinie DPK, posiada obwód około 19 m i wysokość 3,5 m.¹¹

Obszar chronionego krajobrazu „Pojezierze Drawskie”

Strefa chronionego krajobrazu „Pojezierze Drawskie” została ustanowiona uchwałą nr X/46/75 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Koszalinie z dnia 17 listopada 1975 r. Powierzchnia obszaru chronionego krajobrazu wynosi 92 616 ha. Aktualnie obowiązującym aktem prawnym w stosunku do tego obszaru jest uchwała nr XXXII/375/09 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia

¹¹ <http://www.zpkwz.pl/parki-krajobrazowe/drawski-park-krajobrazowy/>

15 września 2009 r. w sprawie obszarów chronionego krajobrazu (Dz. U. Woj. Zach. z 2014 r., poz. 1637).

Celem ochrony jest naturalny i kulturowy krajobraz Pojezierza Drawskiego oraz fragment Pojezierza Szczecińskiego - mozaika jezior, łąk, pól i lasów. Teren jest mocno zróżnicowany pod względem geologiczno – geomorfologicznym. Wyróżnia się naturalny krajobraz polodowcowy z jeziorami, oczkami wodnymi i ekosystemami torfowisk mszarnych oraz łądowiejącymi zbiornikami wodnymi. Teren o dużych deniwelacjach. Występują liczne osobliwości florystyczne, w tym: rosiczka okrągłolistna, widłak jałowcowaty, wrzosiec bagienny, grażel żółty, marzanka wonna, grzybienie białe, kruszyna pospolita, a także unikalne w pełni wykształcone zbiorowiska roślinne o charakterystycznym składzie gatunkowym, m. in.: *Vaccinio uliginosi-Betuletum*, *Nupharo-Nymphaeetum albae*, *Luzulo luzuloidis-Fagetum*, *Luzulo pilosae-Fagetum*, *Galio odorati-Fagetum*, *Eriophoro angustifolii-Sphagnetum recurvi*.¹²

Rezerwat „Brzozowe Bagno koło Czaplinka”

Powstał na mocy zarządzenia nr 13/2010 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 31 marca 2010 r. Położony jest w obrębie ewidencyjnym Niwka, na terenie otuliny Drawskiego Parku Krajobrazowego i zajmuje powierzchnię 58,13 ha. Celem ochrony w rezerwacie jest zachowanie unikalnych zespołów roślinnych związanych z torfowiskiem wysokim typu bałtyckiego oraz borami i lasami bagiennymi wraz z rzadkimi, zagrożonymi i chronionymi gatunkami roślin. Głównym przedmiotem ochrony rezerwatu są gatunki roślin podlegające prawnej ochronie, ale także gatunki rzadkie i zagrożone we florze Pomorza, w tym: torfowiec ostrolistny *Sphagnum capillifolium*, widłoząb miotłasty *Dicranum scoparium*, rosiczka okrągłolistna *Drosera rotundifolia*, bagno zwyczajne *Ledum palustre*, modrzewnica zwyczajna *Andromeda polifolia*, przygiętka biała *Rhynchospora alba*, borówka bagienna *Vaccinium uliginosum*, nowelia krzywolistna *Nowellia curvifolia*, listera jajowata *Listera ovata*, widłak jałowcowaty *Lycopodium annotinum*, kruszyna pospolita *Frangula alnus*, rokitnik pospolity *Pleurozium schreberi*, bielotka siwa *Leucobryum glaucum*, welnianka pochwowata *Eriophorum vaginatum*, wiciokrzew pomorski *Lonicera periclymenum* i pływacz zwyczajny *Utricularia vulgaris*. Do rzadkich, chronionych i zagrożonych gatunków zwierząt występujących w rezerwacie należy zaliczyć: żabę jeziorkową *Rana lessonae*, żabę moczarową *Rana arvalis*, żabę trawną *Rana temporaria*, rzekotkę drzewną *Hyla arborea*, traszkę zwyczajną *Triturus vulgaris*, ropuchę szarą *Triturus vulgaris*, żurawia *Grus grus*, słonkę *Scolopax rusticola*, kszuka *Gallinago gallinago* i brodziec samotnego *Tringa ochropus*.

Obszary NATURA 2000

Na terenie gminy Czaplinek występują dwa obszary objęte Europejską Siecią Ekologiczną Natura 2000:

- specjalny obszar ochrony „Jeziora Czaplineckie” (PLH320039) - zatwierdzony decyzją Komisji Europejskiej z dnia 12 grudnia 2008 r. Obszar obejmuje najcenniejszy przyrodniczo i krajobrazowo fragment Pojezierza Drawskiego, które zostało ukształtowane w wyniku działalności lądolodu, podczas ostatniego zlodowacenia bałtyckiego. Śladami tego okresu są między innymi: wały moreny czołowej, ozy, jary, doliny rzek, jeziora rynnowe i wytopiskowe. Na terenie ostoi znajduje się 47 jezior (ok. 10% powierzchni terenu), będących przedstawicielami większość typów jezior wyróżnianych w Polsce. Jeziora te charakteryzują się urozmaiconą linią brzegową. Na niektórych spotykamy wyspy. Brzegi są wysokie, porośnięte lasem (łęgami, buczyną) lub niskie, z pasem roślinności przybrzeżnej. W obszarze znajduje się największe jezioro Pojezierza - Drawsko (powierzchnia 1872 ha, maksymalna głębokość 79,7 m). Jest to drugie pod względem głębokości jezioro w Polsce. Stanowi ono główny węzeł ekologiczny ostoi. Oprócz największej rzeki obszaru, Drawy, swój początek biorą tutaj także: Dębница, Wogra, Piławka, Kokna i Rakon. Ponad 35% terenu porasta las (ponad połowę stanowią tzw. lasy ochronne). Blisko 50% obszaru ostoi jest użytkowana rolniczo.

¹² Waloryzacja Przyrodnicza Województwa Zachodniopomorskiego, 2010 r.

Ze względu przyrodniczego, cenna jest dolina Drawy, która wraz z dopływami odgrywa bardzo ważną rolę łącznika między obszarami koncentracji cennej flory. W rezerwacie Dolina Pięciu Jezior Drawa bierze swoje źródło. Ponieważ wody tych jezior są bogate w wapń na dnie zbiorników odkłada się kreda jeziorna. Podściela ona również zładowiałe odcinki doliny pomiędzy kolejnymi jeziorami. Dna jezior porastają łąki ramienicowe. Ciekawostką obszaru są dobrze zachowane jeziora lobeliowe. Oprócz tego możemy tu podziwiać również torfowiska (wysokie, występujące na wododziałach) oraz torfowiska przejściowe. Łącznie stwierdzono tu występowanie 18 rodzajów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG.

Charakterystyczne dla ostoi jest bogactwo i różnorodność flory i fauny. Występuje tu prawie 750 gatunków roślin naczyniowych (w tym 28 objętych całkowitą ochroną gatunkową, a 14 ochroną częściową). Można spotkać tu gatunki charakterystyczne dla roślinności atlantyckiej, arktycznej, borealnej, górskiej oraz ciepłolubne. Bardzo bogata jest też flora mchów, reprezentowana aż przez 274 gatunki, z których 30 uznano za zagrożone w Polsce. W wodach żyje 36 gatunków ryb i 1 gatunek kręgloustnych, w tym 5 gatunków objętych ochroną prawną. Występuje tu 12 gatunków płazów i 5 gadów oraz 41 gatunków ssaków, W tym 9 gatunków roślin i zwierząt znajduje się Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG.

Awifauna liczy 148 gatunków lęgowych. Z gatunków zagrożonych wyginięciem gniazdują tu: bielik, orlik krzykliwy, kania ruda, bociana czarna i bocian biały. Jest to ważna ptasia ostoja o randze krajowej K011.¹³

Dla specjalnego obszaru ochrony „Jeziora Czaplineckie” obowiązuje plan zadań ochronnych ustanowiony zarządzeniem RDOŚ w Szczecinie z dnia 29 kwietnia 2014 r. (Dz. U. Woj. Zach. z 2014 r., poz. 1920).

- obszar specjalnej ochrony ptaków „Ostoja Drawska” (PLB320019) - został ustanowiony rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 5 września 2007 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz.U.07.179.1275). Obszar obejmuje część Pojezierza Drawskiego, około 10% powierzchni terenu zajmują jeziora (ponad 50). Duże zróżnicowanie w rzeźbie terenu powstało w wyniku działalności lądolodu w czasie ostatniego zlodowacenia bałtyckiego. W wyniku tego powstały między innymi: wały moreny czołowej, ozy, liczne jary, doliny rzek, jeziora rynnowe i wytopiskowe. Można tu także zobaczyć liczne wąwozy, parowy, bezodpływowe zbiorniki wodne, bagna i torfowiska. Znajdują się tu jedno z najgłębszych jezior w Polsce (np. Drawsko - 79,7 m, które jest zarazem największym jeziorem na tym obszarze) o urozmaiconej linii brzegowej, wysokich brzegach porośniętych lasem (głównie łęgami i buczyną) lub niskich z roślinnością przybrzeżną. Wody jeziorne są bogate w wapń. Na dnie znajdują pokłady kredy jeziornej. Często też porastają je łąki ramienicowe. Największą rzeką jest Drawa, mająca tu swoje źródła (w rezerwacie Dolina Pięciu Jezior). Swoją początek biorą tutaj także: Dębica, Wogra, Piławka, Kokna i Rakon. Rzeki odgrywają ważną rolę łączącą poszczególne fragmenty obszaru. Do bardzo wartościowych zbiorowisk należą torfowiska, szczególnie wysokie, występujące na wododziałach oraz torfowiska przejściowe. Oprócz bogactwa form geomorfologicznych ostoja charakteryzuje się także różnorodnością flory i fauny. Spotyka się tu gatunki charakterystyczne dla roślinności atlantyckiej, arktycznej, borealnej, górskiej oraz ciepłolubne. Obszar jest bogaty w gatunki mchów. Znaczna część terenu jest użytkowana rolniczo.

Ostoja Drawska jest jedną z najważniejszych na Pomorzu ostoi lęgowych ptaków drapieżnych. Gniazduje tu 5 gatunków rzadkich ptaków drapieżnych umieszczonych w Czerwonej Księdze, przy czym populacje lęgowe czterech z nich: kani czarnej *Milvus migrans*, kani rudej *Milvus milvus*, bielika *Haliaeetus albicilla* i orlika krzykliwego *Aquila pomarina* należą do największych w Polsce. Ostoja Drawska jest również jedną z kilku najważniejszych krajowych ostoi lęgowych

¹³ <http://natura2000.eea.europa.eu>

bąka *Botaurus stellaris*, żurawia *Grus grus* i puchacza *Bubo bubo* oraz jednym z nielicznych w kraju miejsc gniazdowania łabędzia krzykliwego *Cygnus cygnus*. Znaczną liczebność osiągają też tutejsze populacje lęgowe bociana czarnego *Ciconia nigra*, trzmielojada *Pernis apivorus*, derkacza *Crex crex* i zimorodka *Alcedo atthis*. W okresie przelotów na terenie obszaru obywają się złotowiska żurawi, których zgrupowania w tym okresie osiągają liczebność 2000–3500 osobników i należą do największych w kraju.¹⁴

Dla obszaru specjalnej ochrony ptaków „Ostoja Drawska” obowiązuje plan zadań ochronnych ustanowiony zarządzeniem RDOŚ w Szczecinie z dnia 24 czerwca 2014 r. (Dz. U. Woj. Zach. z 2014 r., poz. 2674).

Zgodnie z opracowaniem „Waloryzacja Przyrodnicza Województwa Zachodniopomorskiego” proponowane jest utworzenie dalszych form ochronnych uzupełniających dotychczasową sieć obiektów prawnie chronionych:

Proponowany rezerwat przyrody „Siemczyńskie Bagno”

Cel ochrony: olsowa roślinność gytiowiska po wyeksploatowanym torfie.

Stan zachowania walorów przyrodniczych: dobry.

Zagrożenia: zmiana stosunków wodnych.

Zalecenia konserwatorskie: zachować obecny sposób użytkowania, zachować stosunki wodne.

Proponowany użytek ekologiczny „Gytiowisko przy Broczynie”

Cel ochrony: olsowa i lęgowa roślinność gytiowiska powstałego po wyeksploatowaniu torfu, pozostałości torfowiska przejściowego z brzezina oraz kompleks roślinności łąkowej, pastwiskowej i szuwarowej.

Stan zachowania walorów przyrodniczych: dobry.

Zagrożenia: zalesianie łąk, budowa stawów rybnych, obniżenie poziomu wód eksploatacja zachowanego fragmentu złoża torfu.

Zalecenia konserwatorskie: złożo torfu wykluczyć z eksploatacji; melioracje prowadzić w ten sposób, by nie dopuścić do obniżenia poziomu wód; ekstensywnie użytkować łąki, nie zalesiać łąk, zachować w zawężonych granicach.

Proponowany użytek ekologiczny „Gytiowisko przy Broczynie”

Cel ochrony: kompleks roślinności torfowiskowej towarzyszącej mezotroficznemu zbiornikowi wodnemu, w krajobrazie morenowym.

Stan zachowania walorów przyrodniczych: dobry.

Zagrożenia: eksploatacja pozostałości złoża torfowego, zmiana stosunków wodnych.

Zalecenia konserwatorskie: złożo torfu wykluczyć z eksploatacji, utrzymać obecne stosunki hydrologiczne.

Proponowany zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Jezioro Dołgie Wielkie”

Cel ochrony: ochrona młodogłacjalnych krajobrazów morenowych Pojezierza Drawskiego.

Stan zachowania walorów przyrodniczych: dobry.

Zagrożenia: rębne użytkowanie starodrzewu; eksploatacja i osuszanie złóż torfu; nadmierne nawożenie gruntów ornych znajdujących się w sąsiedztwie biotopów skupiających roślinność oligo- i mezotroficzną; presja wędkarska i rekreacyjna nad jeziorami, niszcząca roślinność litoralu.

Zalecenia konserwatorskie: przebudować drzewostany zgodnie z siedliskiem; zachować w stanie nienaruszonym starodrzew na skarpach jez. Dołgie Wielkie; utrzymać obecne stosunki hydrologiczne; zachować w krajobrazie gruntów ornych wszystkie zakrzewienia i zadrzewienia; ograniczyć nadmierne nawożenie gruntów ornych.

¹⁴ <http://natura2000.gdos.gov.pl>

Proponowany zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Rzeka – Drawa”

Cel ochrony: ochrona młodoglacjalnych krajobrazów morenowych Pojezierza Drawskiego, z udziałem rynien glacialnych, pagórków kemowych w rejonie Głębocka, Piaseczna i Siemczyna.

Stan zachowania walorów przyrodniczych: dobry.

Zagrożenia: zalesianie łąk i pastwisk; budowa stawów rybnych brak użytkowania łąk; wtórne zabagnianie gleb; zanik sieci rzecznej i zbiorników wodnych; nadmierne nawożenie gruntów ornych znajdujących się w sąsiedztwie biotopów skupiających roślinność oligo- i mezotroficzną; presja wędkarska i rekreacyjna nad jeziorami, niszcząca roślinność litoralu.

Zalecenia konserwatorskie: przebudować drzewostany odpowiednio do siedliska; utrzymać gospodarkę użytkami zielonymi – w ekstensywnej formie; nie zalesiać terenów w dolinach rzecznych; zachować w krajobrazie gruntów ornych wszystkie drzewa i krzewy; ograniczyć nadmierne nawożenie gruntów ornych; wyznaczyć strefę bezpośredniej i pośredniej ochrony wszystkich jezior.

Proponowany zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Jezioro Drawsko”

Cel ochrony: ochrona jednego z centralnych obszarów węzłowych młodoglacjalnych krajobrazów Pojezierza Drawskiego.

Stan zachowania walorów przyrodniczych: dobry.

Zagrożenia: rębne użytkowanie starodrzewu; zalesianie łąk i pastwisk; brak użytkowania łąk wtórne zabagnianie gleb; nadmierne nawożenie gruntów ornych, presja wędkarska i rekreacyjna nad jeziorami.

Zalecenia konserwatorskie: przebudować drzewostany odpowiednio do siedliska; zachować drzewostany na skarpach jez. Drawsko; utrzymać obecne stosunki hydrologiczne, regularnie odbudowywać koryta strumieni wodnych nie dopuszczając do degradacji; utrzymać ekstensywną gospodarkę łąk; zachować w krajobrazie gruntów ornych wszystkie drzewa i krzewy; ograniczyć nadmierne nawożenie gruntów ornych.

Proponowany zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Jezioro Komorze”

Cel ochrony: ochrona jednego z centralnych obszarów węzłowych młodoglacjalnych krajobrazów Pojezierza Drawskiego.

Stan zachowania walorów przyrodniczych: dobry.

Zagrożenia: rębne użytkowanie starodrzewu; brak użytkowania łąk; wtórne zabagnianie gleb; nadmierne nawożenie gleb; presja wędkarska i rekreacyjna nad jeziorami, niszczenie roślinności litoralu.

Zalecenia konserwatorskie: przebudować drzewostany odpowiednio do siedliska; zachować starodrzew na skarpach jeziora.; utrzymać obecne stosunki hydrologiczne; utrzymać gospodarkę użytkami zielonymi – w ekstensywnej formie; zachować w krajobrazie gruntów ornych wszystkie krzewy i drzewa; ograniczyć nadmierne nawożenie gruntów ornych.

W zakresie obszarów proponowanych do objęcia formami ochrony przyrody identyfikuje się następujące zagrożenia:

- proponowany rezerwat przyrody „Siemczyńskie Bagno” - zmiana stosunków wodnych,
- proponowany użytek ekologiczny „Gytiowisko przy Broczynie” - zalesianie łąk, budowa stawów rybnych, obniżenie poziomu wód eksploatacja zachowanego fragmentu złoża torfu,
- proponowany użytek ekologiczny „Gytiowisko przy Broczynie” - eksploatacja pozostałości złoża torfowego, zmiana stosunków wodnych,
- proponowany zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Jezioro Dolgie Wielkie” - rębne użytkowanie starodrzewu; eksploatacja i osuszanie złóż torfu, nadmierne nawożenie gruntów ornych znajdujących się w sąsiedztwie biotopów skupiających roślinność oligo- i mezotroficzną, presja wędkarska i rekreacyjna nad jeziorami, niszcząca roślinność litoralu,

- proponowany zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Rzeka – Drawa” - zalesianie łąk i pastwisk; budowa stawów rybnych brak użytkowania łąk, wtórne zabagnianie gleb; zanik sieci rzecznej i zbiorników wodnych, nadmierne nawożenie gruntów ornych znajdujących się w sąsiedztwie biotopów skupiających roślinność oligo- i mezotroficzną, presja wędkarska i rekreacyjna nad jeziorami, niszcząca roślinność litoralu,
- proponowany zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Jezioro Drawsko” - rębne użytkowanie starodrzewu, zalesianie łąk i pastwisk, brak użytkowania łąk wtórne zabagnianie gleb, nadmierne nawożenie gruntów ornych, presja wędkarska i rekreacyjna nad jeziorami,
- proponowany zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Jezioro Komorze” - rębne użytkowanie starodrzewu, brak użytkowania łąk, wtórne zabagnianie gleb, nadmierne nawożenie gleb, presja wędkarska i rekreacyjna nad jeziorami, niszczenie roślinności litoralu.

4.1.11. Zabytki oraz inne kulturowe obszary chronione

Na obszarach objętych zmianą studium występują stanowiska archeologiczne znajdujące się w Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków.

Na działkach w obrębie Kołomąt:

- Kołomąt, stan.3 AZP 27-21/70,
- Kołomąt, stan. 4 AZP 27-21/71.

Na działce w obrębie Niwka:

- Łąka, stan. 1 AZP 28-21/97,
- Łąka stan. 3, AZP 28-21/99.

Na działce w obrębie 03 Czaplinek - Czaplinek stan. 5 AZP 28- 21/32.

Dla ww. stanowisk archeologicznych wyznaczone zostały strefy „W III” ochrony konserwatorskiej, na terenie których obowiązują zakazy i nakazy zgodne z przepisami szczególnymi dot. ochrony zabytków.

Strefa „W III” – ograniczonej ochrony konserwatorskiej stanowisk archeologicznych – polega na prowadzeniu interwencyjnych badań archeologicznych w przypadku podejmowania prac ziemnych. Strefa „W III” obejmuje stanowiska ujęte w ewidencji służby konserwatorskiej. Dla ww. stanowisk archeologicznych, zlokalizowanych w strefie „W III” ochrony konserwatorskiej, obowiązuje:

- współdziałanie w zakresie zamierzeń inwestycyjnych i innych związanych z pracami ziemnymi z odpowiednim organem ds. ochrony zabytków,
- przeprowadzenie archeologicznych badań ratunkowych na terenie w granicach strefy, wyprzedzających rozpoczęcie prac ziemnych związanych z realizacją zamierzenia, na zasadach określonych przepisami szczególnymi dot. ochrony zabytków.

Ponadto działka w obrębie Sikory znajduje się w strefie „K” ochrony krajobrazu kulturowego, natomiast działka w obrębie Głębocek zlokalizowana jest w granicach strefy „B” pośredniej ochrony konserwatorskiej.

Zgodnie z obowiązującym dokumentem studium strefy „B” pośredniej ochrony konserwatorskiej to obszary na terenach wiejskich obejmujące granice zagospodarowania niwy siedliskowej wsi o określonym i czytelnym układzie ruralistycznym, wypełnioną oryginalną, lub przekształconą zabudową historyczną z ubytkami lub uzupełnieniami nową zabudową z zachowaniem podstawowych cech lokalizacji tradycyjnej.

Na obszarach wiejskich ustala się obowiązujące zasady kompozycji zabudowy i zagospodarowania, w tym:

- linie zabudowy,
- wielkość działki, w tym zasady parcelacji,
- usytuowanie wjazdów,
- intensywność zabudowy,
- usytuowanie zieleni rekreacyjnej, użytkowej i komponowanej oraz

- ustala się formy zabudowy w tym wysokość budynków, rodzaj dachów, proporcje i kompozycje elewacji frontowych.

Strefy „K” krajobrazowej ochrony konserwatorskiej to obszary obejmujące tereny założenia zieleni na terenie miasta oraz wsi i ich otoczenie w szczególności usytuowane w urozmaiconym krajobrazie i zdominowane przez tereny zieleni. Obejmują ochronę cech fizjonomicznych wywodzących się z położenia w krajobrazie, zgodnie z tradycją historyczną oraz oryginalnych obiektów historycznego zagospodarowania terenu. Na obszarze strefy ustala się obowiązujące zasady lokalizacji zabudowy, kompozycji i zagospodarowania oraz podstawowe parametry form zabudowy oraz zasady zagospodarowania i ukształtowania terenu.

4.2. Stan jakości środowiska

4.2.1. Stan higieny atmosfery

Wpływ na kształtowanie jakości powietrza atmosferycznego na danym obszarze mają wielkość i rozkład przestrzenny źródeł emisji zanieczyszczeń, zarówno tych zlokalizowanych w granicach omawianego terenu, jak również źródeł znajdujących się w sąsiedztwie. Istotny wpływ mają również przemiany fizykochemiczne zachodzące w atmosferze oraz sposób kształtowania się czynników meteorologicznych.

Obecnie coraz większe znaczenie dla jakości powietrza atmosferycznego stanowią liniowe źródła zanieczyszczeń, tj. ciągi komunikacyjne z odbywającym się nimi ruchem samochodowym, będącym źródłem emisji zanieczyszczeń gazowych, powstających podczas spalania paliw płynnych w silnikach pojazdów, w tym m.in. węglowodorów aromatycznych (WWA), dwutlenku siarki (SO_2), dwutlenku azotu (NO_2), tlenku węgla (CO) oraz substancji pyłowych, powstających w wyniku ścierania nawierzchni jezdni i opon pojazdów, zawierających w swoim składzie m.in. ołów, kadm, nikiel, miedź. Zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego tymi substancjami skutkuje z kolei zanieczyszczeniem gleb, wód powierzchniowych i podziemnych oraz roślin. W gminie Czaplinek największe liniowe źródła zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego stanowią: droga krajowa nr 20 Drawsko Pomorskie – Szczecinek oraz drogi wojewódzkie nr 163 Kołobrzeg – Wałcz, nr 171 Czaplinek – Barwice i nr 177 Czaplinek – Mirosławiec.

Ponadto okresowe zagrożenie dla jakości powietrza stanowi tzw. „niska emisja”, pochodząca głównie z lokalnych kotłowni oraz palenisk domowych, które nie podlegają obowiązkowi posiadania pozwolenia na wprowadzanie substancji do powietrza, opartych głównie na węglu jako paliwie. Stanowią one źródło emisji głównie SO_2 i pyłu zawieszonego do atmosfery.

W ramach Państwowego Monitoringu Środowiska Zachodniopomorski Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Szczecinie wykonuje coroczną ocenę zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego, z uwzględnieniem kryterium ochrony zdrowia oraz kryterium ochrony roślin w odniesieniu do obszarów nazywanych strefami. Zalicza się je do odpowiednich klas w zależności od stężeń zanieczyszczeń występujących na ich obszarze i określa wymagania dotyczące działań na rzecz poprawy jakości powietrza lub na rzecz utrzymania tej jakości.

Wynikiem oceny, zarówno pod kątem kryteriów dla ochrony zdrowia jak i kryteriów dla ochrony roślin, dla wszystkich substancji podlegających ocenie, jest zaliczenie strefy do jednej z poniższych klas:

1. w klasyfikacji podstawowej:

- do klasy A – jeżeli stężenia zanieczyszczenia na terenie strefy nie przekraczają odpowiednio poziomów dopuszczalnych lub poziomów docelowych;
- do klasy C – jeżeli stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalny lub poziomy docelowy powiększone o margines tolerancji, a w przypadku gdy margines tolerancji nie jest określony – poziomy dopuszczalny lub poziomy docelowy.

2. w klasyfikacji dodatkowej:

- do klasy A1 – brak przekroczenia poziomu dopuszczalnego dla pyłu $\text{PM}_{2,5}$ – dla fazy II tj. $\leq 20 \mu\text{g}/\text{m}^3$;

- do klasy C1 – przekroczenie poziomu dopuszczalnego dla pyłu PM_{2,5} – dla fazy II tj. >20 µg/m³;
- do klasy D1 – jeżeli poziom stężeń ozonu nie przekracza poziomu celu długoterminowego;
- do klasy D2 – jeżeli poziom stężeń ozonu przekracza poziom celu długoterminowego.

Dodatkową klasyfikację wprowadzono na potrzeby raportowania do Komisji Europejskiej.

Zaliczenie strefy do określonej klasy zależy od stężeń zanieczyszczeń występujących na jej obszarze i wiąże się z wymaganiami dotyczącymi działań na rzecz poprawy jakości powietrza lub na rzecz utrzymania tej jakości.

W roku 2016 na terenie województwa zachodniopomorskiego przeprowadzono roczną ocenę jakości powietrza atmosferycznego dotyczącą roku 2015. W wyniku oceny, pod kątem ochrony roślin, strefę zachodniopomorską, do której należy gmina Czaplinek, dla SO₂, NO_x i O₃ – zaliczono do klasy A.

Pod kątem ochrony zdrowia strefę zachodniopomorską zakwalifikowano:

- dla dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, ołowiu, benzenu, tlenku węgla oraz kadmu, arsenu, niklu – w klasie A,
- dla pyłu PM_{2,5} – w klasie A,
- dla pyłu PM₁₀ – w klasie C – ze względu na przekroczenia poziomu dopuszczalnego,
- dla benzo(a)pirenu w klasie C – ze względu na przekroczenia poziomu docelowego,
- dla poziomu docelowego ozonu – w klasie A,
- dla ozonu – w klasie A.

W roku 2015, przekroczenie obowiązujących standardów jakości powietrza w województwie zachodniopomorskim dotyczyło dwóch zanieczyszczeń: pyłu zawieszonego PM₁₀ oraz zawartego w tym pyłe benzo(a)pirenu. Podobnie jak w latach poprzednich, wysokie wartości stężeń tych dwóch zanieczyszczeń rejestrowano w okresach grzewczych. Jako główną przyczynę tych przekroczeń wskazuje się niską emisję pochodzącą z indywidualnego ogrzewania mieszkań.

4.2.2. Stan jakości wód powierzchniowych i podziemnych

Wody powierzchniowe

Monitoring stanu wód, prowadzony jest według tzw. Ramowej Dyrektywy Wodnej. Obecnie przedmiotem badań monitoringowych jakości wód powierzchniowych są jednolite części wód powierzchniowych (JCW). Pojęcie to, wprowadzone przez Ramową Dyrektywę Wodną, oznacza oddzielny i znaczący element wód powierzchniowych taki jak: jezioro, zbiornik, strumień, rzeka lub kanał, część strumienia, rzeki lub kanału, wody przejściowe lub pas wód przybrzeżnych. Obszary objęte zmianą studium położone są na terenie, wyznaczonych zgodnie z typologią abiotyczną rzek, 4 jednolitych części wód (JCW) rzecznych (Tabela 1).

Tabela 1. Informacje o jednolitych częściach wód powierzchniowych (JCWP), w obrębie których położone są obszary objęte zmianą studium

Kod JCWP	Jednolita Część Wód Powierzchniowych RZEKI	Typ abiotyczny	Status	Ocena stanu	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych	Derogacje
PLRW60001818866871	Dobrzyca do Świerczyńca	Potok nizinny żwirowy (18)	naturalna	dobry	niezagrożona	-
PLRW60001818885169	Dopływ z jez. Wilczkowo	Potok nizinny żwirowy (18)	naturalna	dobry	niezagrożona	-
PLRW6000251888513	Drawa do wypływu z Jez. Krosino	Cieki łączące jeziora (25)	naturalna	dobry	niezagrożona	-
PLRW6000251886669	Piława do Zbiornika Nadarzyckiego	Cieki łączące jeziora (25)	naturalna	dobry	niezagrożona	-

Źródło: <http://www.poznan.rzgw.gov.pl>

Status wszystkich JCWP został określony jako: naturalna część wód. Z oceny poszczególnych cieków wynika, iż ich stan jest dobry.

Żadna z jednolitych części wód, na terenie których położone są obszary objęte zmianą studium, nie jest zagrożona ryzykiem nieosiągnięcia celów środowiskowych zapisanych w Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (M.P. 2011 r. Nr 40 poz. 451).

Jakość wód powierzchniowych na terenie województwa zachodniopomorskiego monitorowana jest przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Szczecinie. Zgodnie z „Ocena jakości wód powierzchniowych w województwie zachodniopomorskim w latach 2010-2012” badania na terenie gminy Czaplinek zostały prowadzone w punktach pomiarowo-kontrolnych zlokalizowanych w następujących jednolitych częściach wód rzecznych: Dobrzyca do Świerczyńca, Drawa do wypływu z jez. Krosino oraz Piława do Zbiornika Nadarzyckiego. Wyniki badań przedstawiono w poniższej tabeli (Tabela 2).

Tabela 2. Klasyfikacja stanu ekologicznego i chemicznego rzek w JCW w granicach obszarów zmiany studium objętych monitoringiem w latach 2010-2012

Nazwa JCW	Klasyfikacja elementów:				Stan/potencjał ekologiczny
	biologicznych	fizykochemicznych	hydromorfologicznych	chemicznych	
Dobrzyca do Świerczyńca	III klasa	I klasa	I klasa	-	umiarkowany
Drawa do wypływu z Jez. Krosino	IV klasa	I klasa	I klasa	-	słaby
Piława do Zbiornika Nadarzyckiego	II klasa	I klasa	I klasa	-	dobry

Źródło: <http://www.wios.szczecin.pl>

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 22 października 2014 r. w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych oraz środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz. U. z 2014 r. poz. 1482) dla klasyfikacji elementów biologicznych:

- klasa II oznacza stan dobry biologicznego wskaźnika jakości wód powierzchniowych,
- klasa III oznacza stan umiarkowany biologicznego wskaźnika jakości wód powierzchniowych,
- klasa IV oznacza stan słaby biologicznego wskaźnika jakości wód powierzchniowych.

Klasa I dla elementów fizykochemicznych oznacza stan bardzo dobry, natomiast klasa II oznacza stan dobry.

Jednolitej części wód powierzchniowych, takiej jak struga, strumień, potok, rzeka lub kanał, niewyznaczonej na podstawie przeglądu warunków hydromorfologicznych jako sztuczna lub silnie zmieniona nadaje się w zakresie tych elementów klasę I, jeżeli są spełnione wymagania dla klasy I określone w załączniku nr 1 do rozporządzenia.

Potencjał ekologiczny badanych JCW jest dobry, słaby bądź umiarkowany.

Zgodnie z interpretacją wyników badań, zamieszczoną w ww. rozporządzeniu, jednolitym częściom wód, na terenie których położone są obszary objęte zmianą studium, nadaje się od II do IV klasy czystości wód powierzchniowych.

Zanieczyszczenia rzek pochodzą głównie ze spływów powierzchniowych z użytków rolnych oraz dopływów oczyszczonych ścieków socjalno-bytowych. Ponadto przepływające przez gminę rzeki niosą zanieczyszczenia pochodzące spoza obszaru gminy.

Wody podziemne

Stan jakości wód podziemnych na terenie województwa zachodniopomorskiego badany był w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska w latach 2004-2012 (monitoring krajowy). Wysokie zawartości

azotanów w wodach podziemnych, wskazujące na zanieczyszczenie wód podziemnych (stężenie powyżej 50 mg NO₃/l) zaobserwowano m.in. w miejscowości Czaplinek. Zanieczyszczenie azotanami w tym punkcie pomiarowo-kontrolnym miało charakter lokalny i było wynikiem oddziaływania miejscowych ognisk zanieczyszczeń związanych ze sposobem użytkowania terenu w sąsiedztwie punktów - działalność bytowa lub rolnicza.¹⁵

Zgodnie z danymi Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska stan chemiczny i ilościowy wód podziemnych ówczesnych JCWPd nr 27 i 28, badany w 2010 r. i 2012 r., został określony jako dobry. W 2014 roku badania wód podziemnych na terenie powiatu drawskiego nie były wykonywane.

4.2.3. Klimat akustyczny

Wpływ na klimat akustyczny terenów objętych zmianą studium ma przede wszystkim ruch samochodowy odbywający się drogami krajowymi, wojewódzkimi i powiatowymi oraz linia kolejowa nr 385 Runowo Pomorskie – Szczecinek. Na obszarach sąsiadujących z polami uprawnymi hałas generowany jest ponadto przez pracę maszyn rolniczych.

Działki w obrębach Łazice, Broczyno, Łysin oraz Czarne Małe, oznaczone na załączniku graficznym nr 1, zlokalizowane są w sąsiedztwie linii kolejowej nr 385 Runowo Pomorskie – Szczecinek oraz w odległości ok. 540 m od drogi powiatowej nr 2002Z.

Działki w obrębie Kołomąt, oznaczone na załączniku graficznym nr 2, położone są przy drodze wojewódzkiej nr 171 Czaplinek – Barwice.

Działka w obrębie Głęboć, oznaczona na załączniku graficznym nr 3, zlokalizowana jest w odległości ok. 220 m od drogi powiatowej nr 1970Z.

Działka w obrębie Kołomąt, oznaczona na załączniku graficznym nr 4, zlokalizowana jest przy drodze krajowej nr 20 Drawsko Pomorskie – Szczecinek.

Działka w obrębie 03 Czaplinek, oznaczona na załączniku graficznym nr 5, zlokalizowana jest w odległości ok. 210 m od drogi krajowej nr 20 Drawsko Pomorskie – Szczecinek.

Działka w obrębie Niwka, oznaczona na załączniku graficznym nr 6, położona jest przy drodze powiatowej nr 2000Z.

Działka w obrębie Sikory, oznaczona na załączniku graficznym nr 7, oddalona jest o ok. 135 m od drogi wojewódzkiej nr 171.

Działki w obrębach Głęboć i Siemczyno, oznaczone na załączniku graficznym nr 8, położone są przy drodze powiatowej nr 1970Z.

Ewentualne zagrożenie hałasem można rozpatrywać dla obszarów objętych zmianą studium, położonych na działkach w obrębie Kołomąt, oznaczonych na załączniku graficznym nr 2, działce w obrębie Kołomąt, oznaczonej na załączniku graficznym nr 4 i działce w obrębie Niwka, oznaczonej na załączniku graficznym nr 6.

Wyniki Generalnego Pomiaru Ruchu, przeprowadzonego przez Generalną Dyрекcję Dróg Krajowych i Autostrad w 2005 i 2010 roku, prezentujące średni dobowy ruch na odcinku drogi krajowej nr 20 Czaplinek - Szczecinek przedstawiono w poniższej tabeli (Tabela 3).

Tabela 3. Średni dobowy ruch na drodze krajowej nr 20 na terenie gminy Czaplinek w 2005 i 2010 roku

Numer drogi	Nazwa punktu pomiarowego	Ilość pojazdów ogółem		Ilość pojazdów ciężarowych	
		2005 r.	2010 r.	2005 r.	2010 r.
20	Złocieniec - Czaplinek	3261	3307	349	363
	Czaplinek - Szczecinek	3237	3526	271	230

Źródło: <http://www.gddkia.gov.pl/>

¹⁵ Raport o stanie środowiska w województwie zachodniopomorskim w 2012 roku, WIOŚ w Szczecinie, 2013 r.

Wyniki Generalnego Pomiaru Ruchu, przeprowadzonego przez Zachodniopomorski Zarząd Dróg Wojewódzkich w Koszalinie w 2005 i 2010 roku, prezentujące średni dobowy ruch na drogach wojewódzkich w gminie Czaplinek, przedstawiono w poniższej tabeli (Tabela 4).

Tabela 4. Średni dobowy ruch na drogach wojewódzkich na terenie gminy Czaplinek w 2005 i 2010 roku

Numer drogi	Nazwa punktu pomiarowego	Ilość pojazdów ogółem		Ilość pojazdów ciężarowych	
		2005 r.	2010 r.	2005 r.	2010 r.
171	Barwice - Czaplinek	856	999	76	59
177	Czaplinek - Mirosławiec	1054	1386	101	223

Źródło: <http://www.zzdw.koszalin.pl>

Natężenie ruchu komunikacyjnego na drodze krajowej nr 20 oraz na drogach wojewódzkich na terenie gminy Czaplinek wykazuje tendencję wzrostową. Ilość pojazdów ogółem w 2010 r. na obu odcinkach pomiarowych na drodze krajowej nr 20 była porównywalna. Udział pojazdów ciężarowych był większy na odcinku Złocieniec - Czaplinek i wynosi 11%, z tego względu jego oddziaływanie na klimat akustyczny jest bardziej znaczące.

Ilość pojazdów ogółem w 2010 r. na drodze wojewódzkiej nr 177 był wyższy niż na drodze nr 171. Większy był też udział pojazdów ciężarowych i wynosił 16%.

W otoczeniu drogi krajowej nr 20 na terenie gminy Czaplinek nie prowadzono badań klimatu akustycznego. Jednakże ze względu na intensywność ruchu należy stwierdzić, że otoczenie drogi na działce w obrębie Kołomąt, zagrożone jest ponadnormatywnym oddziaływaniem akustycznym.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2014 r., poz. 112) dopuszczalny poziom hałasu dla terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej wynosi hałasu określony wskaźnikami $L_{Aeq D}$ oraz $L_{Aeq N}$, wynosi odpowiednio 55 dB i 50 dB, natomiast dla terenów zabudowy mieszkaniowo-usługowej wynosi odpowiednio 60 dB i 50 dB.

4.2.4. Elektromagnetyczne promieniowanie niejonizujące

Na obszarach objętych zmianą studium główne źródło promieniowania elektromagnetycznego stanowi napowietrzna linia elektroenergetyczna średniego napięcia przebiegająca przez działki w obrębie Kołomąt.

Dopuszczalne poziomy tego promieniowania, w odniesieniu do terenów i obiektów przebywania ludzi, określone poprzez graniczne wartości wielkości fizycznych, reguluje rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów (Dz. U. nr 192, poz. 1883), które ustala 10 kV/m jako wartość graniczną pola elektrycznego 50 Hz, dopuszczalną w środowisku, w miejscach dostępnych dla ludzi. Obszar, na którym natężenie pola elektrycznego jest mniejsze niż 1 kV/m, uważa się, zgodnie z obecną wiedzą i obowiązującymi przepisami, za całkowicie bezpieczny dla ludzi. Sprawdzenie dotrzymania standardów jakości środowiska w otoczeniu urządzeń emitujących pola elektromagnetyczne następuje poprzez wykonanie pomiarów poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku.

W 2014 r. przez WIOŚ w Szczecinie przeprowadzone zostały pomiary promieniowania elektromagnetycznego. W punkcie pomiarowym zlokalizowanym w Czaplinku wykonano pomiary natężenia składowej elektrycznej pola elektromagnetycznego w środowisku, w przedziale częstotliwości co najmniej od 3 MHz do 3000 MHz. Zmierzone wartości były poniżej progu czułości przyrządu pomiarowego, tym samym poniżej wartości dopuszczalnej, określonej w ww. rozporządzeniu Ministra Środowiska.¹⁶

¹⁶ Informacja o stanie środowiska w powiecie drawskim w 2014 r.

4.2.5. Gospodarka odpadami

Zgodnie z ustawą z dnia 14 grudnia 2012 r. *o odpadach* (Dz. U. z 2013 r., poz. 21), plany gospodarki odpadami są opracowywane wyłącznie na poziomach: krajowym i wojewódzkim. Zniesiony został obowiązek tworzenia powiatowych i gminnych planów gospodarki odpadami.

Cele wskazane w wojewódzkim Programie gospodarki odpadami są realizowane przy pomocy regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie gminy, sporządzanym na podstawie ustawy z dnia 13 września 1996 r. *o utrzymaniu czystości i porządku w gminach* (Dz. U. z 2013 r., poz. 1399), będącym aktem prawa miejscowego.

Gospodarka odpadami prowadzona jest zgodnie z uchwałą nr XXIV/289/12 Rady Miejskiej w Czaplinku z dnia 27 grudnia 2012 r. w sprawie przyjęcia Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Czaplinek, ze zmianami. Koordynacją zadań związanych z gospodarką odpadami zajmuje się Urząd Miasta i Gminy Czaplinek. Prowadzi on ewidencję podmiotów realizujących zadania z zakresu usuwania, odzysku i unieszkodliwiania odpadów, wydaje pozwolenia podmiotom ubiegającym się o prawo wywozu odpadów, prowadzi ewidencję ilości odpadów powstających na tym terenie.

Odpady z terenu gminy Czaplinek są składowane na składowisku odpadów komunalnych poza jej terenem – w Wardyniu Górnym gm. Połczyn Zdrój.

5. ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTU ZMIANY STUDIUM

Do istniejących problemów ochrony środowiska istotnych z punktu widzenia projektu zmiany studium zalicza się:

- konieczność ochrony istniejącego pomnika przyrody,
- konieczność ochrony gatunków zwierząt i ich siedlisk, dla których powołane zostały obszary Natura 2000: „Jeziora Czaplineckie” PLH320039 oraz „Ostoja Drawska” PLB320019,
- uwzględnienie walorów przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych, dla ochrony których został powołany Drawski Park Krajobrazowy oraz ciekawych krajobrazowo obszarów i panoram widokowych, zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, dla ochrony których został ustanowiony obszar chronionego krajobrazu „Pojezierze Drawskie”,
- ochronę powierzchni ziemi w obrębie terenów wydobycia kopalin,
- utrzymanie dobrego stanu jakości wód,
- ochronę klimatu akustycznego w sąsiedztwie tras komunikacyjnych.

6. ANALIZA I OCENA POTENCJALNYCH ZMIAN STANU ŚRODOWISKA W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTOWANEJ ZMIANY STUDIUM

Brak studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy powoduje utrudnienia w określeniu zasad kształtowania polityki przestrzennej. Sytuacja taka uniemożliwia kreowanie ładu przestrzennego gminy oraz skuteczną ochronę jej środowiska przyrodniczego.

Rozwój przestrzenny gminy należy dostosować do ciągle zmieniającej się sytuacji demograficznej i społecznej, która pociąga za sobą przemiany gospodarcze i ekonomiczne. Konsekwencją tych zmian jest rosnące zapotrzebowanie na nowe tereny inwestycyjne, zwłaszcza mieszkaniowe oraz związane z prowadzeniem działalności gospodarczej. Biorąc pod uwagę tendencje dotyczące procesów inwestycyjnych, ich skali, tempa i rozwiązań funkcjonalno-przestrzennych, brak jednoznacznie zdefiniowanej polityki przestrzennej gminy, która będzie miała bezpośrednie przełożenie na zapisy prawa miejscowego, rodzi zagrożenie zarówno chaotycznego rozwoju zabudowy, tworzenia mozaiki funkcjonalnej (sąsiedztwo funkcji wzajemnie kolizyjnych, np. mieszkaniowych z przemysłowymi) oraz

kreowania nowych struktur przestrzennych bez jednoznacznie sprecyzowanych priorytetów w zakresie ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego gminy.

Brak poprawnie sformułowanego studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, uwzględniającego aktualne uwarunkowania, możliwości i potrzeby rozwojowe gminy stwarza zagrożenie szczególnie dla ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego w gminie, a zwłaszcza tych komponentów przyrodniczych, które nie są objęte prawną formą ochrony w trybie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o *ochronie przyrody*. Istnieje ryzyko dalszego rozpraszania się zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i letniskowej na terenach rolniczych oraz wokół jezior, na obszarach cennych przyrodniczo, co może prowadzić do stopniowej degradacji tych terenów.

Należy zaznaczyć, że znaczną część inwestycji budowlanych realizować można na podstawie decyzji administracyjnych, wydawanych zgodnie z art. 61 ustawy o *planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym*, na podstawie zasady tzw. „dobrego sąsiedztwa”. Lokalizacja inwestycji w oparciu o indywidualne decyzje administracyjne może powodować negatywne skutki w skali lokalnej dla danego terenu. W związku z tym prowadzenie procesów inwestycyjnych jest korzystniejsze dla przestrzeni i środowiska w przypadku, gdy dla danego obszaru obowiązuje miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, który określa szereg istotnych zagadnień dotyczących kształtowania ładu przestrzennego oraz zasad ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego.

Skuteczna ochrona lokalnych komponentów środowiska przyrodniczego, tj. lokalne ciągi ekologiczne, drobne ciekі wodne, zieleń przydrożna, śródpolna, przywodna, w odróżnieniu od ponadlokalnych inwestycji celu publicznego, wymaga uwzględnienia i zabezpieczenia w aktach prawa miejscowego, a wcześniej również w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, z którym plany miejscowe muszą być zgodne.

Uchwalenie zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Czaplinek jest uzasadnione ze względu na konieczność uwzględnienia zmian z polityce przestrzennej gminy i dostosowania jej do potrzeb lokalnej społeczności. Studium gminy porządkuje wszystkie procedury sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które w odróżnieniu od studium stanowią akty prawa lokalnego. Prawo miejscowe oprócz definiowania przeznaczenia i sposobów zagospodarowania i zabudowy terenów w formie nakazów, zakazów i dopuszczeń, określa również wiele istotnych zagadnień z zakresu ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego, które w powiązaniu z przepisami odrębnymi pozwalają na kształtowanie polityki przestrzennej z uwzględnieniem konieczności ochrony i poprawy jakości środowiska.

7. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM, ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEJ ZMIANY STUDIUM ORAZ SPOSOBY, W JAKICH TE CELE I INNE PROBLEMY ŚRODOWISKA ZOSTAŁY UWZGLĘDNIONE PODCZAS OPRACOWYWANIA ZMIANY STUDIUM

Projekt zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Czaplinek uwzględnia cele ochrony środowiska zawarte w dokumentach strategicznych opracowanych na szczeblu krajowym i regionalnym, a także w dyrektywach Unii Europejskiej. Dokumentami rangi międzynarodowej o charakterze przestrzennym, stanowiącym podstawę do formułowania celów ochrony środowiska w programach krajowych są umowy międzynarodowe, ratyfikowane przez stronę polską.

Akcesja do Unii Europejskiej nałożyła na Polskę nowe obowiązki, wynikające z konieczności dostosowania prawa polskiego do regulacji unijnych. Ochrona środowiska wraz z Traktatem z Maastricht (1991) włączona została przez Wspólnoty Europejskie do spisu ich stałych zadań, dla których określono cele działań zapobiegawczych i regulujących. Obecnie prawo Unii Europejskiej regulujące ochronę środowiska liczy sobie kilkaset aktów prawnych, obejmujących dyrektywy, rozporządzenia, decyzje i zalecenia. Do priorytetów Unii Europejskiej w dziedzinie ochrony środowiska

zaliczyć należy m.in. przeciwdziałanie zmianom klimatu, ochronę różnorodności biologicznej, ograniczenie wpływu zanieczyszczenia na zdrowie, a także lepsze wykorzystanie zasobów naturalnych. Do dokumentów rangi międzynarodowej, formułujących cele ochrony środowiska istotne z punktu widzenia omawianego Studium, zaliczyć można, Ramową konwencję Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu z Rio de Janeiro z 1992 r.

Cele ochrony środowiska ustanawiają również strategiczne dokumenty rządowe o randze krajowej, które respektują zapisy Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z 1997 r., mówiące o konieczności zapewnienia ochrony środowiska kierując się zasadą zrównoważonego rozwoju oraz konieczności zapewnienia przez władze publiczne bezpieczeństwa ekologicznego współczesnemu i przyszłym pokoleniom.

Na szczeblu krajowym podstawowym dokumentem w zakresie ochrony środowiska jest „Polityka Ekologiczna Państwa na lata 2009-2012 z perspektywą do roku 2016”. Podstawą polityki jest respektowanie zasady zrównoważonego rozwoju w różnych dziedzinach gospodarowania oraz poprawa jakości środowiska. Polityka wskazuje na potrzebę racjonalnego wykorzystania surowców, wody i energii z rozwojem energetyki odnawialnej, poprawę jakości powietrza atmosferycznego i klimatu akustycznego, ochronę przed oddziaływaniem pola elektromagnetycznego i ochronę przed awariami przemysłowymi, zapobieganie zmianom klimatu, uporządkowanie gospodarowania odpadami, a także zachowanie różnorodności biologicznej.

Jednym z istotnych elementów wpływających na środowisko i jakość życia jest zaspokojenie potrzeb energetycznych. Cele polityki energetycznej Polski dotyczą wzrostu wykorzystania odnawialnych źródeł energii w bilansie energii finalnej do 15% w 2020 r. i 20% w 2030 r. Produkcja energii ze źródeł odnawialnych cechuje się niewielką lub zerową emisją zanieczyszczeń, co zapewnia pozytywny efekt ekologiczny. Działania na rzecz rozwoju wykorzystania odnawialnych źródeł energii obejmują m.in. wprowadzenie dodatkowych instrumentów wsparcia o charakterze podatkowym, zachęcającym do szerszego wytwarzania ciepła i chłodu z odnawialnych źródeł energii, ze szczególnym uwzględnieniem wykorzystania zasobów geotermalnych (w tym przy użyciu pomp ciepła) oraz energii słonecznej (przy zastosowaniu kolektorów słonecznych).

Ustanowione na poziomach międzynarodowym i krajowym cele polityki ekologicznej znalazły swoje odzwierciedlenie w opracowanych na poziomie regionalnym dokumentach strategicznych, takich jak: „Program Ochrony Środowiska dla Województwa Zachodniopomorskiego” czy „Plan Gospodarki Odpadami Województwa Zachodniopomorskiego”, a następnie na poziomie lokalnym dotyczącym gminy.

Podstawowym celem polityki ekologicznej na obszarze gminy Czaplinek jest poprawa stanu środowiska i racjonalne gospodarowanie zasobami przyrodniczymi zgodnie ze sformułowaną w Konstytucji RP i przyjętą w Polityce Ekologicznej Państwa zasadą zrównoważonego rozwoju. Realizacja zasady zrównoważonego rozwoju powinna być nie tylko przyjmowana jako obowiązek ochrony środowiska, lecz przede wszystkim jako element prawidłowego gospodarowania. Oznacza to, że polityka państwa we wszystkich dziedzinach gospodarczych powinna być zgodna z założeniami polityki ekologicznej, a kryteria ekologiczne uzyskały równoważną rangę z kryteriami ekonomicznymi.

Istotnym dokumentem na poziomie krajowym, dotyczącym ochrony wód jest „Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry”, zatwierdzony na posiedzeniu Rady Ministrów w dniu 22 lutego 2011 r. przez Prezesa Rady Ministrów. Przy ustalaniu celów środowiskowych dla JCWP, zawartych w tym dokumencie brano pod uwagę aktualny stan JCWP w związku z wymaganym zgodnie z Ramową Dyrektywą Wodną warunkiem niepogarszania ich stanu. Dla JCWP, będących obecnie w bardzo dobrym stanie/potencjale ekologicznym, celem środowiskowym będzie utrzymanie tego stanu/potencjału. Ponadto ustalając cele uwzględniano także różnicę pomiędzy naturalnymi, a silnie zmienionymi oraz sztucznymi częściami wód. Dla naturalnych części wód celem będzie osiągnięcie co najmniej dobrego stanu ekologicznego, dla silnie zmienionych i sztucznych części wód – co najmniej dobrego potencjału ekologicznego. Co więcej, w obydwu przypadkach, w celu osiągnięcia dobrego stanu/potencjału konieczne będzie dodatkowo utrzymanie co najmniej dobrego stanu chemicznego.

Z wyżej wymienionych celów ochrony środowiska projekt zmiany studium realizuje te kluczowe, m.in. poprzez:

- uwzględnienie celów ochrony ustanowionych na obszarach chronionych,
- ustalenia w zakresie wyposażenia w infrastrukturę techniczną,
- ustalenia dotyczące ochrony powietrza i sposobów ogrzewania budynków,
- ustalenia dotyczące zagospodarowania odpadów,
- ustalenia dotyczące uwzględnienia ograniczeń wynikających z lokalizacji istniejących i projektowanych urządzeń infrastruktury technicznej,
- ustalenia dotyczące ograniczenia gabarytów budynków,
- ustalenia dotyczące eksploatacji złóż kopalin oraz sposobów ich rekultywacji.

8. PRZEWIDYWANE ODDZIAŁYWANIA USTALEŃ PROJEKTU ZMIANY STUDIUM NA ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE

8.1. Przewidywane znaczące oddziaływanie na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru

Na terenach objętych zmianą studium występują obszary Natura 2000:

- obszar specjalnej ochrony ptaków „Ostoja Drawska” PLB320019,
- obszar mający znaczenie dla Wspólnoty „Jeziora Czaplineckie” PLH320039.

Projekt zmiany studium identyfikuje ich granice w załącznikach graficznych.

W granicach wyżej wymienionych obszarów Natura 2000 znajdują się wszystkie obszary objęte zmianą studium, oprócz obszaru obejmującego działki w obrębach Łazice, Broczyno, Łysin oraz Czarne Małe, który jedynie sąsiaduje z obszarem specjalnej ochrony ptaków „Ostoja Drawska” PLB320019.

Lokalizacje w obrębie obszarów chronionych dotyczą:

- terenów z przeznaczeniem pod zabudowę mieszkaniową i usługową,
- terenów sportu i rekreacji,
- terenów wielofunkcyjnej zabudowy wiejskiej o różnej intensywności,
- terenów zamkniętych wraz ze strefą ochronną.

Przedmiotem ochrony na obszar specjalnej ochrony ptaków „Ostoja Drawska” PLB320019 jest 9 gatunków ptaków: bączek, rybołów, kania ruda, kania czarna, puchacz, bąk, włochatka, bielik, orlik krzykliwy. Ponadto stwierdzono występowanie co najmniej 17 gatunków zwierząt wymienionych w II Załączniku Dyrektywy Siedliskowej, w tym ssaki: bóbr *Castor fiber*, wydra *Lutra lutra*, mopek *Barbastella barbastellus* i nocek duży *Myotis myotis*, gady: żółw błotny *Emys orbicularis*, płazy: kumak nizinny *Bombina bombina*, traszka grzebieniasta *Triturus cristatus*, ryby: minóg rzeczny, minóg strumieniowy *Lampetra planeri*, różanka *Rhodeus sericeus amarus*, głowacz białopłetwy *Cottus gobio*, piskorz *Misgurnus fossilis* i koza *Cobitis taenia* oraz owady: przeplatka maturna *Euphydryas maturna*, przeplatka aurinia *Euphydryas aurinia*, pachnica dębowa *Osmoderma eremita* i zalotka większa *Leucorrhinia pectoralis*.

Dla obszaru specjalnej ochrony ptaków „Ostoja Drawska” PLB320019 obowiązuje plan zadań ochronnych ustanowiony zarządzeniem RDOŚ w Szczecinie z dnia 24 czerwca 2014 r. (Dz. U. Woj. Zach. z 2014 r., poz. 2674).

Przedmiotem ochrony na obszarze mającym znaczenie dla Wspólnoty „Jeziora Czaplineckie” PLH320039 20 typów siedlisk z załącznika I Dyrektywy Siedliskowej: 3110 - jeziora lobeliowe, 3140 - twardowodne oligo- i mezotroficzne zbiorniki wodne z podwodnymi łąkami ramienic *Charetea* (jeziora ramienicowe), 3150 - starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami

z *Nympheion*, *Potamion*, 3160 - naturalne dystroficzne zbiorniki wodne, 3260 - nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników *Ranunculion fluitantis*, 6410 - zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (*Molinion*), 6430 - ziołorośla górskie (*Adenostylion alliariae*) i ziołorośla nadrzeczne (*Convolvuletalia sepium*), 6510 - niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*), 7110 - torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe), 7120 - torfowiska wysokie zdegradowane, lecz zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji, 7140 - torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z *Scheuchzerio-Caricetea*), 7150 - obniżenia na podłożu torfowym z roślinnością ze związku *Rhynchosporion*, 7210 - torfowiska nakredowe (*Cladietum marisci*, *Caricetum buxbaumii*, *Schoenetum nigricantis*), 7220 - źródłiska wapienne ze zbiorowiskami *Cratoneurion commutati*, 9110 - kwaśne buczyny (*Luzulo-Fagenion*), 9130 - żyzne buczyny (*Dentario glandulosae-Fagenion*, *Galio odorati-Fagenion*), 9160 - grąd subatlantycki (*Stellario-Carpinetum*), 91D0 - bory i lasy bagienne (*Vaccinio uliginosi-Betuletum pubescentis*, *Vaccinio uliginosi-Pinetum*, *Pino mugo-Sphagnetum*, *Sphagno girgensohnii-Piceetum* i brzozowo-sosnowe bagienne lasy borealne), 91E0 - łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*, olsy źródłiskowe), 91F0 - łągowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (*Ficario-Ulmetum*) oraz 9 gatunków zwierząt: traszka grzebieniasta *Triturus cristatus*, kumak nizinny *Bombina bombina*, piskorz *Misgurnus fossilis*, koza *Cobitis taenia*, skójką gruboskorupowa *Unio crassus*, mopek *Barbastella barbastellus*, nocek duży *Myotis myotis*, bóbr europejski *Castor fiber*, wydra *Lutra lutra* i jeden gatunek rośliny z załącznika II Dyrektywy Siedliskowej: widłoząb zielony *Dicranum viride*. Dla obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty „Jeziora Czaplineckie” PLH320039 obowiązuje plan zadań ochronnych ustanowiony zarządzeniem RDOŚ w Szczecinie z dnia 29 kwietnia 2014 r. (Dz. U. Woj. Zach. z 2014 r., poz. 1920).

Na działkach w obrębach Głębocek i Siemczyno, zidentyfikowane zostały siedliska przyrodnicze oraz gatunki zwierząt będące przedmiotami ochrony na obszarze Natura 2000 „Jeziora Czaplineckie” PLH320039 - siedlisko o kodzie 3150 - starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion*, *Potamion* oraz siedlisko o kodzie 7140 - torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z *Scheuchzerio – Caricetea*). Natomiast w bezpośrednim sąsiedztwie działki w obrębie Kołomąt, sklasyfikowano siedlisko przyrodnicze 9160 – grąd subatlantycki (*Stellario-Carpinetum*).

W związku z planem zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 „Jeziora Czaplineckie” PLH320039, istniejącymi zagrożeniami dla siedliska przyrodniczego 3150 - starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion*, *Potamion* są:

- nadmierna eutrofizacja (intensywny wzrost żyzności zbiorników wskutek działalności człowieka – m.in. nieuregulowana gospodarka wodno-ściekowa w zlewni, działalność rolnicza i leśna),
- nadmierne użytkowanie rekreacyjne,
- wędkarstwo (zanęcanie ryb, wydeptywanie roślinności obrzeża i litoralu),
- zabudowa strefy brzegowej jezior (wzrost antropopresji siedliska związanej z fragmentacją strefy szuwarowej, zaśmieceniem obszaru itp.).

Potencjalne pogorszenie stanu siedliska lub jego zanik może zostać spowodowany poprzez:

- intensywną działalność rolniczą, hodowlę zwierząt bez wypasu, stosowanie nawozów sztucznych,
- gospodarkę rybacką (nieprzemyślaną hodowlą ryb, zarybianie gatunkami ryb karpiowatych, gatunkami obcymi),
- intensywną gospodarkę leśną (eutrofizacja w wyniku rębni zupełnej, wprowadzaniem drzewostanów nie zgodnych z siedliskiem).

Oдноśnie siedliska przyrodniczego 7140 - torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z *Scheuchzeria – Caricetea*) pogorszenie jego stanu lub zanik może zostać spowodowane poprzez:

- zaburzenie stosunków hydrologicznych (konserwacja istniejących rowów lub budowa nowej sieci odwadniającej), prowadzące do ustępowania gatunków charakterystycznych dla torfowisk przejściowych,
- pojawiania się gatunków ekspansywnych (np. trzęślica, trzcina),
- wzrost trofii,
- zwiększony udział podrostu drzew i krzewów,
- eutrofizację w wyniku rębni zupełnej,
- próby zalesiania siedliska.

Istniejącym zagrożeniem dla siedliska przyrodniczego 9160 – grąd subatlantycki (*Stellario-Carpinetum*) jest usuwanie martwych i umierających drzew. Potencjalnie pogorszenie stanu siedliska lub jego zanik może zostać spowodowane poprzez:

- odnowienie lasu gatunkami niezgodnymi z siedliskiem,
- niewykorzystywanie zdolności siedliska do naturalnego odnowienia,
- wytyczanie ścieżek, szlaków pieszych i rowerowych powodujących fragmentację siedlisk.

Nie zakłada się wystąpienia znaczącego negatywnego oddziaływania skutków realizacji ustaleń projektu zmiany studium na cele i przedmiot ochrony obszaru specjalnej ochrony ptaków „Ostoja Drawska” PLB320019 oraz obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty „Jeziora Czaplinskie” PLH320039. W odniesieniu do obszarów Natura 2000 obowiązuje przepis art. 33 ust 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2015 r., poz. 1651), zgodnie z którym zabrania się, z zastrzeżeniem art. 34, podejmowania działań mogących osobno lub w połączeniu z innymi działaniami, znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000, w tym w szczególności: pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000, lub pogorszyć integralność obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami.

Na działkach w obrębach Głębocek i Siemczyno, na terenie których zidentyfikowane zostały siedliska przyrodnicze oraz gatunki zwierząt będące przedmiotami ochrony na obszarze Natura 2000 „Jeziora Czaplinskie” PLH320039 - siedlisko o kodzie 3150 - starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nymphaea*, *Potamogeton* oraz siedlisko o kodzie 7140 - torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z *Scheuchzeria – Caricetea*), w przedmiotowej zmianie studium wyznacza się teren zamknięty wojskowy oraz określa strefę ochronną rejonu wysadzania dla kompleksu wojskowego K-1098 Siemczyno. Dla przedmiotowego obszaru obowiązują następujące ograniczenia w użytkowaniu terenu, polegające na:

- zakazie realizacji zabudowy zwartej,
- zakazie budowy dróg kołowych i kolejowych,
- zakazie budowy obiektów użyteczności publicznej, w których gromadzi się duża liczba ludzi, w szczególności miejsc wypoczynku, placów zabaw, ośrodków sportu, boisk sportowych, miejsc parkingowych, cmentarzy, kąpielisk, miejsc kultu itp.,
- zakazie budowy obiektów służących do prowadzenia działalności gospodarczej i hodowlanej.

Zatem obszar ten pozostanie wolny od wszelkiego zainwestowania, co będzie sprzyjało zachowaniu istniejących siedlisk przyrodniczych oraz miejsc lęgu, wypoczynku i żeru gatunków zwierząt, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000, a także nie spowoduje pogorszenia integralności obszaru Natura 2000 i jego powiązania z innymi obszarami.

Na działce w obrębie Kołomąt, w sąsiedztwie której sklasyfikowano siedlisko przyrodnicze 9160 – grąd subatlantycki (*Stellario-Carpinetum*), w zmianie studium wyznacza się tereny ekstensywnej zabudowy mieszkaniowej i tereny usług (M2,U). W obowiązującym dokumencie tereny oznaczone symbolem M2 to tereny ekstensywnej zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej to tereny o wyższych standardach zagospodarowania (duże działki, duży udział zieleni) położone głównie w peryferyjnych obszarach miasta i na terenach wiejskich. Mając na uwadze niską intensywność planowanego zainwestowania oraz brak podejmowania działań mogących pogorszyć stan sąsiadującego siedliska przyrodniczego, nie przewiduje się wystąpienia negatywnego oddziaływania.

Działki w obrębach: Łazice, Broczyno, Łysinin i Czarne Małe, od północy graniczą z obszarem specjalnej ochrony ptaków „Ostoja Drawska” PLB320019. Na omawianym terenie objętym zmianą studium przewiduje się kontynuację wydobywania torfu, która obecnie realizowana jest w istniejącej kopalni. Faza eksploatacji spowoduje przede wszystkim przeobrażenie rzeźby terenu i obniżenie zwierciadła wód podziemnych. Mniejsze znaczenie będzie miała emisja hałasu oraz zanieczyszczeń wód i powietrza. W sąsiedztwie przedmiotowego obszaru nie zidentyfikowano cennych siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt będących przedmiotem ochrony obszaru Natura 2000. Zakłada się, że powierzchniowa eksploatacja torfu, prowadzona zgodnie z warunkami określonymi w koncesji oraz przy zastosowaniu odpowiednich działań minimalizujących negatywne oddziaływanie na środowisko, nie wpłynie znacząco negatywnie na funkcjonowanie obszaru Natura 2000.

Na pozostałych terenach objętych zmianą studium nie zidentyfikowano występowania siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt będących przedmiotem ochrony obszarów Natura 2000. Działki będące przedmiotem opracowania charakteryzują się niewielką powierzchnią w stosunku do całości obszarów objętych ochroną. Mając na uwadze lokalny charakter inwestycji dopuszczonych do realizacji, nie przewiduje się pogorszenia integralności obszaru Natura 2000 i jego powiązania z innymi obszarami, w związku z realizacją ustaleń projektu zmiany studium.

8.2. Przewidywane znaczące oddziaływanie na środowisko i poszczególne jego elementy, z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy

Realizacja ustaleń zawartych w projekcie zmiany studium kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Czaplinek pociągnie za sobą zmianę istniejącego stanu środowiska. Sposób i stopień oddziaływania na środowisko zależy od lokalnych uwarunkowań, takich jak: typ krajobrazu, budowa geologiczna, ukształtowanie terenu, stosunki wodne, walory przyrodnicze, stan czystości powietrza oraz zainwestowanie terenu.

Poniższa tabela charakteryzuje przewidywane znaczące oddziaływania, jakie mogą powodować zmiany w zagospodarowaniu przestrzennym gminy oraz użytkowaniu poszczególnych obszarów (Tabela 5). Prognoza oddziaływania na środowisko powinna być sporządzona na etapie realizacji poszczególnych przedsięwzięć, wynikających z konkretnego zagospodarowania przestrzennego gminy.

8.2.1. Oddziaływanie na powierzchnię ziemi

Znaczącego oddziaływania na powierzchnię ziemi, o charakterze stałym i długoterminowym, należy spodziewać się na terenach wskazanych w zmianie studium pod zabudowę, w miejscach posadowienia budynków. Lokalizacja zabudowy spowoduje uszczelnienie fragmentów powierzchni biologicznie czynnych, usunięcie roślinności oraz wierzchniej warstwy gleby. Istnieje możliwość wystąpienia zmian w ukształtowaniu terenu, obejmujących między innymi wykonanie wykopów, niwelacji i wyrównania powierzchni terenów w związku z nowym zainwestowaniem.

Skutkiem realizacji wszystkich przedsięwzięć budowlanych będzie powstawanie mas ziemnych, które zgodnie z przepisami odrębnymi, należy w odpowiedni sposób zagospodarować lub usunąć z terenu inwestycji. Kwestie postępowania z masami ziemnymi powinny być uwzględnione w zapisach planów miejscowych, sporządzanych dla poszczególnych obszarów gminy.

W niniejszym projekcie zmiany studium niezmienione pozostają zapisy obowiązującego dokumentu dotyczące ochrony powierzchni ziemi. Ustalono nakaz ograniczenia przekształcenia rzeźby, niszczenia skarp, niwelacji pagórków, konieczna jest rekultywacja nieczynnych wyrobisk i składowisk odpadów. Ochrona powierzchni ziemi powinna dotyczyć ochrony rzeźby, gleby oraz złóż wartościowych kopalin, szczególnie torfu. Z punktu widzenia konieczności minimalizowania trwałych zmian w środowisku przyrodniczym istotne jest wprowadzenie ustaleń ograniczających maksymalną powierzchnię zabudowy oraz nakazu zachowania odpowiednich wielkości powierzchni biologicznie czynnej na każdej działce budowlanej. Na działkach budowlanych - niezależnie od przeznaczenia działki - zachować należy 50% powierzchni biologicznie czynnej w zabudowie ekstensywnej oraz 30% w zabudowie intensywnej z wyjątkiem zabudowy lokalizowanej w centralnych częściach miasta.

Odkrywkowa eksploatacja torfu na terenie działki o nr 173/3, w obrębie Łazice, będzie powodować niekorzystne oddziaływanie na powierzchnię ziemi. Znaczącemu przekształceniu ulegnie istniejąca rzeźba terenu, stanowiąca część wysoczyzny morenowej Pojezierza Szczecineckiego, jak również naturalna pokrywa glebowa. Z uwagi na wykonanie wykopu i wywiezienie urobku zmieni się ukształtowanie terenu obecnie wykorzystywanego jako grunty orne i łąki. Mając na uwadze powyższe w projekcie zmiany studium zawarte są zapisy o konieczności przeprowadzenia prawidłowej rekultywacji wyrobiska, w trakcie i po zakończeniu procesu wydobywania, zgodnie z wymogami przepisów odrębnych. Projekty rekultywacji obiektów i obszarów eksploatowanych w przyszłości powinny być sporządzone na etapie projektu technicznego inwestycji. Powinna ona polegać na przywróceniu stanu środowiska sprzed eksploatacji, lub proponować włączanie wykorzystanych obiektów do systemu przyrodniczego Gminy, przez ich zadrzewianie, zakrzewienie, wypełnienie wodą. Podczas rekultywacji gruntów zdegradowanych nową roślinność należy wprowadzać mając na uwadze występowanie naturalnych układów roślinnych.

8.2.2. Oddziaływanie na krajobraz

W zakresie oddziaływania na krajobraz w projekcie zmiany studium przewiduje się przekształcenia związane z nowym zainwestowaniem - rozwojem zabudowy mieszkaniowej i usługowej, terenów sportu i rekreacji oraz eksploatacją torfu.

Powstanie nowej zabudowy nie wpłynie znacząco negatywnie na walory krajobrazowe przedmiotowych obszarów. W większości przypadków tereny przeznaczone pod nową zabudowę stanowią kontynuację istniejącego zagospodarowania, tym samym nie będą one ujemnie oddziaływać na krajobraz.

W projekcie zmiany studium niezmienione pozostają standardy wykorzystania przestrzeni i zagospodarowania przestrzennego w odniesieniu do nowej zabudowy, zapisane w obowiązującym dokumencie. W celu ochrony i kształtowania ładu przestrzennego ogranicza się intensywność zabudowy oraz wprowadza zapisy określające maksymalną wysokość budynków, maksymalną powierzchnię zabudowy pozwalającą na zachowanie pożądanej intensywności zabudowy, geometrię dachu oraz formę budynków.

Nie zakłada się znaczącego negatywnego oddziaływania powierzchniowej eksploatacji torfu na krajobraz. Realizacja przedsięwzięcia doprowadzi do powstania lokalnego obniżenia terenu oraz utworzenia zbiornika wodnego, który w naturalny sposób wkomponuje się w otoczenie i będzie stanowił przyszły walor krajobrazowy tego terenu. Zgodnie z zapisami zmiany studium w trakcie i po zakończeniu eksploatacji, wyrobisko zostanie zrekultywowane zgodnie z wymogami przepisów odrębnych.

8.2.3. Oddziaływanie na powietrze i klimat

Planowana w zmianie studium realizacja zabudowy mieszkaniowej i usługowej będzie wiązała się z chwilowym, negatywnym oddziaływaniem na powietrze.

Powstanie nowej zabudowy przyczyni się do okresowego, punktowego zapylenia, zwłaszcza w okresie suchej pogody. Ponadto wpływ na stan czystości powietrza w skali lokalnej będzie wywierać emisja spalin z pojazdów, poruszających się drogami kołowymi na terenie gminy, a także źródła grzewcze budynków. Oddziaływania te będą miały charakter bezpośredni, stały i długoterminowy, w przypadku ruchu komunikacyjnego, natomiast w odniesieniu do emisji z urządzeń grzewczych – charakter sezonowy.

Przy zastosowaniu bezpiecznych ekologicznie technologii nie powinny nastąpić znaczące negatywne zmiany jakości powietrza atmosferycznego. Postuluje się stosowanie dla celów grzewczych ciepło pochodzące z alternatywnych źródeł energii. Zaleca się także stosowanie nowoczesnych technologii grzewczych w oparciu o pompy ciepłe, kolektory słoneczne, a także spalanie biomasy.

Nieznaczną, krótkotrwałą emisję gazów i pyłów do powietrza będzie ponadto związana z eksploatacją kopalni, w związku z ruchem pojazdów i pracą maszyn służących wydobywaniu. Oddziaływanie może zostać zniwelowane poprzez minimalizację przejazdów pojazdów ciężkich, zastosowanie sprzętu spełniającego wymagania prawne oraz zapewnienie odpowiedniej jakości dróg dojazdowych w celu ograniczenia emisji wtórnej pyłów. Zakłada się, że stan jakości powietrza w rejonie obszarów eksploatacji torfu nie ulegnie zmianie.

Nieznaczną modyfikację warunków klimatu lokalnego, w zakresie zmiany temperatury oraz wilgotności powietrza, będzie spowodowana częściową likwidacją powierzchni biologicznie czynnej, a także wzrostem emisji ciepła, pochodzącego ze spalania paliw do celów grzewczych, jak również wzrostu powierzchni utwardzonych wynikającego z rozwoju terenów zabudowy.

W związku z powierzchniową eksploatacją torfu oraz funkcjonowaniem terenu zamkniętego nie przewiduje się wpływu na zmianę klimatu.

8.2.4. Oddziaływanie na wody powierzchniowe i podziemne

W zakresie oddziaływania na wody powierzchniowe i podziemne realizacji ustaleń projektu zmiany studium przewiduje się zarówno negatywny jak i pozytywny wpływ związany z rozwojem zabudowy mieszkaniowej i usługowej, terenów sportu i rekreacji oraz eksploatacją kopalni.

Jakość zasobów wodnych na obszarach objętych opracowaniem w znacznym stopniu zależeć będzie od sposobu prowadzenia gospodarki wodno-ściekowej. Realizacja ustaleń projektu zmiany studium w zakresie rozwoju terenów inwestycyjnych spowoduje wzrost zapotrzebowania na wodę i jej większe zużycie. Konsekwencją tego będzie powstawanie nowych źródeł ścieków, zarówno bytowych, jak i opadowych i roztopowych, które będą musiały być w odpowiedni sposób oczyszczone i odprowadzone. Realizację inwestycji budowlanych należy uzależnić od stopnia zaopatrzenia danego terenu w sieć kanalizacji sanitarnej, co będzie miało zasadnicze znaczenie dla ochrony zasobów wód powierzchniowych i podziemnych przed przedostawaniem się zanieczyszczeń ze źródeł komunalnych oraz przemysłowych. Złasko w przypadku inwestycji zlokalizowanych w sąsiedztwie zbiorników wodnych niezbędne jest w pierwszej kolejności wyposażenie terenu w sieci infrastruktury technicznej, a następnie realizacja zabudowy.

Czynnikiem wpływającym negatywnie na bilans wód podziemnych będzie uszczelnienie gruntu poprzez realizację zabudowy oraz towarzyszących jej powierzchni utwardzonych, co spowoduje pozbawienie go naturalnych zdolności filtracyjnych i ograniczenie spływu wód opadowych i roztopowych. Stabilizującą na poziom wód gruntowych wpłynie określenie maksymalnej powierzchni zabudowy na każdej działce budowlanej.

W celu zminimalizowania potencjalnego negatywnego oddziaływania skutków realizacji ustaleń zmiany studium dla działek zlokalizowanych w sąsiedztwie jezior, należy zadbać o zachowanie jak najwyższego

procentu powierzchni biologicznie czynnej, ograniczyć lub wprowadzić zakaz grodzenia nieruchomości w celu zachowania korytarzy ekologicznych wzdłuż zbiorników oraz uregulować gospodarkę wodno-ściekową. Powyższe wymagania i ograniczenia powinny zostać sprecyzowane na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Eksploatacja torfu w granicach działek objętych zmianą studium, zlokalizowanych w obrębach: Łazice, Broczyno, Łysinin i Czarne Małe, jest obecnie prowadzona w obrębie złoża „Łazice”. Pozostałe obszary złóż torfu, zostały już zrehabilitowane w kierunku wodnym („Łysinin - pole B” i „Łysinin - pole C”) lub ich eksploatacja została zaniechana („Łysinin” i „Broczyno”). Celem zmiany studium na tym obszarze jest usankcjonowanie istniejącego terenu i obszaru górniczego, w ramach którego realizowane jest wydobycie torfu. Zakłada się, że eksploatacja nie spowoduje znaczącej zmiany stosunków wodnych przedmiotowego terenu. Przez omawiany teren przepływa rzeka Dobrzyca, której przebieg oraz stan ilościowy i jakościowy nie ulegnie zmianie w związku z eksploatacją złoża „Łazice”. Wpływ wydobywania wody podziemnej będzie wiązał się z nieznacznym obniżeniem poziomu zwierciadła wód gruntowych na skutek odwodnienia złoża. W zakresie ochrony środowiska gruntowo-wodnego użytkownik jest zobowiązany do przestrzegania warunków wykorzystania terenu w fazie realizacji i eksploatacji przedsięwzięcia zapisanych w udzielonej koncesji. Rekultywacja wyrobiska po zakończeniu wydobywania przyczyni się do naturalnej sukcesji roślinności i wpłynie na stabilizację warunków środowiska, w tym również warunków wodnych.

8.2.5. Oddziaływanie na rośliny, zwierzęta i różnorodność biologiczną

Negatywne oddziaływanie ustaleń zmiany studium będzie wiązało się z ubytkami szaty roślinnej na wszystkich terenach przeznaczonych do nowego zainwestowania, zarówno rozwoju zabudowy mieszkaniowej, usługowej, terenach sportu i rekreacji oraz terenach eksploatacji kopalin. Będą to oddziaływania bezpośrednie i stałe w odniesieniu do zabudowy, natomiast w przypadku terenów eksploatacji - oddziaływanie chwilowe, zależne od czasu trwania wydobywania. Skala oddziaływania nowej zabudowy w znacznym stopniu uzależniona będzie od ustaleń sporządzanych na tych terenach planów miejscowych (bądź decyzji o warunkach zabudowy), określających intensywność i zasięg nowych inwestycji budowlanych oraz zasad ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego, w tym przyrody ożywionej.

Realizacja zabudowy doprowadzi do zmiany charakteru roślinności występującej na danym obszarze. Nowe zagospodarowanie wyeliminuje istniejącą szatę roślinną łąk i pól uprawnych i spowoduje jej zastąpienie roślinnością towarzyszącą budynkom mieszkalnym i usługowym, reprezentowaną w dużej mierze przez gatunki obce rodzimej florze, tj. gatunki ozdobne. W związku z likwidacją głównie roślinności antropogenicznej nie przewiduje się zniszczenia cennych zbiorowisk roślinnych. Zaleca się, aby wprowadzana zieleń charakteryzowała się odpowiednim doбором i zróżnicowaniem gatunkowym oraz gęstością nasadzeń. Należy dostosować ją do warunków siedliskowych panujących na danym terenie.

W celu zminimalizowania oddziaływania na rośliny w projekcie zmiany studium nakazuje się przeprowadzić inwentaryzację zieleni przy realizacji inwestycji związanej z budową i rozbudową infrastruktury drogowej oraz przyjęcie zasady omijania istniejących drzew, o ile zaistnieje taka możliwość. W projektach budowlanych poszczególnych inwestycji, planując zagospodarowanie danego terenu, należy możliwie zaadaptować występujące zadrzewienia i zakrzewienia.

W odniesieniu do terenów zmiany studium, położonych w granicach Drawskiego Parku Krajobrazowego oraz obszaru chronionego krajobrazu „Pojezierze Drawskie”, obowiązuje zakaz likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych. Mając na uwadze powyższe, w przypadku zagospodarowania terenów zmiany studium, zlokalizowanych na obszarach objętych formami ochrony przyrody, nie nastąpi negatywne oddziaływanie na istniejący drzewostan.

Skutkiem prowadzenia działalności wydobywczej na terenach eksploatacji kopalin będzie zniszczenie istniejącej szaty roślinnej, głównie roślinności łąkowej oraz roślinności związanej z uprawami rolnymi o niewielkiej wartości przyrodniczej. Prowadzenie działalności wydobywczej nie będzie wiązało się z koniecznością wycinki drzew. Rekultywacja wyrobiska po zakończeniu eksploatacji przyczyni się do odtworzenia roślinności tego obszaru.

Nie przewiduje się znaczącego negatywnego oddziaływania skutków realizacji ustaleń projektu zmiany studium na zwierzęta. Wzmogona, okresowa emisja hałasu na etapie budowy budynków będzie miała jedynie wpływ na zmianę miejsca bytowania występujących na tych terenach gatunków zwierząt. Ubytek powierzchni ich żerowisk będzie nieznaczący w stosunku do pozostałych obszarów niezainwestowanych, znajdujących się w sąsiedztwie terenów objętych zmianą studium. Nie przewiduje się również negatywnego wpływu realizacji ustaleń projektowanego dokumentu na populację chronionych, ssaków, ptaków, gadów oraz płazów potencjalnie bytujących w sąsiedztwie obszarów objętych opracowaniem. W okresie inwestycyjnym prace budowlane należy zaplanować poza sezonem wędrówki ptaków i wzmogonej wędrówki zwierząt.

Eksploatacja torfu mieć chwilowy negatywny wpływ na istniejące żerowiska dla drobnych zwierząt bytujących na łąkach i polach uprawnych. Część pospolitych gatunków zmieni swoje dotychczasowe miejsce żerowania i egzystencji. Powstały w wyniku eksploatacji zbiornik wodny stworzy warunki do żerowania gatunkom wodnym oraz miejsca do rozrodu i rozwoju organizmów wodnych. Nie pogorszy się, a wręcz poprawi dostępność miejsc gniazdowania i bazy pokarmowej dla gatunków zwierząt.

Zakłada się, że nowe zainwestowanie nie zmniejszy różnorodności biologicznej na terenie gminy Czaplinek. Może jedynie spowodować migrację istniejących gatunków zwierząt na tereny niezainwestowane. Z kolei wprowadzanie zieleni towarzyszącej budynkom docelowo przyczyni się do zwiększenia bioróżnorodności, z uwagi na wprowadzanie nowych gatunków roślin. Można zatem założyć pozytywny, pośredni i długoterminowy wpływ planowanych inwestycji na różnorodność biologiczną.

Nie zakłada się negatywnego wpływu funkcjonowania terenu zamkniętego na rośliny, zwierzęta i różnorodność biologiczną.

8.2.6. Oddziaływanie na ludzi i klimat akustyczny

Zakłada się pozytywny wpływ realizacji ustaleń projektu na ludzi, z powodu wyznaczenia nowych terenów inwestycyjnych o funkcji mieszkaniowej i usługowej oraz terenów sportu i rekreacji. Nowe tereny przeznaczone pod zabudowę będą odpowiedzią na potrzeby lokalnej społeczności. Realizacja ustaleń zmiany studium przyczyni się do poprawy jakości wypoczynku mieszkańców i turystów, a także będzie generowała nowe miejsca pracy.

Znaczący wpływ na klimat akustyczny na działce o nr ewid. 71/6, obręb Kołomąt, objętej zmianą studium będzie miał ruch komunikacyjny odbywający się drogą krajową nr 20. W celu minimalizacji negatywnego oddziaływania przy lokalizowaniu obiektów budowlanych należy uwzględnić strefę uciążliwości drogi dla budynków przeznaczonych na stały pobyt ludzi.

Inwestycje przeznaczone do realizacji na podstawie przedmiotowej zmiany studium nie będą generowały uciążliwości akustycznej, w związku z tym nie przewiduje się negatywnego oddziaływania na tereny sąsiadujące, wymagające ochrony akustycznej w środowisku.

Eksploatacja kopalin będzie generować chwilowy hałas wynikający z pracy maszyn służących wydobywaniu oraz samochodów transportujących. Wyznaczone tereny eksploatacji kopalin nie znajdują się w sąsiedztwie terenów wymagających komfortu akustycznego w środowisku, dlatego też nie przewiduje się negatywnego oddziaływania na ludzi.

Z uwagi na ustanowienie strefy ochronnej rejonu wysadzania nie zakłada się niekorzystnego wpływu funkcjonowania terenu zamkniętego na ludzi i klimat akustyczny.

8.2.7. Oddziaływanie na zabytki i dobra materialne

Nie prognozuje się negatywnego wpływu projektowanego zagospodarowania na stanowiska archeologiczne oraz strefy ochrony konserwatorskiej. Dla stanowisk archeologicznych, znajdujących się w granicach obszarów objętych opracowaniem, wyznaczone zostały strefy „W III” ochrony konserwatorskiej, na terenie których obowiązują zakazy i nakazy zgodne z przepisami szczególnymi dot. ochrony zabytków. Obowiązuje w nich:

- współdziałanie w zakresie zamierzeń inwestycyjnych i innych związanych z pracami ziemnymi z odpowiednim organem ds. ochrony zabytków,
- przeprowadzenie archeologicznych badań ratunkowych na terenie w granicach strefy, wyprzedzających rozpoczęcie prac ziemnych związanych z realizacją zamierzenia, na zasadach określonych przepisami szczególnymi dot. ochrony zabytków.

Dla działki o nr ewid. 258/5, obręb Sikory, znajdującej się w strefie „K” ochrony krajobrazu kulturowego ustala się obowiązujące zasady lokalizacji zabudowy, kompozycji i zagospodarowania oraz podstawowe parametry form zabudowy oraz zasady zagospodarowania i ukształtowania terenu. Natomiast dla działki o nr ewid. 386, obręb Głęboćek, zlokalizowanej w granicach strefy „B” pośredniej ochrony konserwatorskiej ustala się obowiązujące zasady kompozycji zabudowy i zagospodarowania, w tym:

- linie zabudowy,
- wielkość działki, w tym zasady parcelacji,
- usytuowanie wjazdów,
- intensywność zabudowy,
- usytuowanie zieleni rekreacyjnej, użytkowej i komponowanej oraz
- ustala się formy zabudowy w tym wysokość budynków, rodzaj dachów, proporcje i kompozycje elewacji frontowych.

Zagospodarowanie terenu przedmiotowych działek zgodne z wytycznymi konserwatorskimi nie wpłynie negatywnie na obszary objęte ochroną.

Oddziaływanie skutków realizacji ustaleń projektowanego dokumentu na dobra materialne występujące na analizowanym obszarze, rozumiane jako wytwory kultury i sztuki oraz elementy infrastruktury technicznej i społecznej, będzie wiązało się z dopuszczeniem realizacji sieci i urządzeń infrastruktury technicznej oraz rozbudowę infrastruktury społecznej, co pozytywnie wpłynie na rozwój gminy Czaplinek.

8.2.8. Oddziaływanie na zasoby naturalne

Zasoby naturalne rozumiane są jako elementy przyrody mające znaczenie dla bytowania i gospodarki człowieka. Są nimi m.in.: gleby, surowce mineralne, wody, lasy, łąki, zwierzęta. Analizując oddziaływanie na zasoby naturalne stwierdzić należy co następuje:

- negatywne oddziaływanie na gleby może zaistnieć w sytuacji zabudowy terenów przeznaczonych do tej pory pod inne funkcje oraz na terenach eksploatacji kopalin,
- na terenie gminy, oprócz obecnego wydobycia, dopuszcza się eksploatację kopalin, w związku z czym przewiduje się znaczące oddziaływanie na te surowce; wyznaczenie obszaru wydobycia w sposób kontrolowany wykorzysta potencjał złoża, występującego na przedmiotowym terenie,
- znaczące oddziaływanie na pozostałe komponenty środowiska zostały omówione w kolejnych podrozdziałach rozdziału 8.

8.2.9. Oddziaływanie na obszary chronione

Granice wszystkich obszarów chronionych oraz obiekty chronione zostały wskazane na rysunku projektu zmiany studium. Oddziaływanie ustaleń opracowywanego dokumentu na obszary Natura 2000 określono w rozdziale 8.1 niniejszej prognozy.

Działki w obrębie Kołomąt, działka w obrębie Głębocek, o nr ewid. 71/6, obręb Kołomąt, działka w obrębie 03 Czaplinek, działka w obrębie Niwka, działka w obrębie Sikory, oraz działki w obrębach Głębocek i Siemczyno, położone są w granicach Drawskiego Parku Krajobrazowego.

Drawski Park Krajobrazowy został powołany w celu ochrony najcenniejszego pod względem przyrodniczym, kulturowym, historycznym i krajobrazowym fragmentu Pojezierza Drawskiego.

Na obszarze Parku Krajobrazowego projekt zmiany studium ustala następujące przeznaczenie terenów: tereny ekstensywnej zabudowy mieszkaniowej, tereny usług (M2,U*), tereny usług sportu i rekreacji (US*), tereny zieleni, teren usług sportu i rekreacji (ZP,US*), tereny usług, teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej (U,M1*), teren wielofunkcyjnej zabudowy wiejskiej o różnej intensywności w obrębie zwartych jednostek osadniczych, tereny usług sportu i rekreacji (MR,US*), tereny ekstensywnej zabudowy mieszkaniowej (M2*), tereny zamknięte (TZ) wraz ze strefą ochronną rejonu wysadzania.

Obowiązującym aktem prawa dla Drawskiego Parku Krajobrazowego jest uchwała nr XXXVII/499/14 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 24 czerwca 2014 r. w sprawie Drawskiego Parku Krajobrazowego (Dz. U. Woj. Zach. z 2014 r., poz. 2919), w której wprowadzono zakazy przytoczone w rozdziale 5 niniejszej prognozy. Projekt zmiany studium uwzględnia je wszystkie w rozdziale 2. Kierunki ochrony wartości i zasobów środowiska przyrodniczego. Obecnie dla Drawskiego Parku Krajobrazowego brak obowiązującego planu zadań ochronnych.

Na terenie Drawskiego Parku Krajobrazowego wprowadza się następujące zakazy:

- 1) realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2013 r. poz. 1235, ze zm.) - obowiązują odstępstwa wskazane w art. 17 ust. 2-4 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2015 r. poz. 1651);
- 2) umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności w ramach racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej, rybackiej i łowieckiej;
- 3) likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej lub zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;
- 4) pozyskiwania dla celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu;
- 5) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym lub przeciwsuwiskowym lub budową, odbudową, utrzymaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych;
- 6) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody lub racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej;
- 7) budowania nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych, z wyjątkiem obiektów służących turystyce wodnej, gospodarce wodnej lub rybackiej;
- 8) likwidowania, zasypywania i przekształcania zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodnoblotnych;
- 9) wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia własnych gruntów rolnych;
- 10) prowadzenia chowu i hodowli zwierząt metodą bezściółkową;
- 11) utrzymywania otwartych rowów ściekowych i zbiorników ściekowych;
- 12) organizowania rajdów motorowych i samochodowych;
- 13) używania łodzi motorowych i innego sprzętu motorowego na otwartych zbiornikach wodnych.

Zakaz, o którym mowa w pkt 3 w części Parku będącej gruntami rolnymi nie dotyczy:

- samosiewów drzew i krzewów do wieku 20 lat, nie stanowiących siedlisk przyrodniczych w rozumieniu rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 13 kwietnia 2010 r. w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000 (Dz. U. Nr 77, poz. 510, z 2-12 r., poz. 2012; z 2013 r., poz. 1302);
- drzew i krzewów stanowiących źródło gradacji szkodliwych owadów;
- miejsc wyznaczonych do prowadzenia czynnej ochrony przyrody.

Zakaz, o którym mowa w pkt 7, nie dotyczy kompleksów zwartej zabudowy wskazanych w planie ochrony Parku lub planach ochrony innych form ochrony przyrody pokrywających się z obszarem Parku lub studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego i miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

W projekcie zmiany studium, w rozdziale 2. Kierunki ochrony wartości i zasobów środowiska przyrodniczego, ww. zakazy należą do obowiązujących ustaleń dokumentu.

Działki w obrębie Kołomąt, oznaczone na załączniku graficznym nr 2, działka w obrębie Głębocek, oznaczona na załączniku graficznym nr 3, działka w obrębie 03 Czaplinek, oznaczona na załączniku graficznym nr 5, działka w obrębie Niwka, oznaczona na załączniku graficznym nr 6, działka w obrębie Sikory, oznaczona na załączniku graficznym nr 7, oraz działki w obrębach Głębocek i Siemczyno, oznaczone na załączniku graficznym nr 8, położone są w granicach obszaru chronionego krajobrazu „Pojezierze Drawskie”.

Obszar chronionego krajobrazu „Pojezierze Drawskie” został utworzony w celu ochrony naturalnego i kulturowego krajobrazu Pojezierza Drawskiego oraz fragmentu Pojezierza Szczecińskiego - mozaika jezior, łąk, pól i lasów.

Na obszarze chronionego krajobrazu projekt zmiany studium ustala następujące przeznaczenie terenów: tereny ekstensywnej zabudowy mieszkaniowej, tereny usług (M2,U*), tereny usług sportu i rekreacji (US*), tereny zieleni, teren usług sportu i rekreacji (ZP, US*), tereny usług, teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej (U,M1*), teren wielofunkcyjnej zabudowy wiejskiej o różnej intensywności w obrębie zwartych jednostek osadniczych, tereny usług sportu i rekreacji (MR,US*), tereny ekstensywnej zabudowy mieszkaniowej (M2*), tereny zamknięte (TZ) wraz ze strefą ochronną rejonu wysadzania.

Obowiązującym aktem prawnym w stosunku do obszaru chronionego krajobrazu „Pojezierze Drawskie” jest uchwała nr XXXII/375/09 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 15 września 2009 r. w sprawie obszarów chronionego krajobrazu (Dz. U. Woj. Zach. z 2014 r., poz. 1637), na podstawie której obowiązują ograniczenia w zagospodarowaniu terenów.

Na obszarze chronionego krajobrazu „Pojezierze Drawskie” wprowadza się następujące zakazy:

- 1) zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką;
- 2) realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko;
- 3) likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;
- 4) wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu;
- 5) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym, przeciwpowodziowym lub

przeciwosuwniskowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych;

- 6) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybicka;
- 7) likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych;
- 8) lokalizowania obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych, z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej.

Zakaz, o którym mowa w pkt 2, nie dotyczy realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, dla których przeprowadzona ocena oddziaływania na środowisko wykazała brak znacząco negatywnego wpływu na ochronę przyrody obszaru chronionego krajobrazu.

Na części obszarów chronionego krajobrazu, będących gruntami rolnymi, nie wprowadza się zakazu likwidowania zadrzewień śródpolnych obejmujących:

- drzewa i krzewy do lat 20 niestanowiące siedlisk przyrodniczych w rozumieniu rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 13 kwietnia 2010 r. w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000 (Dz. U. Nr 77, poz. 510),
- drzewa i krzewy stanowiące źródło gradacji szkodliwych owadów.

Na części obszarów chronionego krajobrazu, dla których plan zagospodarowania przestrzennego lub studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego przewiduje możliwość lokalizowania obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych nie wprowadza się zakazu wymienionego w pkt 8.

W projekcie zmiany studium, w rozdziale 2. Kierunki ochrony wartości i zasobów środowiska przyrodniczego, ww. zakazy należą do obowiązujących ustaleń dokumentu. Niezmienione pozostają ustalenia obecnego dokumentu w zakresie ochrony wartości i zasobów środowiska przyrodniczego. Należy zatem ograniczyć przekształcenia rzeźby, niszczenia skarp, niwelacji pagórków, zachować mozaikowość krajobrazu, obszary o dużych spadkach dla umocnienia skarp obsadzić trwałymi trawami, krzewami, drzewami. Szczególnej troski wymaga rzeźba polodowcowa obszaru objętego Drawskim Parkiem Krajobrazowym, będąca podstawą powołania tej formy ochrony przyrody. Prace ziemne na tym terenie należy ograniczać do niezbędnego minimum.

Na obszarze Drawskiego Parku Krajobrazowego należy ograniczyć realizację nowych linii napowietrznych, istniejące modernizować w taki sposób, aby ograniczyć ich negatywny wpływ na krajobraz.

Gospodarka leśna powinna opierać się na zasadach trwałego i zrównoważonego gospodarowania. Należy odstąpić od gospodarki zrębowej na rzecz rębni częściowej, odnowień naturalnych poprzez samosiewy oraz unikania linii prostych przy wyznaczaniu powierzchni zrębu. Należy przewidzieć możliwość wyznaczenia nowej granicy polno-leśnej przez zalesiania nieużytków.

Ponadto w projekcie zmiany studium niezmienione pozostają ustalenia obecnego dokumentu w zakresie ustalenia zasad ochrony przestrzennych walorów kulturowych krajobrazu oraz zasad ochrony walorów kulturowych układów przestrzennych i zabudowy jednostek osadniczych, zawartych w podrozdziałach 3.3. i 3.4.

Dla działki w obrębie Sikory, obowiązują ustalenia dotyczące usytuowania w strefie „K” krajobrazowej ochrony konserwatorskiej.

W zakresie ochrony wód należy przyjąć, jako podstawową, zasadę racjonalnego gospodarowania zasobami wód oraz nie ingerowania w naturalnie ukształtowane stosunki hydrologiczne.

W odniesieniu do obszarów zmiany studium obejmujących tereny zlokalizowane w bezpośrednim lub bliskim sąsiedztwie wód w obszarach objętych ochroną przyrody zasady lokalizacji w odległości

mniejszej niż 100 m od brzegów regulują przepisy odrębne. Dla większości terenów objętych zmianą studium tj. (zmiana nr 3, 5 i 6) - projekt zmienia jedynie kierunki rozwoju dla przedmiotowych terenów, które zostały już wcześniej wyznaczone jako tereny możliwe do zainwestowania. Jedynie w przypadku terenu objętego drugą i siódmą zmianą, projekt zmiany studium zakłada zmianę sposobu obecnego zagospodarowania terenów rolno – leśnych, ustalając kierunek rozwoju na funkcje mieszkaniowo – usługowe i mieszkaniowe. Tereny te zlokalizowane są w bezpośrednim lub bliskim sąsiedztwie istniejących zbiorników wodnych. Lokalizacja projektowanej zabudowy na ww terenach jest możliwa tylko w przypadku spełnienia warunku zachowania odległości min. 100 m od brzegów wód zgodnie z przepisami odrębnymi.

Dla działki w obrębie Głębocek, działki w obrębie 03 Czaplinek, oraz działki w obrębie Niwka, położonych w granicach obszaru chronionego krajobrazu „Pojezierze Drawskie” oraz w granicach Drawskiego Parku Krajobrazowego, w odległości mniejszej niż 100 m od zbiorników wodnych, przyjęto, iż istnieje możliwość skorzystania z odstępstwa od zakazu lokalizowania obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych. Obszary w obrębie Czaplinek oraz Niwka znajdują się w obszarach istniejącej zabudowy, gdzie możliwa jest jej kontynuacja, natomiast na obszarze w obrębie Głębocek planowana jest realizacja inwestycji celu publicznego. Zgodnie z obowiązującym studium tereny w obrębie Niwka i Głębocek są przeznaczone pod zainwestowanie, w związku z tym brak wprowadzenia przedmiotowej zmiany również skutkowałby realizacją zabudowy na tych obszarach, na zasadach określonych w tym dokumencie, uszczegółowionych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

W granicach działki w obrębie Głębocek projektuje się zmianę przeznaczenia terenu z terenów usług sportu i rekreacji oraz potencjalnych terenów rozwoju funkcji zabudowy rezydencjonalnej, usług turystyki i zabudowy letniskowej (1US, RTL) na teren usług sportu i rekreacji (US*). Wyklucza się zatem możliwość realizacji zabudowy mieszkaniowej. Omawiany obszar położony jest w sąsiedztwie rzeki Drawy, obecnie stanowiący teren rolniczy - odłogowane grunty rolne i łąki. Przedmiotowa zmiana funkcji przeznaczenia terenu umożliwi realizację inwestycji celu publicznego, mającej na celu podniesienie jakości życia mieszkańców gminy.

Odnosząc się do działki w obrębie 03 Czaplinek, jej obszar w sąsiedztwie jeziora Drawsko przeznacza się pod tereny zieleni i tereny usług sportu i rekreacji (ZP, US*), natomiast w dalszej odległości pod tereny usług i tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej (U, M1*), stanowiące kontynuację istniejącej zabudowy mieszkaniowej. Istniejące budynki zlokalizowane są w odległości ok. 38 m od linii brzegowej jeziora, zatem projektowana zabudowa nie będzie mogła być sytuowana w bliższej odległości niż wyznaczona przez funkcjonujące budynki.

Na obszarze objętym zmianą studium w obrębie Niwka nastąpi zmniejszenie granic terenu przeznaczonego w obowiązującym dokumencie pod teren działalności gospodarczej na rzecz terenu wielofunkcyjnej zabudowy wiejskiej o różnej intensywności w obrębie zwartych jednostek osadniczych i tereny usług sportu i rekreacji. Istniejąca zabudowa zlokalizowana jest w odległości ok. 45 m od linii brzegowej jeziora Pławno, w związku z tym projektowana zabudowa nie będzie mogła być sytuowana w bliższej odległości niż wyznaczona przez istniejące budynki.

Biorąc powyższe pod uwagę, stwierdza się, że ustalenia projektowanej zmiany studium respektują zapisy obowiązujących aktów prawnych ustalających ograniczenia w funkcjonowaniu w granicach Drawskiego Parku Krajobrazowego oraz obszaru chronionego krajobrazu „Pojezierze Drawskie”.

Działka w obrębie Niwka, położona jest w odległości ok. 170 m od rezerwatu przyrody „Brzozowe Bagno koło Czaplinka”. W projekcie zmiany studium na przedmiotowej działce dokonano zmiany przeznaczenia terenu z terenu działalności gospodarczej oraz terenów wielofunkcyjnej zabudowy wiejskiej o różnym stopniu intensywności (G, MR) na teren wielofunkcyjnej zabudowy wiejskiej o różnej intensywności w obrębie zwartych jednostek osadniczych, tereny usług sportu i rekreacji (MR,US*).

Celem ochrony w rezerwacie przyrody „Brzozowe Bagno koło Czaplinka” jest zachowanie unikalnych zespołów roślinnych związanych z torfowiskiem wysokim typu bałtyckiego oraz borami i lasami bagiennymi wraz z rzadkimi, zagrożonymi i chronionymi gatunkami roślin.

Dla ww. rezerwatu przyrody brak obecnie obowiązującego planu ochrony.

Zakłada się, że wprowadzona zmiana przeznaczenia terenu na przedmiotowej działce, na teren wielofunkcyjnej zabudowy wiejskiej o różnej intensywności w obrębie zwartych jednostek osadniczych i tereny usług sportu, wywoła mniej negatywnych skutków w porównaniu z możliwością prowadzenia na tym terenie działalności gospodarczej. Nie przewiduje się zatem znaczącego negatywnego oddziaływania na przedmiot ochrony rezerwatu przyrody, będącego skutkiem realizacji ustaleń zmiany studium.

Na działce w obrębie Kołomąt, znajduje się pomnik przyrody - lipa drobnolistna (*Tilia cordata*) o obwodzie 560 cm - uznany na podstawie rozporządzenia nr 12/95 Wojewody Koszalińskiego z dnia 28 grudnia 1995 r. (Dz. Urz. Woj. Koszalińskiego nr 2 z dnia 12 stycznia 1996 r., poz. 7, załącznik nr 1, orzeczenie nr 43).

Zgodnie z uchwałą nr VI/38/15 Rady Miejskiej w Czaplinku z dnia 26 lutego 2015 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody na terenie miasta i gminy Czaplinek, w odniesieniu do pomników przyrody wprowadza się następujące zakazy:

- niszczenia, uszkodzenia drzew lub przekształcania obiektu,
- uszkodzania i zanieczyszczania gleby,
- zmiany sposobu użytkowania ziemi,
- umieszczania tablic reklamowych.

W projekcie zmiany studium na działce w obrębie Kołomąt, wprowadza się tereny ekstensywnej zabudowy mieszkaniowej, tereny usług (M2,U*). W przypadku zagospodarowania przedmiotowego terenu należy uwzględnić ww. zakazy wynikające z uchwały Rady Miejskiej w Czaplinku, zapewniające właściwą ochronę pomnika przyrody.

Tabela 5. Przewidywane oddziaływania realizacji ustaleń zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Czaplinek na poszczególne komponenty środowiska (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne)

Główne kierunki zagospodarowania przestrzennego	Przewidywane oddziaływanie na poszczególne komponenty środowiska/obszary chronione												
	obszar Natura 2000	formy ochrony przyrody	różnorodność biologiczna	ludzie	zwierzęta	rośliny	woda	powietrze	powierzchnia ziemi	krajobraz	zasoby naturalne	zabytki	dobry materiał
Działki w obrębach: Łazice, Broczyno, Łysinin i Czarne Małe, oznaczone na załączniku graficznym nr 1 - powiększenie istniejącego terenu eksploatacji powierzchniowej złóż	0	+	+	0	+	+/-	0	0	-	-	+/-	0	0
Działki w obrębie Kołomąt, oznaczone na załączniku graficznym nr 2 - tereny ekstensywnej zabudowy mieszkaniowej oraz tereny usług	0	+/-	+	+	-	+/-	+/-	-	-	-	-	0	0

Główne kierunki zagospodarowania przestrzennego	Przewidywane oddziaływanie na poszczególne komponenty środowiska/obszary chronione												
	obszar Natura 2000	formy ochrony przyrody	różnorodność biologiczna	ludzie	zwierzęta	rośliny	woda	powietrze	powierzchnia ziemi	krajobraz	zasoby naturalne	zabytki	dobry materiał
Działka w obrębie Głębocek, oznaczona na załączniku graficznym nr 3 - tereny usług sportu i rekreacji	0	+/-	+	+	-	+/-	+/-	-	-	-	-	0	0
Działka w obrębie Kołomąt, oznaczona na załączniku graficznym nr 4 - tereny ekstensywnej zabudowy mieszkaniowej oraz tereny usług	0	+/-	+	+	-	+/-	+/-	-	-	-	-	0	0
Działka w obrębie 03 Czaplinek, oznaczona na załączniku graficznym nr 5 - tereny zieleni, teren usług sportu i rekreacji, tereny usług, teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej	0	+/-	+	+	-	+/-	+/-	-	-	-	-	0	0
Działka w obrębie Niwka, oznaczona na załączniku graficznym nr 6 - teren wielofunkcyjnej zabudowy wiejskiej o różnej intensywności w obrębie zwartych jednostek osadniczych, teren sportu i rekreacji	0	+/-	+	+	-	+/-	+/-	-	-	-	-	0	0
Działka w obrębie Sikory, oznaczona na załączniku graficznym nr 7 - tereny ekstensywnej zabudowy mieszkaniowej	0	+/-	+	+	-	+/-	+/-	-	-	-	-	0	0
Działki w obrębach Głębocek i Siemczyno, oznaczone na załączniku graficznym nr 8 - tereny zamknięte wojskowe wraz ze strefą ochronną rejonu wysadzania dla kompleksu wojskowego K-1098 Siemczyno	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Oznaczenia:

(+) - realizacja kierunku zagospodarowania wpłynie pozytywnie na analizowany komponent środowiska/obszary chronione,
 (-) - realizacja kierunku zagospodarowania wpłynie negatywnie na analizowany komponent środowiska/obszary chronione,
 (0) - realizacja kierunku zagospodarowania nie wpływa na analizowany komponent środowiska/obszary chronione,
 (+/-) - realizacja kierunku zagospodarowania może wpłynąć zarówno pozytywnie, jak i negatywnie na analizowany komponent środowiska/obszary chronione.

Podsumowując stwierdza się, iż przewidywane przekształcenia środowiska dla terenów objętych zmianą studium będą nieznaczne i ograniczą się do najbliższego sąsiedztwa. Powierzchnie działek, na których dokonano zmiany przeznaczenia terenu są niewielkie w stosunku do całości powierzchni obszarów chronionych, na terenie których są zlokalizowane. Ponadto ze względu na charakter inwestycji dopuszczonych do realizacji nie przewiduje się generowania przez nie znaczących uciążliwości do środowiska.

Negatywne oddziaływanie projektowanego przeznaczenia terenu będzie wiązało się z przekształceniem powierzchni ziemi, zmianami w krajobrazie oraz zmianą szaty roślinnej z powodu posadowienia budynków oraz eksploatacji kopalin.

Z kolei zakłada się korzystny wpływ skutków realizacji zapisów planu na ludzi, z uwagi na stworzenie nowych terenów inwestycyjnych w gminie Czaplinek, na różnorodność biologiczną, z powodu dopuszczenia nowych nasadzeń gatunków roślin, jak również pozytywne oddziaływanie na stan czystości wód, ze względu na docelowe uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej.

Nie przewiduje się oddziaływania skutków ustaleń zmiany studium na zabytki i dobra materialne.

W związku z tym, iż większość terenów podlegających zmianie studium jest objęta formami ochrony przyrody, a także ze względu na występowanie w ich granicach chronionych gatunków zwierząt i roślin, inwestycje, powinny podlegać w dalszych procedurach uzgodnień (na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i decyzji środowiskowych dla poszczególnych inwestycji) szczegółowej i wnikliwej ocenie oddziaływania na środowisko według ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa, w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko. Poprawne przeprowadzenie procedury OOS pozwoli na uniknięcie negatywnych oddziaływań na chronione gatunki roślin i zwierząt i ich stanowiska występujących na terenach, będące także przedmiotem ochrony obszarów Natura 2000 i pozwoli uniknąć negatywnego oddziaływania na integralność tych obszarów.

9. ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO, MOGĄCYCH BYĆ REZULTATEM REALIZACJI PROJEKTOWANEJ ZMIANY STUDIUM

Na obszarach objętych zmianą studium obowiązują wszystkie zapisane w obowiązującym dokumencie studium zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody i krajobrazu kulturowego.

W celu ochrony powierzchni ziemi przewiduje się:

- ograniczenie przekształcenia rzeźby, niszczenia skarp, niwelacji pagórków, konieczna jest rekultywacja nieczynnych wyrobisk i składowisk odpadów,
- projekty rekultywacji obiektów i obszarów eksploatowanych w przyszłości powinny być sporządzone na etapie projektu technicznego inwestycji,
- objęcie ochroną: rzeźby, gleby oraz złóż wartościowych kopalin, szczególnie torfu.

W odniesieniu do rzeźby terenu postuluje się:

- zachowanie mozaikowości krajobrazu,
- obsadzenie skarp trwałymi trawami, krzewami, drzewami dla umocnienia obszarów o dużych spadkach,
- zakaz prowadzenia wycinki na stokach oraz karczowania. Stoki powinny być wyłączono spod zabudowy. Zasady te dotyczą przede wszystkim północnej i środkowej części gminy, gdzie występują pagórki glin zwałowych, pojedyncze moreny czołowe, stoki i rynny jeziorne, a więc formy szczególnie podatne na degradację (erozję i denudację).
- objęcie szczególną troską rzeźby polodowcowej obszaru objętego Drawskim Parkiem Krajobrazowym, będąca podstawą powołania tej formy ochrony przyrody. Prace ziemne na tym terenie należy ograniczać do niezbędnego minimum.

Odnosnie ochrony gleb, proponuje się przyjąć następujący sposób działania:

- słabe gleby (V, VI klasy) oraz wieloletnie odłogi przeznaczyć pod zalesienia, na nowo ustalając granicę polno-leśną,
- gleby klas lepszych należy chronić przed zmianą użytkowania, stosując odstępstwa jedynie w wyjątkowych, uzasadnionych i niezbędnych przypadkach,

- dla poprawy bilansu wodnego gleb piaszczystych, ograniczenia erozji wietrznej, ograniczenia erozji wodnej gleb położonych na zboczach konieczne jest utworzenie systemu zadrzewień ochronnych.

W zakresie ochrony wód należy przyjąć, jako podstawową, zasadę racjonalnego gospodarowania zasobami wód oraz nie ingerowania w naturalnie ukształtowane stosunki hydrologiczne.

Gospodarka leśna powinna opierać się na zasadach trwałego i zrównoważonego gospodarowania. Należy odstąpić od gospodarki zrębowej na rzecz rębni częściowej, odnowień naturalnych poprzez samosiewy oraz unikania linii prostych przy wyznaczaniu powierzchni zrębu. Należy przewidzieć możliwość wyznaczenia nowej granicy polno-leśnej przez zalesiania nieużytków.

W zakresie ochrony przestrzennych walorów kulturowych krajobrazu:

- należy utrzymać harmonijny krajobraz w obszarach widoczności z punktów widokowych,
- należy zachować istniejące i wprowadzać nowe zadrzewienia śródpolne,
- należy zachować i eksponować krzyże i kapliczki przydrożne oraz kamienie milowe,
- należy utrzymać przebieg i przekrój dróg krajobrazowych, odnawiać obsadzenia tymi samymi gatunkami drzew, utrzymywać w sprawności technicznej nawierzchni utwardzonych,
- należy ograniczać lokalizację poza terenami zabudowanymi wolnostojących nośników reklamowych.

Szczegółowe ustalenia w zakresie rozwiązań zmniejszających bądź eliminujących szkodliwe oddziaływania powinny zostać zapisane w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Niektóre z występujących problemów jak np.: zanieczyszczenie wód, czy też rozwój sieci komunikacyjnej ma charakter ponad lokalny. Dlatego ich rozwiązanie wymaga odpowiedniej współpracy z innymi jednostkami administracyjnymi.

10. PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTOWANEJ ZMIANY STUDIUM ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA

Zgodnie z art. 55 ust. 5 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko organ opracowujący projekt dokumentu, jest obowiązany prowadzić monitoring skutków realizacji postanowień przyjętego dokumentu w zakresie oddziaływania na środowisko. Ponadto obowiązek dokonywania okresowej oceny zmian w zagospodarowaniu przestrzennym, a przy tym także oceny aktualności Studium, nakłada na Burmistrza ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

Skutki realizacji ustaleń zmiany studium i analizę zmian w zagospodarowaniu przestrzennym gminy, ocenę pozytywnych i negatywnych skutków realizacji zmiany studium, proponuje się dokonywać zgodnie z przepisem art. 32 ww. ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym tj. co najmniej raz w czasie trwania kadencji rady.

Monitoring skutków realizacji postanowień przyjętego dokumentu w zakresie oddziaływania na środowisko będzie polegał na analizie i ocenie stanu poszczególnych komponentów środowiska w oparciu o wyniki pomiarów uzyskanych w ramach państwowego monitoringu środowiska lub w ramach indywidualnych zamówień. Dokonując analizy i oceny stanu poszczególnych komponentów środowiska w oparciu o wyniki pomiarów uzyskanych w ramach państwowego monitoringu środowiska należy pamiętać, że muszą się one odnosić do obszaru objętego projektem zmiany studium.

Proponuje się objęcie monitoringiem komponentów środowiska w zakresie:

- jakości wód,
- jakości (zanieczyszczenia) powietrza,
- jakości gleb,
- jakości klimatu akustycznego (oddziaływania hałasu),

- oddziaływania pól elektromagnetycznych,
- gospodarowania odpadami.

Monitoring powinien obejmować przede wszystkim środowiskowe skutki realizacji następujących zadań:

- zmiany zachodzące na obszarach chronionych – analiza powinna być przeprowadzana co rok w oparciu o materiały Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska,
- zmiany z zakresu infrastruktury technicznej – analiza w oparciu o wyniki pomiarów hałasu dróg wojewódzkich na podstawie pomiarów zarządcy drogi lub WIOŚ.

W przypadku dopuszczenia atestowanych zbiorników bezodpływowych na nieczystości ciekłe, wskazane jest prowadzenie ich ewidencji w celu kontroli częstości ich opróżniania. Należy prowadzić monitoring szczelności zbiorników lub ich okresowe kontrole, aby uniknąć ewentualnego wycieku ścieków do ziemi lub do wód. Monitorowaniem proponuje się również objąć indywidualne przydomowe oczyszczalnie ścieków.

Istotnym z punktu widzenia ochrony środowiska jest również monitoring zmian zachodzących na obszarach chronionych w związku z realizacją inwestycji z zakresu infrastruktury technicznej i drogowej.

W zakresie oddziaływania projektowanego zagospodarowania terenu na środowisko:

- w odniesieniu do przedsięwzięć, dla których wydano decyzję o uwarunkowaniach środowiskowych, obowiązywać będzie monitoring środowiska w zakresie i metodach określonych w wydanej decyzji,
- w odniesieniu do pozostałych terenów może to być monitoring państwowy środowiska, prowadzony przez odpowiednie organy administracji państwowej, powołane do badania stanu środowiska,
- w przypadku skarg mieszkańców na uciążliwości prowadzonej działalności w oparciu o uchwalony plan, analizę realizacji miejscowego planu i badanie skażenia środowiska powinien przeprowadzić odpowiedni organ administracji samorządowej.

11. INFORMACJE O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO

Z uwagi na położenie gminy Czaplinek w znacznej odległości od granicy państwa nie należy spodziewać się transgranicznego oddziaływania ustaleń realizacji zmiany studium na środowisko.

12. ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PROJEKCIE ZMIANY STUDIUM

Nie wskazuje się rozwiązań alternatywnych, zakładając, że omawiany projekt zmiany studium jest projektem optymalnym zarówno pod względem rozwiązań funkcjonalno-przestrzennych, jak i rozwiązań ograniczających negatywne oddziaływanie na środowisko, a jednocześnie spełniający potrzeby społeczeństwa. Poprzez sprecyzowanie zapisów zgodnie z obowiązującymi przepisami, gmina otrzyma dokument, który ułatwi posługiwanie się narzędziami planistycznymi oraz umożliwi realizację zamierzeń inwestycyjnych.

13. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Niniejsza prognoza oddziaływania na środowisko dotyczy projektu zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Czaplinek, sporządzanego na podstawie uchwały nr VII/50/15 z dnia 26 marca 2015 r. w sprawie przystąpienia do zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Czaplinek oraz uchwały nr VIII/61/15 z dnia

29 kwietnia 2015 r. w sprawie przystąpienia do zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Czaplinek.

Prognoza oddziaływania na środowisko stanowi podstawowy dokument, niezbędny do przeprowadzenia postępowania w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji polityki, strategii, planu lub programu. Obowiązek jej opracowania wynika bezpośrednio z zapisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko* oraz ustawy z dnia 27 marca 2003 r. *o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym*. Zasadniczym celem prognozy oddziaływania na środowisko jest wskazanie prawdopodobnych skutków realizacji ustaleń zmiany studium na poszczególne elementy środowiska przyrodniczego.

Prognoza składa się z 13 rozdziałów.

Głównym celem niniejszej prognozy oddziaływania na środowisko jest identyfikacja i ocena najbardziej prawdopodobnych środowiskowych skutków realizacji ustaleń zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz wynikających z niego form zagospodarowania terenów. Prognoza określa wzajemne relacje pomiędzy przyjętymi w projekcie zmiany studium kierunkami rozwoju przestrzennego gminy, a uwarunkowaniami środowiska przyrodniczego, aspektami gospodarczymi i społecznymi, zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju. Wskazano również możliwości rozwiązań eliminujących lub ograniczających szkodliwe oddziaływanie na środowisko, mogących wynikać z realizacji ustaleń zmiany studium oraz sformułowano propozycje innych, niż w przedstawionym i opiniowanym projekcie, ustaleń sprzyjających ochronie środowiska.

W prognozie analizie i ocenie podlega projekt uchwały w sprawie zmiany studium (część tekstowa) wraz z rysunkiem, stanowiącym załącznik graficzny uchwały.

Niniejszą prognozę oddziaływania na środowisko sporządzono przy zastosowaniu metody opisowej, polegającej na charakterystyce istniejących zasobów środowiska oraz łączeniu w całość posiadanych informacji o dotychczasowych mechanizmach funkcjonowania środowiska i wskazaniu, jakie potencjalne skutki mogą wystąpić w środowisku w wyniku realizacji ustaleń zmiany studium.

Zgodnie z uchwałami o przystąpieniu do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Czaplinek, projekt dotyczy częściowej zmiany studium zarówno na terenach Gminy Czaplinek, jak i nieruchomości prywatnych. Zmiana obowiązującego dokumentu wynika z bieżącej sytuacji i potrzeb gminy, w szczególności z planowanych inwestycji, tj. wyznaczeniem nowych działek przeznaczonych pod zabudowę mieszkalną, z przejęciem działek od Agencji Nieruchomości Rolnych w celu pozyskania gruntów na cele sołeckie, m.in. w obrębie Niwka, czy w celu zapewnienia swobodnego dostępu do rzeki w Głębocku. Celem zmiany studium jest również wskazanie terenów eksploatacji powierzchniowej złóż oraz terenów specjalnych zamkniętych - kompleks wojskowy K-1098 Siemczyno wraz ze strefą ochronną rejonu wysadzania o promieniu 600 m. Główne kierunki rozwoju przestrzennego gminy zapisane w obowiązującym studium pozostały niezmiennione. Jedynie określone generalne przeznaczenie terenów rozwojowych (funkcje wiodące) uzupełniono o tereny zamknięte, oznaczone symbolem Tz.

Przedmiotowa zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego w szczególności służyć będzie przede wszystkim pobudzeniu rozwoju gminy oraz ochronie interesów publicznych. Studium, uwzględniając na szczeblu lokalnym uwarunkowania, cele i kierunki polityki zagospodarowania przestrzennego, stanowi ważne ogniwo systemu planowania przestrzennego w sferze realizacji i polityki przestrzennej państwa.

Przy sporządzaniu zmiany studium uwzględniono treść dokumentów określających strategiczne, generalne cele rozwoju zagospodarowania przestrzeni, takich jak:

- Polityka Ekologiczna Państwa na lata 2009-2012 z perspektywą do roku 2016,
- Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030,
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Zachodniopomorskiego,

- Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2020,
- Program Ochrony Środowiska Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2012- 2015, z uwzględnieniem perspektywy na lata 2016-2019,
- Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2012-2017, z uwzględnieniem perspektywy na lata 2018-2023,
- Program ochrony środowiska dla Gminy Czaplinek na lata 2004-2007 z perspektywą na lata 2008-2011, 2005 r.

Obszary objęte zmianą studium charakteryzuje się następującymi uwarunkowaniami:

- 1) działki w obrębach: Łazice, Broczyno, Łysinin i Czarne Małe:
Obszar obejmuje dwa tereny niezabudowane. Obszar zachodni stanowi w większości teren eksploatacji powierzchniowej złóż torfu. W jego północnym i zachodnim rejonie występują tereny pokryte roślinnością wysoką oraz niską. Kierunkiem rozwoju wskazanym jak dotąd dla północnego fragmentu był teren działalności gospodarczej. Wschodni obszar objęty zmianą jest częściowo wykorzystywany rolniczo, występują na nim również łąki. Omawiane obszary to w większości tereny podmokłe, przez które przepływa sieć cieków wodnych. Od strony północnej działka nr 173/3, obręb Łazice sąsiaduje z działką kolejową, która stanowi teren zamknięty.
- 2) działki w obrębie Kołomąt:
Obszar położony jest w północno-wschodniej części gminy Czaplinek. Przedmiotowe tereny nie są zabudowane. Południowa część pokryta jest lasem. W sąsiedztwie, oprócz terenów leśnych występuje zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna wraz z zabudową towarzyszącą. Przez wskazany teren przebiega linia elektroenergetyczna średniego napięcia. Dostęp komunikacyjny do obszaru zapewniony jest od zachodu poprzez drogę wojewódzką nr 171, stanowiącą drogę klasy głównej.
- 3) działka w obrębie Głębocek:
Obszar zlokalizowany jest w zachodnim rejonie gminy. Wskazany teren jest niezabudowany, częściowo pokryty roślinnością drzewiastą. Od zachodu graniczy z rzeką Drawą. W południowo-wschodnim i południowo-zachodnim sąsiedztwie znajduje się zabudowa - głównie o funkcji mieszkaniowej jednorodzinnej. Zgodnie z dotychczasowymi założeniami studium, obszar był przeznaczony na rozwój usług sportu i rekreacji - w części północnej oraz na rozwój ekstensywnej zabudowy rezydencjonalnej i rekreacji indywidualnej bądź wielofunkcyjnej zabudowy wiejskiej o różnej intensywności – w części południowej.
- 4) działka w obrębie Kołomąt:
Obszar położony jest w północno-wschodniej części gminy Czaplinek. Wskazany teren jest niezabudowany. Jego północna część pokryta jest lasem, a pozostały obszar stanowi grunt rolny. Na południe od przedmiotowego terenu zlokalizowany jest budynek mieszkalny jednorodzinny. Od wschodu przebiega droga krajowa nr 20 – klasy głównej ruchu przyspieszonego.
- 5) działka w obrębie 03 Czaplinek:
Obszar zlokalizowany jest w centralnej części gminy, w granicach administracyjnych miasta Czaplinek. Teren jest obecnie niezabudowany, pokryty lasem. Dotąd przyjętym dla niego docelowym przeznaczeniem w studium były tereny zieleni oraz tereny usług sportu i rekreacji. Przedmiotowy obszar położony jest w bezpośrednim sąsiedztwie jeziora Drawsko. Na południowy zachód od terenu zlokalizowany jest zespół obiektów i urządzeń oczyszczalni

ścieków, a w południowym sąsiedztwie występuje zabudowa o funkcji mieszkaniowej jednorodzinnej i gospodarczej.

6) działka w obrębie Niwka:

Obszar znajduje się w centralno-zachodnim rejonie gminy Czaplinek. Na przedmiotowym obszarze nie występuje zabudowa kubaturowa. Teren pokryty jest roślinnością niską. W pobliżu obszaru objętego zmianą znajduje się jezioro Pławno. W zachodnim sąsiedztwie występują budynki mieszkaniowe jednorodzinne i wielorodzinne wraz z zabudową towarzyszącą. Na północ od terenu zlokalizowany jest kompleks budynków zakładu rolnego, a na wschód - budynek gospodarczy. Dotychczas obowiązujące zapisy studium przewidywały dla przeważającej części omawianego obszaru rozwój działalności gospodarczej, a w północno-zachodnim jego fragmencie - rozwój terenów wielofunkcyjnej zabudowy wiejskiej o różnym stopniu intensywności.

7) działka w obrębie Sikory:

Obszar zlokalizowany jest w północnej części gminy Czaplinek. Wskazany teren stanowi niezabudowany grunt rolny. W jego sąsiedztwie również występują tereny użytkowane rolniczo. Obszar objęty jest strefą „K” ochrony krajobrazu kulturowego.

8) działki w obrębach Głębocek i Siemczyno:

Działki o nr 75/5 i 75/6 w obrębie Głębocek zgodnie z Decyzją MON Nr 393/MON z dnia 30.09.2014r. stanowią w całości tereny zamknięte będące w użytkowaniu Sił Zbrojnych. Przedmiotowy teren stanowi kompleks wojskowy K-1098 Siemczyno, zlokalizowany na terenie gminy Czaplinek w garnizonie Złocieniec. Tereny objęte zmianą nie są zabudowane. W obecnie obowiązującym studium przyjęto kierunek zagospodarowania dla przedmiotowych działek: lasy i tereny rolne, gdyż tereny te stanowią w większości lasy ochronne oraz są użytkowane rolniczo, znaczną część powierzchni zajmują łąki, pastwiska oraz wody.

Do istniejących problemów ochrony środowiska istotnych z punktu widzenia projektu zmiany studium zalicza się:

- konieczność ochrony istniejącego pomnika przyrody,
- konieczność ochrony gatunków zwierząt i ich siedlisk, dla których powołane zostały obszary Natura 2000: „Jeziora Czaplineckie” PLH320039 oraz „Ostoja Drawska” PLB320019,
- uwzględnienie walorów przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych, dla ochrony których został powołany Drawski Park Krajobrazowy oraz ciekawych krajobrazowo obszarów i panoram widokowych, zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, dla ochrony których został ustanowiony obszar chronionego krajobrazu „Pojezierze Drawskie”,
- ochronę powierzchni ziemi w obrębie terenów wydobywania kopalin,
- utrzymanie dobrego stanu jakości wód,
- ochronę klimatu akustycznego w sąsiedztwie tras komunikacyjnych.

Brak studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy powoduje utrudnienia w określeniu zasad kształtowania polityki przestrzennej. Sytuacja taka uniemożliwia kreowanie ładu przestrzennego gminy oraz skuteczną ochronę jej środowiska przyrodniczego.

Uchwalenie zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Czaplinek jest uzasadnione ze względu na konieczność uwzględnienia zmian z polityce przestrzennej gminy i dostosowania jej do potrzeb lokalnej społeczności.

Należy zaznaczyć, że znaczną część inwestycji budowlanych realizować można na podstawie decyzji administracyjnych, wydawanych zgodnie z art. 61 ustawy o *planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym*, na podstawie zasady tzw. „dobrego sąsiedztwa”. Lokalizacja inwestycji w oparciu

o indywidualne decyzje administracyjne może powodować negatywne skutki w skali lokalnej dla danego terenu. W związku z tym prowadzenie procesów inwestycyjnych jest korzystniejsze dla przestrzeni i środowiska w przypadku, gdy dla danego obszaru obowiązuje miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, który określa szereg istotnych zagadnień dotyczących kształtowania ładu przestrzennego oraz zasad ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego.

Studium gminy porządkuje wszystkie procedury sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które w odróżnieniu od studium stanowią akty prawa lokalnego. Prawo miejscowe oprócz definiowania przeznaczenia i sposobów zagospodarowania i zabudowy terenów w formie nakazów, zakazów i dopuszczeń, określa również wiele istotnych zagadnień z zakresu ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego, które w powiązaniu z przepisami odrębnymi pozwalają na kształtowanie polityki przestrzennej z uwzględnieniem konieczności ochrony i poprawy jakości środowiska.

Projekt zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Czaplinek uwzględnia cele ochrony środowiska zawarte w dokumentach strategicznych opracowanych na szczeblu krajowym i regionalnym, a także w dyrektywach Unii Europejskiej, tj. w Traktacie z Maastricht, „Polityce Ekologicznej Państwa na lata 2009-2012 z perspektywą do roku 2016”, „Programie Ochrony Środowiska dla Województwa Zachodniopomorskiego”, „Planie Gospodarki Odpadami Województwa Zachodniopomorskiego” oraz „Planie gospodarki wodami na obszarze dorzecza Odry”.

Projekt zmiany studium realizuje kluczowe cele zawarte w ww. dokumentach, m.in. poprzez:

- uwzględnienie celów ochrony ustanowionych na obszarach chronionych,
- ustalenia w zakresie wyposażenia w infrastrukturę techniczną,
- ustalenia dotyczące ochrony powietrza i sposobów ogrzewania budynków,
- ustalenia dotyczące zagospodarowania odpadów,
- ustalenia dotyczące uwzględnienia ograniczeń wynikających z lokalizacji istniejących i projektowanych urządzeń infrastruktury technicznej,
- ustalenia dotyczące ograniczenia gabarytów budynków,
- ustalenia dotyczące eksploatacji złóż kopalin oraz sposobów ich rekultywacji.

W toku przeprowadzonych analiz stwierdzono, iż przewidywane przekształcenia środowiska dla terenów objętego zmianą studium będą nieznaczne i ograniczą się do najbliższego sąsiedztwa. Powierzchnie działek, na których dokonano zmiany przeznaczenia terenu są niewielkie w stosunku do całości powierzchni obszarów chronionych, na terenie których są zlokalizowane. Ponadto ze względu na charakter inwestycji dopuszczonych do realizacji nie przewiduje się generowania przez nie znaczących uciążliwości do środowiska.

Negatywne oddziaływanie projektowanego przeznaczenia terenu będzie wiązało się z przekształceniem powierzchni ziemi, zmianami w krajobrazie oraz zmianą szaty roślinnej z powodu posadowienia budynków oraz eksploatacji kopalin.

Z kolei zakłada się korzystny wpływ skutków realizacji zapisów zmiany studium na ludzi, z uwagi na stworzenie nowych terenów inwestycyjnych w gminie Czaplinek, na różnorodność biologiczną, z powodu dopuszczenia nowych nasadzeń gatunków roślin, jak również pozytywne oddziaływanie na stan czystości wód, ze względu na docelowe uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej.

Nie przewiduje się oddziaływania skutków ustaleń zmiany studium na zabytki i dobra materialne.

W związku z tym, iż większość terenów podlegających zmianie studium jest objętych ochroną Natura 2000, a także ze względu na występowanie tu chronionych gatunków zwierząt i roślin, inwestycje, powinny podlegać w dalszych procedurach uzgodnień (na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i decyzji środowiskowych dla poszczególnych inwestycji) szczegółowej i wnikliwej ocenie oddziaływania na środowisko według ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa, w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko. Poprawne przeprowadzenie procedury OOS

pozwole na uniknięcie negatywnych oddziaływań na chronione gatunki roślin i zwierząt i ich stanowiska występujących na terenach, będące także przedmiotem ochrony obszarów Natura 2000 i pozwoli uniknąć negatywnego oddziaływania na integralność tych obszarów.

Na obszarach objętych zmianą studium obowiązują wszystkie zapisane w obowiązującym dokumencie studium zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody i krajobrazu kulturowego.

Szczegółowe ustalenia w zakresie rozwiązań zmniejszających bądź eliminujących szkodliwe oddziaływania powinny zostać zapisane w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Niektóre z występujących problemów jak np.: zanieczyszczenie wód, czy też rozwój sieci komunikacyjnej ma charakter ponad lokalny. Dlatego ich rozwiązanie wymaga odpowiedniej współpracy z innymi jednostkami administracyjnymi.

Monitoring skutków realizacji postanowień przyjętego dokumentu w zakresie oddziaływania na środowisko będzie polegał na analizie i ocenie stanu poszczególnych komponentów środowiska w oparciu o wyniki pomiarów uzyskanych w ramach państwowego monitoringu środowiska lub w ramach indywidualnych zamówień. Dokonując analizy i oceny stanu poszczególnych komponentów środowiska w oparciu o wyniki pomiarów uzyskanych w ramach państwowego monitoringu środowiska należy pamiętać, że muszą się one odnosić do obszaru objętego projektem zmiany studium. Proponuje się objęcie monitoringiem komponentów środowiska w zakresie:

- jakości wód,
- jakości (zanieczyszczenia) powietrza,
- jakości gleb,
- jakości klimatu akustycznego (oddziaływania hałasu),
- oddziaływania pól elektromagnetycznych,
- gospodarowania odpadami.

Z uwagi na położenie gminy Czaplinek w znacznej odległości od granicy państwa nie należy spodziewać się transgranicznego oddziaływania ustaleń realizacji zmiany studium na środowisko.

Nie wskazuje się rozwiązań alternatywnych, zakładając, że omawiany projekt zmiany studium jest projektem optymalnym zarówno pod względem rozwiązań funkcjonalno-przestrzennych, jak i rozwiązań ograniczających negatywne oddziaływanie na środowisko, a jednocześnie spełniający potrzeby społeczeństwa.